

Sofa Magazine

E-zine Faculteit der Sociale Wetenschappen

nov 2008 – jun 2015

Hoofdredactie Mary van der Graaf

Uitgave: Erasmus Universiteit Rotterdam 2008 - 2015

Inhoudsopgave

SoFa Magazine januari 2009

Moeizame flirt tussen stad en faculteit

Voorspoedig 2009?

Verplichte taaltoets een feit

Lijnen helpt niet

En de bonus gaat naar...?!

De 'dictatuur' van de ranglijsten

"De beste studenten zie je nooit"

Studenten maken zich op voor VN-simulatie

Actieve student steeds moeilijker te vinden

Colofon

SoFa Magazine maart 2009

Onderzoekvisitatie sociologie te eenzijdig

Eigenwijze wetenschap

'Harde knip' heeft grote gevolgen voor studenten FSW

Veel onvoldoendes bij taaltoets

Bestuurskunde ziet niet in 'deltadictator'

Meer geld, extra werk

Het einde van een instituut

Ook Drift stort zich op achterstandswijken

Verkiezingen medezeggenschapsorganen

Getallen zijn belangrijk, maar niet heilig

Wouter Bos: 'Gastcollege voor studenten werkt motiverend'

Colofon

SoFa Magazine april 2009

Onderwijslast of onderwijslust?

Ambities

Minoren: 'Even een frisse neus halen'

De misverstanden rondom ontwikkelingshulp
Amerikaanse impressies van Johan Heilbron
Wie wordt de nieuwe decaan?
Han Entzinger en de affaire-Ramadan
Weer hoog bezoek voor studenten bestuurskunde
Schieten met hagel
Cedo Nulli: gezellig, maar het gaat ook om inhoud
Colofon

SoFa Magazine juni 2009

Afgestudeerd... en toen?!
Verrassend
Outsourcing van promotieonderzoek
Preventiemedewerker onthult geheimen van de bureaustoel
Haven lonkt naar duurzaam vervoer
De nieuwe decaan
Buitenlandavontuur: beproeving en genot
Doldwaas voetbalfestijn FSW eindigt zonder ongeregelde heden
Moet er wel gescoord worden?!
Colofon

SoFa Magazine september 2009

Het Tijdperk-Schmidt
Eén zonder en één met
Vermoeide eerstejaars op fotosafari door stad
Begrip en verbijstering over ontslag
Zomerreces is zomerstress
FSW neemt afscheid van Blackboard
Solidariteit!?
9.9.9
Rotterdam Desk moet gemeente en FSW nader tot elkaar brengen
Massale toestroom eerstejaars

Overheidsprocessen zijn als de weerverwachting
Karton met saus is duurder
Zuchten voor de draaideur en nogmaals Ramadan
Colofon

SoFa Magazine oktober 2009

Drie generaties over 25 jaar bestuurskunde
Hoezo top?
De bijbaan
Wetenschappers zijn geen monniken
De sprankelende mentaliteit vasthouden
'Rekruteringspool' voor jonge wetenschappers
Het aap, noot, mies voorbij
Crisis alom
Krachten bundelen
Colofon

SoFa Magazine december 2009

Vrouwelijke prof blijft zeldzaam
Koorts
Stoorzenders in het pc-landschap
Anoniem tentamineren
Wisseling van de wacht
De balans opmaken
'Sex and the city heeft ons nauwelijks beïnvloed'
Referenten chagrijn
'Thuis' na omzwervingen
Amarylliskoorts
Colofon

Moeizame flirt tussen stad en faculteit

De gemeente Rotterdam en de faculteit willen meer met elkaar samenwerken. Drie wethouders kwamen onlangs bij de FSW op bezoek om dit te bespreken. Socioloog Erik Snel taxeert de kansen op intensievere betrekkingen met de stad. 'Een pad met hindernissen'.

Tekst: Mary van der Graaf

Voornemens om de banden met de stad Rotterdam aan te halen zijn niet nieuw. Deze jaren zijn al jaren te horen en ook in de toekomstvisie van de Erasmus Universiteit 'Erasmus 2013' wordt nadrukkelijk gewezen op het belang van samenwerking met Rotterdam.

De sociale faculteit heeft de koe bij de hoorns gepakt en organiseerde 17 november een bijeenkomst tussen de gemeente en de faculteit. Maar liefst drie wethouders, Rik Grashoff, Jantine Kriens en Dominic Schrijer gaven acte de présence, en ook veel medewerkers, waaronder de complete bestuurlijke top, waren bij deze ontmoeting aanwezig.

Aan Erik Snel van de afdeling sociologie de vraag wat betere betrekkingen met de stad kunnen opleveren.

"Ik coördineer het masterprogramma 'Grootstedelijke vraagstukken en beleid', dus de stad is voor ons een omgeving met een veelheid aan relevante onderwerpen. Ons werkgebied begint direct buiten de poorten van de campus, waar alle spannende en soms problematische ontwikkelingen zich voordoen. Anderzijds zit de stad voortdurend met vragen waarop men antwoord wil hebben. Wij zouden daarin een rol in kunnen vervullen."

U zegt 'zouden'. Wil dat zeggen dat u nog niet zo veel doet met de gemeente?

"Voor het onderwijs hebben we goede contacten met gemeentelijke diensten. Studenten van ons kunnen daar aan de gang met hun afstudeeropdracht. Vroeger ging dat soort plekken naar Tilburg, maar sinds een paar jaar kunnen onze studenten er terecht.

Wat betreft het onderzoek geldt een heel ander verhaal. De bakens bij zowel de universiteit als de gemeente staan zodanig dat samenwerking eigenlijk ontmoedigd wordt."

Wat zijn dan de obstakels voor meer samenwerking op onderzoeksgebied?

“Voor onderzoek ten behoeve van de praktijk krijgen wetenschappers niet de juiste prikkels. Wij worden beoordeeld op wetenschappelijke publicaties in internationale tijdschriften en dit type onderzoek kun je daar zelden of nooit in kwijt. Dus het signaal vanuit de universiteit is: doe dit in godsnaam niet of doe het in je vrije tijd.

Omgekeerd is het probleem dat de gemeente Rotterdam ons wel veel vraagt om mee te denken of mee te praten, maar echte onderzoeksopdrachten komen vervolgens betrekkelijk weinig bij ons terecht. Ik doe dus wel onderzoek óver Rotterdam, maar niet of nauwelijks vóór Rotterdam.

Het armoedeonderzoek bijvoorbeeld en ook het boek ‘*Sociale herovering*’, dat ik samen met Engbersen heb geschreven, hebben wel betrekking op Rotterdam, maar deze onderzoeken waren niet betaald door de gemeente. Ik doe nu onderzoek voor Bureau Frontlijn van de gemeente en daarvoor geldt hetzelfde: het geld komt van een andere partij.”

Overdrijft u niet een beetje? Uit toegepast onderzoek is toch ook wel een publicatie te destilleren?

Ja, dat kan best wel, maar niet vaak. De vraagstelling voor toegepast onderzoek is dikwijls niet interessant voor een wetenschappelijke tijdschrift. Er bestaat een kloof tussen wat voor de gemeente belangrijke vragen zijn en wat voor het wetenschappelijk debat relevante kwesties zijn. De stad is in andere dingen geïnteresseerd dan de wetenschap.”

Heeft u suggesties om de samenwerking te bevorderen?

“Ten eerste zou de universiteit wetenschappers anders moeten beoordelen, zodat niet alleen wordt gekeken naar internationale publicaties maar ook naar maatschappelijk of beleidsmatig relevant onderzoek. Ten tweede zouden we een website moeten maken waar de gemeente onderzoeksvragen op zet en die studenten uitnodigt om onderzoek voor de stad te doen. Zorg ook dat het onderzoek van studenten over Rotterdam bekender wordt door het op die site te publiceren. Verder zou de stad ons niet alleen moeten benaderen voor deelname aan allerlei platforms, maar ook daadwerkelijk onderzoeksopdrachten kunnen uitschrijven.”

Voorspoedig 2009?

Het begon prachtig, 2009. Ik kon mijn geluk niet op. Eindelijk weer tochten schaatsen door de polder. Heerlijk in cadans kilometers maken en dan thuis volkomen voldaan op de bank neerploffen. Het gevoel van tevredenheid wordt compleet als ik de TV aanzet. 'Onze' Tariq Ramadan is op de buis bij 'Wintergasten'.

Het lijkt wel alsof de FSW hofleverancier is van intellectuelen voor de televisie. Van de zomer al Willem Schinkel, die als een van de weinige wetenschappers in 'Zomergasten' mocht optreden en dan nu een lange uitzending met 'de internationale persoonlijkheid' Ramadan.

Een paar dagen later is het weer raak. Dick Houtman is op de radio. En ongetwijfeld heb ik er nog een paar gemist, want iemand met schaatskoorts heeft weinig aandacht voor het nieuws in de media.

Geweldig toch, om voor of met zo'n club te werken, denk ik nog. Dan komt de omslag. Het begint te regenen en de eerste artikelen voor SoFa druppelen binnen. Ik moet constateren dat de flirt tussen de gemeente Rotterdam en de faculteit meer naam dan zaak is. Als het er echt op aankomt, investeert de stad maar weinig geld in onderzoekopdrachten. En andersom, de faculteit stimuleert haar wetenschappers niet om toegepast onderzoek te doen. Het internationale wetenschappelijke circuit is tenslotte belangrijker dan de gemeente.

Van de column door de voorzitter van Cedo Nulli word ik ook niet vrolijk. Hij schrijft dat verenigingen het moeilijk krijgen omdat actieve studenten schaars worden. Schaars zijn ook studenten met voldoende taalvaardigheid. Het taalniveau laat zo te wensen over dat er een verplichte taaltoets komt.

Als klap op de vuurpijp zie ik ook de gratificatie aan me voorbij gaan. Ik had het zo goed gepland; mijn baas wat vaker frequenteren en dan de bonus ter sprake brengen. Maar er schijnen nu richtlijnen te circuleren waarin voor zulke methoden gewaarschuwd wordt. Alleen excellente (en zichtbare) prestaties mogen gehonoreerd worden met een extra beloning.

Gelukkig ook genoeg lichtpunten; een nuchtere onderzoekster met een heldere kijk op de overwichtepidemie en heus, actieve studenten, die tijdens de VN-simulate Harvard-studenten willen verslaan. Als het een beetje mee zit, wordt SoFa toch een evenwichtig e-zine en krijg ik volgend jaar wel een gratificatie.

Mary van der Graaf
Hoofdredacteur van SoFa

Verplichte taaltoets een feit

Het taalniveau van studenten laat op z'n zachts gezegd te wensen over. Alle eerstejaars worden daarom aan een verplichte taaltoets onderworpen. Studenten die ondermaats scoren, kunnen 'bijles krijgen' van het nieuwe computerprogramma 'PrinciPen'.

Tekst: Thomas de Leeuw

Fotografie: Dorien de Vries

In februari moeten alle eerstejaarsstudenten sociologie en bestuurskunde een taaltoets maken. Bij de opleiding psychologie is de taaltoets al sinds twee jaar verplichte kost.

"De taalvaardigheid van studenten blijkt over de hele linie genomen nogal zorgelijk," concludeert beleidsmedewerker onderwijs en onderzoek Jan Nagtzaam op basis van een *pilot* uit 2007.

Docent sociologie dr. Theo Veld beaamt dit. "De taalproblemen van studenten zijn heel divers van aard. Veel fouten worden gemaakt in werkwoorden, studenten hebben de d-tjes en t-tjes nauwelijks onder de knie. Soms plaatsen ze bij het voltooid deelwoord zowel een 'd' als een 't' op het eind.

Daarnaast zijn er typische woorden waar studenten regelmatig over struikelen, zoals bijvoorbeeld 'sowieso' en 'daarentegen'."

Veld vermoedt dat het taalgebruik verslechtert doordat de kloof tussen gesproken en geschreven taal verdwijnt door de komst van sms en e-mail. Maar hij acht het ook een kwestie van verslapping van aandacht. "Studenten vinden het lastig om tegelijkertijd hun hoofd bij de tekst en de taal te houden. Ze denken dat het vooral om de inhoud van de teksten gaat, maar juist als je een stuk vol met taalfouten leest, is het moeilijk om je aandacht bij de tekst te houden."

Lakser

Met de taaltoets, die met de computer in een gecontroleerde omgeving wordt afgenomen, wordt de student getest op stijl, spelling en grammatica. Met name het onderdeel stijl levert voor studenten veel problemen op, zo blijkt uit de praktijk van de opleiding psychologie. Ruim de helft van de eerstejaars scoorde ondermaats op dit onderdeel en werd uitgenodigd voor een opfriscursus.

Cédric van den Heuvel was één van die studenten: "Door de opkomst van internet en de automatische tekstverwerkingprogramma's ben ik veel lakser geworden met taal." Van den Heuvel is enthousiast over de eenmalige opfriscursus die hij kreeg aangeboden: "Het was een heel leerzame cursus, die me echt kritischer heeft leren nadenken over m'n taalgebruik."

Nagtzaam ziet meer heil in het nieuwe computerprogramma PrinciPen dan in een opfriscursus, omdat zo'n cursus veel geld kost en vooral lege collegezalen oplevert. PrinciPen is in samenwerking met onderzoeksinstituut RISBO tot stand gekomen. "Het mooie aan PrinciPen is dat het naast tekst en

uitleg een grote hoeveelheid oefeningen en tussentijdse toetsen bevat. Verder kunnen studenten zichzelf bijspijkeren waar en wanneer ze willen: 's avonds, bij ouders thuis, in een tussenuurtje, enzovoort. Het is veel attractiever voor studenten, maar ook voor de docenten. En het is geen vrijblijvende aangelegenheid," verzekert Nagtzaam. "Iedereen moet de bijspijkerkursus volgen en opnieuw de taaltoets maken."

Service

Nagtzaam noemt PrinciPen vooral een service aan de studenten, want hij vraagt zich af in hoeverre de universiteit verantwoordelijk is voor het taalniveau van een student. "De faculteit wil de student een steuntje in de rug geven door gunstige condities te creëren, maar de student moet het uiteindelijk zelf doen." In mei, na de tweede taaltoets, zal blijken in welke mate PrinciPen aan taalbeheersing bijdraagt. Maar volgens Veld is er al enig resultaat merkbaar: "Nu studenten weten dat ze worden afgerekend op hun taalgebruik grijpen ze eerder naar een woordenboek."

De opleiding psychologie zal vanaf volgend jaar haar opfriscursussen gaan vervangen door de nieuwe webapplicatie. Verder hebben de faculteiten van geneeskunde en rechtsgeleerdheid ook interesse getoond om PrinciPen in gebruik te gaan nemen.

Lijnen helpt niet

Overgewicht voorkomen door niet te veel te eten klinkt voor drs. Ilse Nijs net iets te eenvoudig. Aan het overweldigende aanbod van 'on gezond' voedsel is nauwelijks te ontkomen, bovendien lijken sommige mensen extra gevoelig voor voedselprikkels. Oplossingen voor de overgewichtsepidemie liggen daarom zowel bij het individu als bij de overheid.

Door drs. Ilse Nijs

Niemand wil dik zijn. Stel je mensen voor de keuze, dan kiezen de meesten resoluut voor een slank lichaam. 'Slank zijn' wordt in onze westerse cultuur geassocieerd met een succesvol leven en een blakende gezondheid. Iedereen weet dat je slank kunt blijven of worden door een gezonde leefstijl, dus door gezond te eten en voldoende te bewegen. Toch is ruim de helft van de westerse bevolking te zwaar. Hoe komt dat?

Vanuit verschillende wetenschapsdisciplines proberen onderzoekers licht te werpen op het overgewichtprobleem. Hun bevindingen druisen soms lijnrecht in tegen bestaande opvattingen. Daarbij rijst de vraag wie in feite verantwoordelijk is voor de huidige 'overgewichtsepidemie'. Kan het individu geheel verantwoordelijk worden gesteld voor zijn leefstijl of is het aan de overheid om meer drastische maatregelen te nemen om overgewicht tegen te gaan?

Evolutie

Eén van de meest adaptieve eigenschappen van de mens is dat hij op zeker moment trek krijgt in en op zoek gaat naar voedsel. Door de evolutie heen heeft de mens ook een uitgesproken voorkeur ontwikkeld voor direct energieververschaffend, dus zoet en vet voedsel, omdat dit in tijden van schaarste de kans op overleven vergrootte. De laatste jaren zijn onderzoekers er in geslaagd een aantal genen te identificeren die bepalend zijn voor deze motivatie tot eten.

Varianten van deze genen lijken in directe relatie te staan tot het voorkomen van overgewicht in bepaalde families. Wat genetisch wordt overgeërfd lijkt de mate te zijn waarin iemand trek heeft in voedsel en de hoeveelheid voedsel die iemand nodig heeft om een gevoel van verzadiging te ervaren. In feite is ons eetgedrag erfelijk bepaald. Gedragsonderzoek bevestigt dit indirect: niet een minder actieve leefstijl, maar overconsumptie lijkt de doorslaggevende factor voor de overgewichtcijfers. Met andere woorden, we eten te veel.

Zoals elk gedrag wordt ook eetgedrag gereguleerd in de hersenen. Bij personen met ernstig overgewicht zijn verstoringen aangetroffen in het hersensysteem dat de motivatie voor voedsel regelt. Deze verstoringen zouden er onder meer voor kunnen zorgen dat deze personen overgevoelig zijn voor voedselprikkels in de omgeving, zoals de geur en het zien van lekker voedsel.

Verondersteld wordt dat zij bijzonder alert zijn voor voedselprikkels en snel en intens trek ervaren,

zelfs wanneer zij geen honger hebben.

Kwetsbaar

Bovenstaande onderzoeksbevindingen suggereren dat sommige (zelfs veel) mensen op dit vlak kwetsbaar zijn en een groter risico lopen te veel te eten en zwaarlijvig te worden. De eetlust van hun hersenen maakt het hen moeilijk om lekker eten te weerstaan en slank te blijven.

Deze genetische kwetsbaarheid lijkt echter alleen tot uiting te komen in een omgeving waarin energierijk en lekker voedsel gemakkelijk verkrijgbaar en goedkoop is, zoals de huidige westerse samenleving. Sommige onderzoekers stellen dan ook, dat de toename van het aantal mensen met ernstig overgewicht in de afgelopen decennia is toe te schrijven aan de huidige dikmakende omgeving. En die valt onder de verantwoordelijkheid van de overheid.

Maar toch: de mens is geen willoos wezen dat zonder meer is overgeleverd aan zijn genen en hersenen. Als puntje bij paaltje komt, neemt het individu zelf de beslissing om al dan niet te eten, maakt hij zelf een keuze uit het beschikbare voedselaanbod en wil hij wel of niet een goed voorbeeld voor zijn kinderen zijn.

Sommige mensen maken het zichzelf overigens onnodig moeilijk: zij doen smalend over de klassieke - en meest succesvolle! - leefstijlregels ('eet gezond en beweeg voldoende') en kiezen ervoor zichzelf bij tijd en wijle uit te hongeren met het zoveelste modedieet. Het is algemeen bekend dat lijnen op de lange termijn niet effectief is.

Anderzijds is het aan de overheid om burgers een handje te helpen, bijvoorbeeld door een verbod op reclame voor overbodige vet-zoete snacks, een verbod op frisdrank en snoep in (de buurt van) scholen, zwembaden, pretparken en speeltuinen, door het aantal fastfoodrestaurants in het straatbeeld te begrenzen en door voorlichting.

Werkgevers kunnen hun werknemers beschermen door de kwaliteit van het aanbod in de bedrijfskantine te verbeteren, onder meer door het weren van ongezonde snacks en het goedkoper maken van gezond eten.

Laten we de huidige situatie op zijn beloop, dan dreigt overgewicht de hongersnood van zijn dubieuze troon te stoten als het wereldprobleem dat leidt tot de meeste ziekte en sterfte. Interventies op verschillende niveaus van de samenleving zijn dan ook noodzakelijk.

Waarom niet starten bij uzelf?

Drs. Ilse Nijs is diëtiste en geestelijke gezondheidkundige en sinds 2004 verbonden aan de FSW. Momenteel is zij laatstejaars promovenda bij het Instituut voor Psychologie. Haar onderzoek richt zich voornamelijk op de rol van informatieverwerkingsprocessen bij de hunkering naar voedsel, eetgedrag en lichaamsgewicht. Van 1994 tot 1998 volgde Nijs een opleiding in de voedings- en dieetleer aan de Katholieke Hogeschool Leuven (België). Van 1998 tot 2003 werkte zij als diëtiste en onderzoeksmedewerker aan de Universiteit Maastricht, capaciteitsgroep Humane Biologie. Van 2001 tot 2004 studeerde zij gezondheids- wetenschappen (afstudeerrichting geestelijke gezondheidkunde) aan de Universiteit Maastricht.

En de bonus gaat naar...?!

De functioneringsgesprekken zijn weer op komst, en daarmee ook de verstrekking van gratificaties. Om de verdeling van de bonussen transparant en rechtvaardig te laten verlopen zijn de richtlijnen opnieuw op een rijtje gezet.

Tekst: Mary van der Graaf

Het is eigenlijk zo klaar als een klontje: alleen medewerkers die een excellente prestatie hebben geleverd komen in aanmerking voor een gratificatie. Toch bestaat bij het Management Team de indruk, dat aan het toekennen van deze extra beloning niet altijd weloverwogen argumenten ten grondslag liggen. Leidinggevendenden zouden geneigd zijn verzoeken van mensen die op luidruchtige wijze de eigen (vermeende) topprestaties onder de aandacht brengen eerder te honoreren. Om leidinggevendenden beter in staat te stellen goed gefundeerde keuzes te maken, zijn de richtlijnen voor het belonen van prestaties nog eens op papier gezet. Met name de maatstaven voor het belonen van onderwijsprestaties worden hierin geëxpliciteerd.

De onderwijsevaluatie waarin studenten een vak beoordelen, is en blijft een belangrijke graadmeter. Om de betrouwbaarheid van het studentenoordeel te vergroten, wordt er sinds dit collegejaar ook gevraagd naar het aantal uren dat studenten per week aan een vak besteden. Zo ontstaat een indruk van de mate waarin een docent studenten kan verleiden zich met de collegestof bezig te houden. Een andere indicator die wordt meegenomen is het slagingspercentage. Al deze gegevens worden gecombineerd met het oordeel van de opleidingsdirecteur en leidinggevende over de kwaliteit van het onderwijs en de bijdrage van een docent aan vernieuwing van het studiemateriaal of de toetsen en de ontwikkeling van postinitieel onderwijs.

In de richtlijnen staat ook nadrukkelijk vermeld dat iemand met excellent onderzoek, maar een zwakke score op onderwijs, of andersom, niet hoeft te rekenen op een bonus. Uitstekende prestaties op het ene terrein kunnen onvoldoende functioneren op een ander terrein niet compenseren. Alleen medewerkers die op alle gebieden bijzonder goede prestaties leveren, komen in aanmerking voor een gratificatie.

Het is wel zo, dat bij de waardering van de onderwijs- en onderzoeksresultaten rekening wordt gehouden met het functieniveau van iemand. De meetlat voor een hoogleraar ligt hoger dan die voor een universitair docent.

De 'dictatuur' van de ranglijsten

In de laatste Elsevierenquête over opleidingen in het hoger onderwijs eindigde bestuurskunde op de op één na laatste plek. Maar zijn de uitkomsten van dit soort ranglijsten wel betrouwbaar?

Tekst: Mary van der Graaf

Illustratie: Guido de Groot

Al jaren scoort bestuurskunde in de enquête van het weekblad Elsevier een 7.1. Zes jaar geleden was dit resultaat nog goed voor een tweede plaats, maar inmiddels reik je met een 7.1 niet verder dan een zesde plek. Rotterdam behoort daarmee niet meer tot de beste bestuurskundeopleidingen van het land. Ook in vergelijking met andere opleidingen van de EUR is de score van bestuurskunde mager, aldus de opleidingsdirecteur prof.dr. Bram Steijn. Hij is er daarom op gebrand, de oorzaak van deze povere uitkomst te achterhalen.

Steijn zegt verbaasd te zijn over de kritische beoordeling van de nakijktermijnen van tentamens. "Dit punt heeft de aandacht van docenten. Er is een groot besef dat cijfers op tijd moeten worden aangeleverd. Als dat niet lukt, moeten studenten ervan in kennis worden gesteld dat het cijfer later komt met de reden van de vertraging. Misschien klopt de enquête van Elsevier op dit punt niet, of wordt hier onvrede uit een eerder studiejaar gemeten. Wij gaan dit in elk geval zelf bij studenten navragen."

Naijlen

Tweedejaars Metin Bal, lid van de opleidingscommissie (OLC) bij bestuurskunde, is al net zo verrast als Steijn. In zijn eerste jaar heeft hij acht tentamens gedaan en nooit zijn de cijfers te laat bekend gemaakt. Binnen de OLC is de nakijktermijn ook geen onderwerp van gesprek omdat hierover weinig of geen klachten binnenkomen.

Een ander lid van de OLC, derdejaars Merel Vogelaar, heeft ook weinig aanmerkingen. “Vorig jaar is alles goed gegaan, maar in mijn eerste jaar werd de nakijktermijn wel eens overschreden. Het is misschien de beeldvorming uit die periode, die nait in de enquête van Elsevier.”

Kritiek

Op de wijze waarop ranglijsten, zoals die van Elsevier, tot stand komen, wordt al jaren commentaar geleverd. Statistisch onverantwoord vanwege te kleine groepen ondervraagden, is één van de reacties. Een ander kritiekpunt luidt dat men niet zo zeer de kwaliteit van de opleiding meet als wel de tevredenheid van de studenten. Enkele economen van de EUR werken daarom niet meer mee aan deze ‘rankings’. In ‘Economieopinie’ van 22 oktober publiceerden ze een essay met hun bedenkingen.

Hoewel ook Steijn vraagtekens zet bij de betrouwbaarheid van de enquête, gooit hij de informatie niet linea recta in de prullenmand. Hij moet er ook wel wat mee, omdat rankings van invloed zijn op het imago van de opleiding. De uitkomsten van de enquête benadert hij liever als signalen die gecontroleerd moeten worden op hun juistheid.

Over de bereikbaarheid van docenten - ook een minpunt volgens Elsevier - zal hij van de OLC-leden Bal en Vogelaar tegenstrijdige berichten krijgen. Vogelaar hoort weleens dat e-mails niet binnen de termijn van twee dagen worden beantwoord, maar volgens Bal is er op dit punt niets aan de hand.

Begeleiding

Bal maakt zich daarentegen wel zorgen over het niveau van de docenten die de werkcolleges begeleiden. “De hoorcolleges worden gegeven door uitstekende docenten, maar veel verplichte werkcolleges leveren alleen wat op dankzij goede studenten in de groep, niet dankzij de begeleiders.” Wat dat laatste punt betreft, is Steijn overigens van mening dat het nu juist de bedoeling is dat de verplichte werkcolleges dankzij de studenten wat opleveren. Veel studenten zien de werkcollegedocent ten onrechte als een docent, in plaats van als een begeleider die ervoor moet zorgdragen dat studenten zelf aan de slag gaan.

“De beste studenten zie je nooit”

Hetzelfde werk, dezelfde faculteit, maar toch zo verschillend: Een gesprek tussen Martina van Bavel (37) van het onderwijsbureau psychologie en Tjitra Ganesh (47) van het onderwijsbureau bestuurskunde en sociologie over cultuurverschillen, huilende studenten en kerstkransjes.

Tekst en fotografie: Micha Jacobs

“Ik ken jou wel van gezicht,” zegt Ganesh als ze aanschuift bij Van Bavel in het restaurant op de eerste verdieping van het H-gebouw. Dat is niet zo gek: Ganesh kent de meeste mensen binnen de faculteit, zegt ze. Zeven jaar werkte ze op het faculteitsbureau van sociale wetenschappen en vorig jaar trad zij aan op het onderwijsbureau bestuurskunde en sociologie. In die periode zijn er al heel wat namen de revue gepasseerd. Zo ook die van Van Bavel. Dat zij op het onderwijsbureau psychologie werkt, dat weet Ganesh nog wel. Maar wat ze daar precies doet? “Ik doe de planning,” zegt Van Bavel. “Ik maak de roosters en coördineer de lessen. Ik hou me alleen niet bezig met het secretariële deel, daar zijn andere mensen voor.”

“Hebben jullie niet iets als een *front office* en een *back office*?” vraagt Ganesh. Van Bavel schudt haar hoofd. “Op het *front office*, waar ik werk,” zegt Ganesh, „zorgen wij ervoor dat studenten zich op tijd inschrijven voor tentamens, houden we de studieadministratie bij en staan wij in direct contact met de studenten. Op het *back office* worden onder meer de roosters gemaakt.” Van Bavel: “Bij psychologie is alles in één, wij zijn ook veel kleiner dan jullie.”

Zachter

Het blijkt niet het enige verschil tussen de onderwijsbureaus te zijn. Niet alleen de locaties zijn anders – Van Bavel zit in T13-45, Ganesh in M7-29 – maar ook de cultuur op de onderwijsbureaus is verschillend. “Ik denk dat wij dichter bij onze studenten staan,” meent Van Bavel. “Ik heb meer dan eens huilende studenten aan de balie gehad, die per se overgeplaatst wilden worden naar een andere groep of die koste wat kost hun rooster anders wilden zien. Zelfs tutores stonden bij mij te snikken met de tranen in de ogen. Daar moet je heel goed mee omgaan. Daar werkt een zakelijke aanpak niet bij. Die krijgen een kopje koffie van me. En in december een kerstkransje of met Pasen een paaseitje.”

Het hoort misschien wel bij het over het algemeen zachtere karakter van de psychologiestudenten dan de killere zakelijkheid van de bestuurskundestudent, denkt Van Bavel. “Psychologiestudenten worden behoorlijk gepamperd,” zegt ze. Studenten hoeven zich niet apart in te schrijven voor een

tentamen, de roosters worden zo goed mogelijk op de student afgestemd en het verzuim is bijna verwaarloosbaar.

Het werpt zijn vruchten af: psychologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam staat al jarenlang aan de top van het Nederlandse universiteitsonderwijs. “Ik durf niet te zeggen dat dat door ons komt,” zegt Van Bavel. “Ook niet of er wel eens misbruik wordt gemaakt van onze soepele handelswijze. Ik geef wel toe: een student kan bij mij wel veel voor elkaar krijgen. Het ligt er maar net aan hoe het me wordt gevraagd. Als je correct naar mij bent, wil ik wel eens een oogje dichtknijpen. Ik weet hoe vervelend sommige regels kunnen zijn. Ik kan me goed in de student verplaatsen.”

Tenzij dat vroeg op de ochtend is. “Als ik ’s ochtends de computer aanzet, staat de mailbox vol met studenten die om 23.00 uur de avond ervoor nog wilden weten of een college of een tentamen de volgende ochtend wel doorgaat. Daar kan je dan weinig mee om half acht ’s ochtends. Grappig is wel: het zijn meestal dezelfde mensen die contact met je opnemen. De beste studenten zie je nooit.”

Procedures

Ganesh heeft nooit huilende studenten voor zich, maar ze ziet wel regelmatig dezelfde studenten terugkomen. Meestal met vragen over de inschrijving voor tentamens en cijferregistratie in Osiris. “Studenten die vergeten zijn om zich in te schrijven voor een tentamen en aan ons vragen om dat te doen krijgen een ‘nee’ als antwoord. Ik kan voor niemand een uitzondering maken, tenzij privéomstandigheden of ziekte een rol spelen. De procedures bij ons zijn helder en alle informatie staat ruim van te voren al op Sin-Online. Wijzigingen worden per e-mail bekend gemaakt en voor spoedberichten sturen we ook een sms naar de betreffende studenten. Het komt daardoor niet veel voor dat we studenten ‘nee’ moeten verkopen.”

De balie van het onderwijsbureau voor de opleidingen bestuurskunde en sociologie is doordeweeks open van 10.00 tot 14.00 uur. Bij het onderwijsbureau van de opleiding psychologie kunnen studenten elke werkdag terecht tussen 9.00 en 9.30 uur en tussen 12.00 en 15.00 uur. Vragen kunnen ook per e-mail gesteld worden.

Studenten maken zich op voor VN-simulatie

Veertien studenten van faculteitsvereniging Cedo Nulli nemen in april deel aan een VN-simulatie in New York. Ze binden de strijd aan met zo'n vierduizend deelnemers uit de rest van de wereld. Bijeenkomsten van verschillende gastdocenten bereiden de jonge diplomaten voor op hun missie. Aan het woord zijn twee van de 'delegates'.

Tekst: Thomas de Leeuw

Fotografie: Asta Biezeman

“ALS PSYCHOLOGE BEN IK BEGAAN MET MIJN MEDEMEMS”

Femke Boers (22), masterstudent psychologie.

"Ik kijk erg uit naar al die studenten uit de hele wereld. Tijdens het lobbyen hoop ik kennis te maken met hun gebruiken en visies. Ik ben vooral erg benieuwd naar de Amerikaanse deelnemers. Ik weet dat het prestigieuze Harvard elk jaar meedoet. Die studenten hebben heel veel ervaring, krijgen studiepunten en schijnen bloedfanatiek te zijn. Voorafgaand aan de simulatie doen we een paar dagen aan 'sightseeing'. Dat is natuurlijk ook een aantrekkelijk onderdeel. De reis naar New York maakt het heel bijzonder. Ik kom normaal helemaal nooit in de Verenigde Staten! Er zijn ook kleinere VN-simulaties, bijvoorbeeld in Den Haag, maar daar kom ik al vaak genoeg. Ik zou daar niet zo snel aan mee doen.

Speech

Ik ben de enige psychologie student in de groep, de meeste anderen doen bestuurskunde. Gelukkig kende ik bijna iedereen al, omdat ik vorig jaar in het bestuur van Cedo Nulli heb gezeten. Het valt me op, hoe weinig sommige bestuurskundestudenten over de VN weten. Wat dat betreft heb ik geen kennisachterstand. Wel vind ik het nog een beetje eng om Engels te spreken. En straks moet ik voor

vierhonderd studenten gaan speechen!

Ik houd me tijdens de simulatie vooral bezig met hervormingen op humanitair gebied. Mijn masterscriptie gaat niet voor niets over vrijwilligerswerk. Die dingen zijn zo belangrijk, ze maken de wereld een stuk beter! Maar ambities voor een internationale carrière als VN-diplomaat heb ik niet. Over vijf jaar hoop ik eigenlijk op een middelbare school docente maatschappijleer te zijn. En dan wil ik mijn psychologieopleiding gebruiken voor een taak daarnaast, als loopbaanadviseur bijvoorbeeld."

"IK BEN DOL OP SPELLETJES, MAAR HOUD NOG VEEL MEER VAN WINNEN!"

Annet Bots (22), masterstudent bestuurskunde.

"In mijn motivatiebrief heb ik vooral betoogd hoe belangrijk de Verenigde Naties zijn: zo'n mooi overkoepelend orgaan móet gewoon bestaan. Ondertussen besef ik ook heel goed dat het een utopie is om te denken dat de VN alle wereldproblemen kan oplossen.

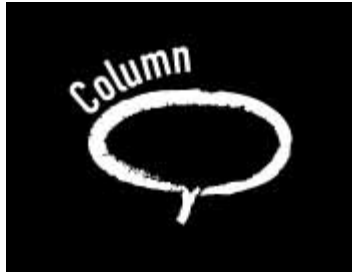
Ik zie deze simulatie vooral als een groot spel. Mensen die mij kennen weten dat ik hartstikke competitief ben. Bij de opleiding bestuurskunde heb je vaker te maken met simulaties en dat vind ik altijd erg leuk.

Presentatie

De VN is wel een ingewikkelde organisatie met veel complexe procedures. Soms voelt het echt alsof ik nog niks weet! Ik leer er nu zoveel over, hoewel ik het hier en daar wat laat liggen. Hoe zal ik dat diplomatiek formuleren? Noodzakelijke stof lees ik goed door, maar aan veel extra inlezen kom ik niet toe. Ik ben wel eens bang, dat ik door alle overweldigende indrukken, tijdens de simulatie opeens compleet de kluts kwijt raak. Zeker als de vermoeidheid toeslaat! Maar ik lig er nog niet écht wakker van hoor.

De voorbereiding is hard werken en redelijk intensief, maar dat was van te voren bekend. Gelukkig is

iedereen erg gedreven. Dat is bij 'normale' colleges vaak wel anders. Het is een leuke groep mensen en we vullen elkaar goed aan. De ene kan goed speechen, de ander weer lobbyen of is inhoudelijk sterk. Ik denk dat presentatie vooral een van mijn beste punten is. En mijn Engels, want ik heb een half jaar in Australië gestudeerd. Af en toe meng ik daardoor nog wel wat Australische 'slang' in mijn taal. Dat levert grappige situaties op."

Actieve student steeds moeilijker te vinden

De voorzitter van Cedo Nulli uit zijn zorgen over het teruglopend aantal studenten dat zich inzet voor een vereniging.

Er is inmiddels geen twijfel meer over mogelijk: het aandeel Rotterdamse studenten dat zich langdurig committeert aan een vereniging is sinds jaar en dag tanende. Dat ik dit als voorzitter van een grote studievereniging betreur, lijkt op preken voor eigen parochie. Toch spelen er elementen een rol in dit proces van 'ontverenigen', die van belang zijn voor alle clubs en groeperingen die actief zijn in de Rotterdamse studentenwereld.

Er wordt onnoemelijk veel georganiseerd voor de academici in spe. Elke Eurekaweek verbaas ik me weer over de variatie in clubjes, commissies en verenigingen die zich inzetten voor de geïnteresseerde student. Bijbel lezen, salsadansen, debatteren, zo'n beetje alle hobby's of interesses zijn wel vertegenwoordigd. Dit nog afgezien van de grote studie- en gezelligheidsverenigingen die fantastisch werk doen voor de talrijke leden.

Toch moeten we ons zorgen maken. Het aantal leden loopt gestaag terug en het blijkt steeds moeilijker te worden om studenten te binden en te betrekken bij activiteiten en commissies. Naar mijn idee zijn er drie belangrijke oorzaken.

Studiedruk

De toegenomen studiedruk en de strikter geworden richtlijnen van zowel universiteit als IB-groep hebben zeker geleid tot een afname van het enthousiasme onder studenten om zich te verbinden aan een vereniging of club. Naar mijn idee moet een universiteit altijd blijven onderkennen dat tijd die wordt besteed aan een vereniging erg nuttig is en van groot belang voor de ontwikkeling van de student. Dit neemt vanzelfsprekend niets weg van de verantwoordelijkheden die de student heeft ten aanzien van de studie. Het is overigens juist de combinatie van studieresultaten en loyaliteit aan een vereniging of club waar potentiële werkgevers naar op zoek zijn.

‘Spoorstudenten’

Een tweede oorzaak vormt het hoge percentage studenten aan de EUR dat niet in Rotterdam woonachtig is en dus het predikaat ‘spoorstudent’ krijgt. De ervaring leert dat als er geen band is met de stad waarin men studeert het ook moeilijk is om mensen enthousiast te krijgen voor activiteiten van verenigingen, met name in de avonden.

Individualisering

Tot slot kunnen we niet om een stuk individualisering heen. Dit brede maatschappelijke verschijnsel werkt onvermijdelijk door in de sociale cohesie onder (Rotterdamse) studenten. Het groepsgevoel, dat zijn hoogtijdagen beleefde in het verzuilde na-oorlogse Nederland, is in belangrijke mate verdwenen. Dit, samen met de alom aanwezige ‘zap-cultuur’, zorgt ervoor dat verenigingen moeten knokken voor ledenaantallen en aansprekende activiteiten.

Binnen onze faculteit moet ook Cedo Nulli steeds meer strijd leveren om leden langdurig aan ons te binden en bij onze activiteiten te betrekken.

Aan spoorstudenten en individualisering kunnen we weinig doen. Ik roep de universiteit en de faculteit wél op om het belang van gezellige en inhoudelijke verenigingen en clubs nog meer onder ogen te zien. Studeren is immers meer dan studeren.

Peter F.M. van Helmond

Voorzitter S.F.V. Cedo Nulli

Colofon

SoFa is een uitgave van Faculteit der Sociale Wetenschappen

SoFa nr.2 - 20 januari 2009

Hoofredactie

Mary van der Graaf

Webmaster

Tufan Yilmaz

Medewerking aan deze editie

Asta Biezeman, Peter van Helmond, Guido de Groot, Micha Jacobs, Thomas de Leeuw, Han van der Leur, Marjolein Kooistra, Ilse Nijs, Dorien de Vries, Tufan Yilmaz

Vormgeving

Piromedia

Redactie-adres

Mary van der Graaf

Kamer M 5-25

E-mail: sofa@FSW.eur.nl

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

Versijning volgende editie

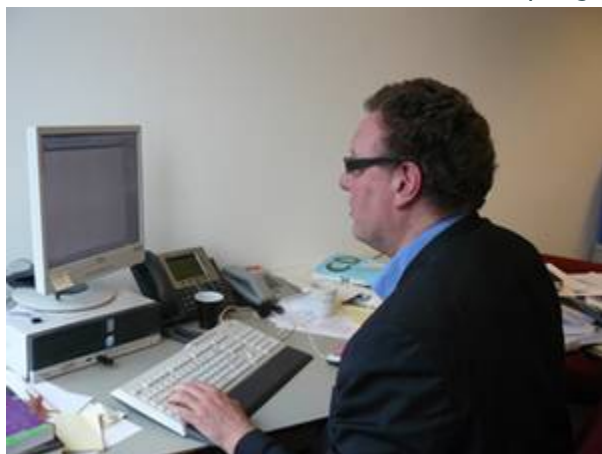
Dinsdag 10 maart

Onderzoeksvisitatie sociologie te eenzijdig *Iconen van de sociologie zouden het afleggen tegen de eerste de beste aio*

De huidige onderzoeksvisitatie werkt voorspelbaarheid en middelmatigheid in de hand. De kwaliteit komt in de knel. Dit zegt onderzoeksdirecteur prof. dr. Dick Houtman naar aanleiding van de recente beoordeling. Zijn collega prof. dr Ruut Veenhoven presenteert een alternatieve output meting.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Laat er geen misverstand over bestaan. Dick Houtman is voor veel publiceren in internationale wetenschappelijke tijdschriften. In zijn functie als onderzoeksdirecteur van sociologie heeft hij de afgelopen vijf jaar alles gedaan om de productie van internationale publicaties omhoog te schroeven. Gezien de uitkomst van de recente visitatie is hem dat ook gelukt. Terwijl bij de vorige beoordelingsronde de Rotterdamse sociologen nog mager scoorden, kregen ze nu voor de meeste onderdelen het predicaat 'heel goed'. Dit resultaat geeft sociologie weer een stabiele financiële basis. Want alleen onderzoeksgroepen die bij de visitatie goed uit de bus komen, krijgen geld van de bestuurders van de universiteit.

"Het gaat dus fantastisch met sociologie," zegt hij vol bravoure. "We zitten in de lift en dat is te merken aan de uitstekende onderzoekers van elders en aan studenten voor de researchmaster, die zich kwispelend aan onze poort melden." Maar deze grote sprong voorwaarts is maar één kant van het verhaal. De uitkomst van de visitatie kan ook 'bar slecht' worden genoemd. In het rijtje van de zeven sociologie-afdelingen in Nederland staat de EUR nog steeds onderaan, samen met de UvA. Dat komt volgens Houtman doordat de Nederlandse sociologie tot de internationale top behoort en de concurrentie dus enorm is. "Wij spelen elke week tegen Chelsea of Barcelona en nooit tegen De Graafschap of Excelsior."

Cultuur

De slechte positie op de ranglijst komt ook doordat de publicatiecultuur aan de FSW pas laat is veranderd en doordat bij de sociologen een groep van vooral jonge wetenschappers aan de weg timmert. Het duurt even voordat zij net zo'n indrukwekkende publicatie- en citatielijst hebben opgebouwd als een gerenommeerde hoogleraar die al wat langer meedraait.

En dan speelt er ook nog een scholenstrijd. De Rotterdamse sociologie, net als de Amsterdamse, is

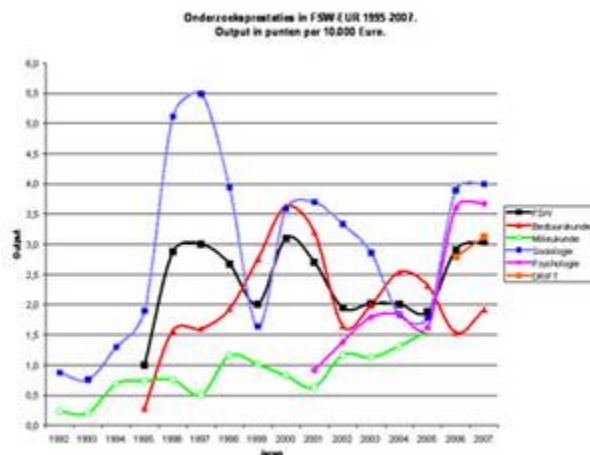
meer maatschappelijk georiënteerd dan die van de andere universiteiten. Daarom telden veel onderzoeksinspanningen bij deze visitatie gewoonweg niet mee. Met boeken of Nederlandstalige publicaties zijn geen punten te verdienen.

Berekenend gedrag

Die situatie zint Houtman allermintst. “De theoretische vernieuwing verloopt in de sociologie juist via boeken en echt niet via het *peer review-systeem*. De output meting is te veel daarop gefocust. Het leidt tot berekenend gedrag, een artikel in drieën knippen zodat je ‘veel’ publiceert. Zo krijg je een stroom van voorspelbaarheid en middelmatigheid. De kwaliteit komt in de knel. Toonaangevende sociologen zoals Anton Zijderveld, Kees Schuyt of Jacques van Doorn zouden het in dit systeem afleggen tegen de eerste de beste aio. Sociologie is geen exacte wetenschap. Het is ook onze taak om uit te leggen wat er in de samenleving aan de hand is en wat maatschappelijke veranderingen betekenen voor mensen. Wij ontnemen ons bestaansrecht aan het feit dat we reflecteren op wat er in de maatschappij gebeurt. Als sociologie geen inbreng levert aan het maatschappelijk debat en alleen publiceert voor het internationale wetenschappelijke circuit van een paar honderd mensen, dan is het heel makkelijk om in tijden van geldnood de stekker eruit te trekken. Niemand zal dat dan merken.”

“Maar we kunnen niet anders dan het spel meespelen,” stelt Houtman vast. “Ik ben de figuur die tegen zijn collega’s zegt, meer internationaal publiceren anders krijgen we geen geld. Dat heb ik niet bedacht maar Henk Schmidt. Schmidt krijgt die opdracht van het College van Bestuur en dat verwijst naar het beleid van het ministerie. Ik ben ook voor een scherpe selectie van de beste wetenschappers, maar dat bereik je niet door alleen publicaties in de zogenaamde toptijdschriften te tellen.”

Alternatief

Bedenkingen over de wijze waarop wetenschappers worden afgerekend bestaan bij de sociologen al langer. Daarom ontwikkelde prof. dr. Ruut Veenhoven (bekend als de geluksprofessor) in opdracht van de capaciteitsgroep een alternatieve methode. Begin maart publiceert hij al weer de vierde editie van zijn prestatiemeting. Veenhoven let niet alleen op de *productiviteit* in aantallen publicaties maar ook op de *impact* van onderzoek. Hij baseert zich op openbare bronnen. Uit het wetenschappelijk jaarverslag van de FSW haalt hij het aantal publicaties (ook boeken). Weging van de publicaties vindt hij niet nodig. Artikelen in prestigieuze Engelstalige tijdschriften hebben namelijk grotere kans om geciteerd te worden en dat tikt door in de impact. De citatiescore bepaalt hij aan de hand van de Social Sciences Citation Index.

“Wetenschappelijke impact alleen is niet genoeg. De resultaten van het onderzoek moeten ook doorklinken in de samenleving. Dat staat in de wet op het hoger onderwijs en dat geldt sterker voor de maatschappijwetenschappen. Daarom meten wij ook de maatschappelijke impact,” benadrukt Veenhoven. “Een indruk van de bijdrage aan het maatschappelijk debat krijgen wij door na te gaan hoe vaak onze onderzoekers genoemd worden in kwaliteitskranten uit binnen- en buitenland en in overheidspublicaties. Iemand als Ko Colijn verschijnt dan veel meer op de voorgrond dan bij de gangbare beoordeling. Natuurlijk heb je bij de media te maken met hypes of een voorkeur voor sexy onderwerpen, maar in de wetenschap heb je dat ook.”

Wat Veenhoven opvalt in de voorlopige resultaten is dat psychologie het zo goed doet. “Die hebben goede aankopen gedaan. In de top kom ik opeens namen als Peter Muris, Rolf Zwaan en Arnold Bakker tegen.”

Veenhoven is van plan zijn onderzoek uit te breiden. Hij wil alle sociologie-afdelingen van Nederland onder de loep te nemen en kijken naar de maatschappelijke impact. “De visitatiecommissie heeft alleen maar internationale publicaties geteld en dat geeft geen volledig beeld van het vak”.

[i] De gehele telling is binnenkort voor alle FSW medewerkers toegankelijk op het intranet
N:\Algemeen-FSW\OutputOnderzoekFSW_1995-2007

Eigenwijze wetenschap

Het is crisis en wat blijkt: kritische geluiden klinken alom, heilige huisjes wankelen en oude modellen en geloven lijken razendsnel richting mestvaalt der geschiedenis te verdwijnen. De wetenschap onttrekt zich aan deze trend. Ook daar klinkt kritiek op bestaande praktijken, maar intussen blijft men het oude spel wel meespelen.

Het derde nummer van SoFa is verontrustend. Het begint al met een artikel waarin staat dat toonaangevende sociologen zoals Anton Zijderveld, Kees Schuyt of Jacques van Doorn het in het huidige beoordelingssysteem zouden afleggen tegen de eerste de beste aio.

Vervolgens schrijft niet de eerste de beste psycholoog dat hij geen zin meer heeft in het aanvragen van subsidies. Het kost veel tijd en de kans op succes is klein.

Dan zijn er nog enkele bestuurskundigen die het vertrouwen in het watermanagement van Nederland doen wankelen. In het alom gerespecteerde rapport van de Commissie Veerman, over hoe we ons moeten wapenen tegen de klimaatverandering, blijkt een naïeve uitgangsgedachte te zitten.

Verder valt te lezen dat studenten en bestuurders van deze faculteit het nieuwe beleid omtrent de ‘harde knip’ niet echt of echt niet omarmen.

En ook de inbreng van Drift stemt niet vrolijk. Zij evalueren het ‘Pact op Zuid’, een omvangrijk investeringsprogramma van de gemeente en woningcorporaties om Rotterdam Zuid een impuls te geven. Dat programma zou, eufemistisch gezegd, veel beter kunnen.

In een omgeving van onafhankelijke denkers is commentaar wat je mag verwachten. Toch is er iets raars. Zo worden er hier en daar wel bezwaren tegen de gangbare praktijken binnen de academische wereld opgeworpen, maar vervolgens gaat iedereen over tot de orde van de dag. Men blijft het spel gewoon meespelen, want wie niet meedoet is een loser. De handdoek ligt al bij voorbaat in de ring.

Het lijkt een déjà vu. Was de kritiek op de bonussen, het aanzetten tot korte termijn winstbejag door aandeelhouders of de ongebreidelde hebzucht van hedgefondsen niet een rituele dans van lieden die niets van het grote geld en de grote mensenwereld snapt?

De kredietcrisis heeft dit op slag veranderd. Dus wie weet, aan het geloof in het Angelsaksische model voor de wetenschap kan wellicht toch getornd worden.

Mary van der Graaf

‘Harde knip’ heeft grote gevolgen voor studenten FSW

De academische gemoederen worden momenteel flink bezig gehouden door de invoering van de ‘harde knip’. Ook de FSW wacht in spanning af wat de precieze invulling vanuit Den Haag zal worden. Het ziet er naar uit dat de strengere overgangsregeling van de bachelor- naar de masterfase op z'n vroegst vanaf 2010 zal ingaan.

Tekst: Thomas de Leeuw

Illustratie: Guido de Groot

Studenten kiezen, volgens minister Plasterk van Onderwijs, nog te gemakzuchtig voor een doorstroommaster. Middels een harde knip moeten bachelorstudenten bewuster de keus maken voor het vervolgtraject van arbeidsmarkt of masterstudie. Pas een nieuw pad inslaan nadat de, volgens Plasterk, universitaire volwaardige bachelorfase volledig is afgerond.

Voor de FSW heeft de harde knip grote gevolgen. Momenteel stroomt een grote hoeveelheid studenten door naar het masterjaar dankzij soepele overgangsregels. Studenten die de bachelorfase nog niet volledig afgerond hebben kunnen de Examencommissie om een Bewijs van Toelating vragen. In alle gevallen geldt dat het eindwerkstuk en de vakken van het eerste en tweede jaar afgerond moeten zijn, maar per opleiding verschillen de specifieke overgangsnormen. Bachelorstudenten van de opleiding psychologie mogen 20 ECTS van hun derde jaar missen, voor sociologiestudenten mag maximaal 15 ECTS open staan.

Dat de doorstroomregeling de laatste jaren nogal onderhevig aan veranderingen is, blijkt vooral uit de opleiding bestuurskunde. Enkele jaren geleden konden studenten nog met drie niet afgeronde vakken aan de masteropleiding beginnen, maar tegenwoordig mogen studenten maximaal 10 ECTS van hun bachelordiploma verwijderd zijn. Dit terwijl in het huidige curriculum de B3-vakken doorgaans 7,5 ECTS bedragen.

Studievertraging

Hoe de overgangsnormen er precies gaan uit zien als Plasterk de 'harde knip' doorvoert, is nog onduidelijk. Het onderwerp ligt momenteel nog op de ontwerpbanken in Den Haag, onder luid protest van studentenorganisaties. Die zijn bang voor ongewenste studievertraging. De minister zou daarom meerdere herkansingmomenten van bachelorvakken en meer instroommomenten voor de masteropleidingen moeten toestaan.

Daarnaast zijn de studentenorganisaties bang dat studenten als gevolg van de 'harde knip' geen tijd meer hebben voor bestuurlijke activiteiten naast hun studie. Peter van Helmond, voorzitter van faculteitsvereniging Cedo Nulli, sprak zich in de vorige uitgave van SoFa al bezorgd uit over de teruglopende animo van studenten om zich actief in te zetten. Door de 'harde knip' zal de studiedruk alleen maar doen toenemen.

Onduidelijk

Binnen de Universiteitsraad is het momenteel onduidelijk hoeveel ruimte de universiteit straks nog krijgt bij de overgang van de bachelor- naar de masterfase. Loubna Raoui, studentlid namens FSW, geeft aan dat de raad geen principieel standpunt voor of tegen de 'harde knip' inneemt. "Wij willen vooral dat er een eenduidige regeling voor alle studenten komt. De overgangsnormen wijken momenteel te veel van elkaar af." Het onderwerp wordt binnen de raad pas weer besproken als er vanuit Den Haag meer duidelijkheid komt.

János Betkó, vice-voorzitter van de Landelijke Studenten Vakbond, legt uit dat de onderhandelingen met de minister nog in volle gang zijn, maar dat 'het er vrij matig uit ziet'. Minister Plasterk heeft weliswaar direct na zijn pleit voor de 'harde knip' aangegeven enige coulanceregeling over te houden, maar over het algemeen zullen de overgangsnormen strenger worden. De opleidingen mogen straks, veel minder dan nu, zelf de overgangseisen bepalen. De nieuwe maatregelen zullen op z'n vroegst pas vanaf 2010 ingaan. Tot die tijd blijven de huidige soepele overgangsnormen naar alle waarschijnlijkheid gewoon gelden.

Veel onvoldoendes bij taaltoets

Bijna de helft van de eerstejaars- en schakelstudenten bestuurskunde en sociologie beheerst de spelling van de Nederlandse taal onvoldoende. Dit blijkt uit de resultaten van een taaltoets die de faculteit in februari heeft afgenomen. Het was de eerste keer dat studenten van deze opleidingen getoetst werden op hun taalvaardigheid.

Tekst: Thomas de Leeuw

Van 'stijl' moeten eerstejaars het niet hebben. Ruim tweederde van de studenten scoorde op dit onderdeel ondermaats. Alleen 'basis Nederlands' en grammatica leveren weinig problemen op. Respectievelijk 84 en 90 procent van de studenten heeft deze onderdelen goed genoeg gemaakt.

Uit de resultaten van een taaltoets bij de opleiding psychologie in oktober bleek ook al dat studenten de onderdelen spelling en stijl slecht beheersen. Een kwart van de nieuwe psychologiestudenten zakte op het spellingdeel, de helft op het onderdeel stijl. Over het geheel genomen waren de resultaten bij psychologie, dat al twee jaar ervaring heeft met de taaltoets, beter. Er vielen een kwart minder onvoldoendes dan bij de opleidingen sociologie en bestuurskunde.

Studenten die de toets niet hebben gehaald gaan de komende tijd onder meer aan de slag met het opfrisprogramma PrinciPen. In mei volgt een tweede kans om de taaltoets alsnog te halen.

Bestuurskunde ziet niets in ‘deltadictator’

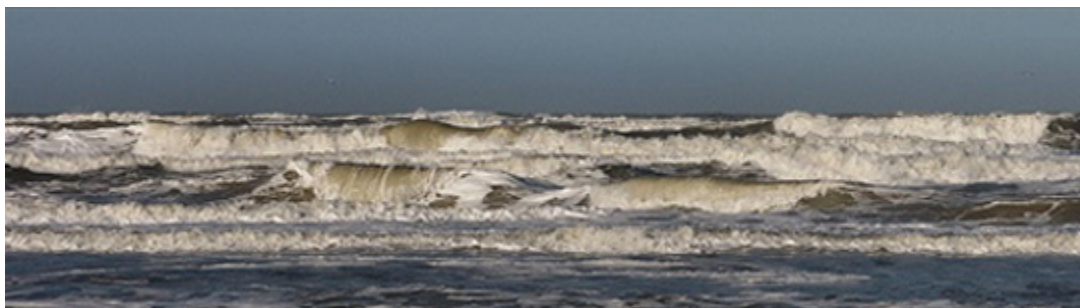
De roep om daadkracht en snelle uitvoering van maatregelen klinkt steeds luider. ‘Geen poldergedoe alsjeblieft’ is ook de teneur van het Deltaplan van de Commissie Veerman. Die gedachte is te naïef, aldus de bestuurskundigen dr. Frank Boons, dr. Arwin van Buuren, dr. Lasse Gerrits en de kersverse hoogleraar Jurian Edelenbos. Op verzoek van SoFa geven zij een beschouwing op het rapport van de Commissie Veerman.

Klimaatveranderingen, stijgende zeespiegels, meer onregelmatige neerslag, zelfs in tijden van economische turbulentie blijven deze zaken hoog op de politieke agenda staan.

Als waterland bij uitstek wordt in Nederland extra veel aandacht besteed aan waterbeheer. Toen kroonprins Willem-Alexander zich al weer jaren geleden watermanager noemde kon hij van verschillende zijden op kritiek rekenen. Water, dat is toch weinig visionair? De tijd heeft deze critici ingehaald. Er is een groeiend besef dat Nederland, deels lager dan de zeespiegel gelegen, uiterst kwetsbaar is. Dat vraagt om beleidsmaatregelen.

Na het Ruimte voor de Rivierprogramma in de jaren '90 kwamen de eerste nieuwe voorstellen van de Commissie Veerman. Voormalig minister Veerman trachtte het urgentiegevoel aan te wakkeren door te spreken over het tweede Deltaplan van Nederland. Gedreven door een groot verlangen voor eens en altijd de dreiging van het water tegen te gaan werden verschillende acties voorgesteld. Zo werd aanbevolen rekening te houden met een zeespiegelstijging van bijna anderhalve meter in 2100. Om hier adequaat op in te spelen zou jaarlijks een vast deel van het bruto nationaal product aan waterbeheer moeten worden besteed door middel van een Deltafonds. En een krachtig leider in de vorm van een deltaregisseur zou zorg moeten dragen voor de compromisloze en snelle uitvoering van alle maatregelen.

Maar: 'Die krachtige leider is vooral een verlangen van een groep technici'

In de uitvoeringsvoorstellen bleek dat technisch vernuft niet automatisch leidt tot een doordachte en effectieve aanpak met betrekking tot de vraag hoe bepaalde ideeën moeten worden vormgegeven en gerealiseerd. De roep om een krachtige leider, in een eerdere versie 'deltadictator' genoemd, klinkt sterk door in alle verlangens. Het gaat dan om iemand die in staat zou moeten zijn om snel plannen door te voeren en desnoods individuele belangen, bijvoorbeeld van burgers, opzij te zetten. De achterliggende gedachte hier is: geen poldergedoe alsjeblieft, anders gebeurt er niets.

Hoe begrijpelijk deze gedachte ook is, het is ook ontstellend naïef te denken dat er iemand zou zijn die zoveel gezag heeft dat hij of zij alle andere belangen opzij kan schuiven. Bovendien, die krachtige leider mag dan wellicht de plannen van een groep watertechnici willen doordrukken, het is lang niet voor iedereen een gegeven dat de waterbelangen zoals gedefinieerd door deze groep mensen belangrijker zijn dan andere belangen, zoals recreatie, ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid, etc.

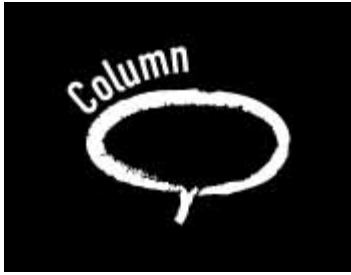
Vele voorstellen, maatregelen en werkwijzen in deze complexe materie missen eigenlijk nog het nodige bestuurskundige vernuft. Er is, met andere woorden, dus eigenlijk een vraag naar een *governance* aanpak die recht doet aan de eigenheid van allerlei systemen – infrastructuur, landbouw, recreatie, bedrijvigheid – zonder daarbij uit het oog te verliezen dat bepaalde waterveiligheidsmaatregelen wel getroffen moeten worden.

Bestuurskunde heeft als ambitie samenwerkingsprocessen in complexe systemen (zoals het watersysteem) te begrijpen en zinvolle en realistische arrangementen te bedenken, waarbij het koppelen van actoren, belangen en processen een centrale plek inneemt. Voor een deel weten bestuurskundigen hoe ze hier mee om moeten gaan. Voor een deel zijn dergelijke arrangementen ook immer veranderlijk en noodzaakt iedere situatie weer een nieuwe zoektocht. Daar ligt dan ook de grote uitdaging.

Nieuw cluster bij bestuurskunde

Sinds eind 2008 bestaat binnen de opleiding bestuurskunde een nieuwe cluster 'Governance of Complex Systems'. Deze cluster bestaat uit zo'n vijftien mensen die zich richten op het onderzoeken van het management en de *governance* van complexe fysieke systemen, zoals water, infrastructuur en mobiliteit, (stedelijke) gebiedsontwikkeling en materiaal- en energiestromen. Een brede systeembenadering staat hierin centraal, waarbij het realiseren van vitaliteit en veerkracht een belangrijke plek inneemt. De vaak onvoorspelbare relatie tussen verschillende bestuurlijke schalen (lokaal, regionaal, nationaal, Europees, internationaal) en actoren hierin maken systemen vaak complex.

Een belangrijke ambitie voor de cluster is het leren begrijpen van en het zinvol, effectief en legitiem handelen in deze complexe systemen en processen. Zij verricht in opdracht van overheden tal van advies- en evaluatiestudies naar complexe ruimtelijke vraagstukken zoals de duurzame bereikbaarheid van de haven van Rotterdam, de ontwikkeling van Schiphol, de vergroting van de rivierafvoer van de IJssel bij Kampen en de besluitvorming rond de Zuiderzeelijn.

Meer geld, extra werk

Prof. dr. Eric Rassin van de capaciteitsgroep psychologie doet in zijn column een bekentenis. Hij heeft geen zin meer om subsidieaanvragen te schrijven. Het kost veel tijd en de kans op succes is klein.

Mij is ooit geleerd dat ‘onderzoek’ het doen van experimenten is, en dat een onderzoek pas af is als het is gepubliceerd in een internationaal *peer reviewed* tijdschrift. Nou, daar houd ik me dan maar enigszins aan.

Recentelijk ervaar ik echter een ondefinieerbare druk om nog iets anders te doen dan mijn artikelen te schrijven en mijn colleges te geven. Ik heb het over het aanvragen van subsidies, liefst bij NWO. Leidinggevend en promoten het schrijven van subsidieaanvragen met carrièreperspectieven en matchingafspraken. De EUR deelt zelfs minisubsidies uit om onderzoekers in de gelegenheid te stellen subsidieaanvragen te schrijven.

Kleine kans

Ik heb echter geen zin om subsidies aan te vragen, en wel om de volgende redenen. Het kost veel tijd en de kans op succes is klein. Volgens mij kan ik beter zelf het onderzoek doen dan een juniorcollega aan te stellen van de subsidie die je meestal toch niet krijgt.

Een collega van me (Ingmar F.) vertelde me ooit de volgende anekdote. Hij had zijn vriendin verteld dat hij bezig was met een aanvraag voor de vrije competitie van NWO MaGW. Toen hij had uitgelegd wat dat inhoudt, vatte zij het als volgt samen: “Oh, dus jij bent blij als je extra geld krijgt, waarmee je vervolgens nog meer werk moet doen dan normaal?” Vlak daarna haalde hij een VIDI en nog een handvol projecten binnen.

Een andere reden om een afkeer te hebben van subsidies is dat ze je volgens mij niet zoveel opleveren. In 2001 werkte ik nog aan de Universiteit Maastricht en ontving ik een vernieuwingsimpuls. Zes maanden later ben ik er met ruzie vertrokken, omdat ik aan de EUR honderd euro meer kon verdienen. Vijf jaar en twee AIO's later kon ik terugkijken op een vruchtbare tijd, maar niet op een sensationeel bovengemiddelde productiviteit.

Een dieptepunt was 2008. 's Nachts om drie uur heb ik een subsidieaanvraag zitten indienen, die in een voorselectie meteen werd afgeketst als zijnde niet kansrijk. En dat terwijl ik wel werd uitgenodigd om in een beoordelingscommissie van dezelfde subsidieronde plaats te nemen. Het werd een zure bijeenkomst.

Obsessie?

Hoewel ik er een hekel aan heb, ligt mijn volgende projectvoorstel alweer klaar. Ik weet ook niet waarom. Misschien omdat ik hoop dat het binnenhalen van een subsidie nieuwe salarisonderhandelingen mogelijk maakt? Of omdat anderen het ook doen? Of omdat het er nu eenmaal bij hoort? Is het een soort obsessie?

Ik zag tot mijn grote schrik dat de vrije competitie van MaGW vanaf 2009 onderzoekers nog slechts toestaat om eens in de twee jaar een aanvraag in te dienen. Hoe moet dat dan? Moeten onder

Het einde van een instituut

Milieukunde bestaat niet meer. Per 1 januari is deze capaciteitsgroep officieel samengevoegd met bestuurskunde. Dr. Leo Baas, man van het eerste ‘tweede’ uur, blikt terug op de goede en slechte tijden.

Tekst: Mary van der Graaf

Ze van links: S. Silvester daarnaast J.C. Brezet en R.W. Hommes

Het lijkt alsof dr. Leo Baas midden in een verhuizing zit. Maar schijn bedriegt. Kamer M7-16 is al jaren de zijne, zo ook de enigszins chaotische inrichting. Van een grote verandering is geen sprake.

“Dit jaar zou milieukunde 25 jaar bestaan, maar dat jubileum halen we dus net niet,” zegt Baas met enige weemoed. Hij werkt al 23 jaar bij milieukunde. “Na de reorganisatie was er onvoldoende kritische massa om door te gaan. De masteropleiding ‘industriële ecologie’, in samenwerking met Leiden en Delft, is voor ons te laat gekomen. Die master zorgt voor een structurele basisfinanciering, iets wat we altijd gemist hebben.”

In de jaren tachtig was milieu ‘hot’. Elke universiteit deed iets met deze thematiek. Dus toen twee medewerkers van de economische faculteit, Sacha Silvester en Han Brezet (nu hoogleraar industrieel ontwerpen te Delft) met prof. Ina Hommes van sociologie een plan ontwikkelden voor het Erasmus Studiecentrum voor Milieukunde (ESM), kregen ze al snel groen licht. De voorwaarde was, dat ze een vak ‘inleiding milieukunde’ zouden verzorgen en er moest geld verdiend worden via onderzoek voor derden. Zo moesten ze de maatschappelijke behoefte aan het nieuwe instituut aantonen.

In de hoogtijdagen trokken de colleges vierhonderd studenten en waren er dertig mensen, onder wie biologen en techneuten, in dienst. Baas herinnert zich dat er veel interesse was voor de denkbeelden van prof. Donald Huisingh. Hij propageerde het voorkomen van milieuschade en de reductie van afval, terwijl het milieuonderzoek toentertijd nog was gefocust op het controleren of beter verwerken van schadelijk afval.

“Hij wilde naar productieprocessen die tot minder afval, maar daardoor ook tot minder gebruik van energie en materialen, zouden leiden. We organiseerden een symposium voor hoge ambtenaren en mensen uit de industrie waarvoor een enorme belangstelling was. Na afloop waren de meningen in twee kampen verdeeld. Of ze zeiden ‘Amerikaanse onzin, daar verspillen ze zoveel, maar hier niet’, of ‘Ja, preventie is de oplossing’.”

Financiering

Geld binnenhalen was geen groot probleem. In het begin financierden Rijkswaterstaat, Economische Zaken en het Havenbedrijf veel onderzoek, later konden ook EU-fondsen worden aangesproken. Bovendien kon het ESM goedkoop werken: de salarissen van jonge onderzoekers waren laag en overheadkosten werden grotendeels door de faculteit betaald.

Die bevoorrechte positie veranderde, het ESM moest in deze kosten gaan bijdragen. Daarnaast werd het moeilijker om adequate financiering voor vernieuwend onderzoek te vinden. Het onderzoek naar preventie van afval werd te veel een herhaling van zetten en meer het terrein voor commerciële adviesbureaus.

“Het gebrek aan een basisfinanciering is altijd een probleem geweest,” zegt Baas. “Inkomsten via het onderwijs bleven beperkt omdat we alleen keuzevakken hadden. Als er elk jaar bezuinigd moet worden aan de universiteiten, gaan ze de onderwijstrajecten dichttimmeren zodat er minder vrijheid voor keuzevakken is. Bovendien ebde de belangstelling voor het milieu in de jaren negentig en begin deze eeuw weer weg. Dan kom je in zwaar weer, hetgeen in 2003 tot een reorganisatie leidde.”

Doorgaan

Dat nu uiteindelijk het doek voor milieukunde is gevallen wil niet zeggen dat de onderwerpen waar het EMS zich op richtte verdwijnen. Ze worden voortgezet als onderdeel van bestuurskunde. “Met de master industriële ecologie, die in 2004 samen met Delft en Leiden is gestart, blijven we gewoon doorgaan. Bij industriële ecologie kijk je naar de optimale milieudoelstellingen voor een industriële regio. Je beperkt je niet tot één bedrijf, maar richt je op een heel bedrijventerrein. Neem de enorme hoeveelheid energie die bedrijven, in de vorm van warmte en CO₂, de lucht in blazen, terwijl andere bedrijven die energie goed kunnen gebruiken. De verwarming van kassen door Shell en de ‘Happy Shrimp Farm’ op de Maasvlakte zijn de uitkomst van dit concept.”

Wat ook (nog even) blijft, is het logo van ESM op de website van de faculteit. Het Ph.D.-programma van ESM, waar professionals uit binnen- en buitenland tegen betaling in hun promotietraject worden begeleid, moet zichtbaar en toegankelijk blijven. Jaarlijks worden er tussen de vijf en acht kandidaten toegelaten en het programma heeft tot nu toe in zeventien promoties aan de Erasmus Universiteit geresulteerd.

Op de 3e foto flankeren de ESM-ers Leo Baas, Win Hafkamp, Jan Jaap Bouma en Don Huisingsh Viking no. 15: Yoon-Gih Ahn uit Korea.

Ook Drift stort zich op achterstandswijken

Het Pact op Zuid, een omvangrijk investeringsprogramma van de gemeente en woningcorporaties om Rotterdam Zuid een impuls te geven, telt al meer dan duizend projecten. Reden voor het Programmabureau om, na deze wel heel dynamische start, Drift te vragen om enige reflectie.

Tekst: Mary van der Graaf

Op het eerste oog is de combinatie Drift en ‘Pact op Zuid’ verrassend. Drift (Dutch Research Institute for Transitions) is toch die club die zich bezighoudt met duurzame energie, afvalproblematiek, waterbeheer of mobiliteit? Niettemin heeft Drift sinds kort de opdracht om het Pact op Zuid te evalueren.

“De problematiek van achterstandswijken past prima bij ons,” zegt projectleider dr. Derk Loorbach. “Wij richten ons op complexe maatschappelijke veranderingsprocessen. Met complex bedoelen we dat er heel veel verschillende partijen bij betrokken zijn en dat de veranderingen veelal zeer lang duren, zich afspelen in verschillende maatschappelijke domeinen en op verschillende schaalniveaus tegelijkertijd. Dus niet zoiets als het repareren van een brug, waarbij je de oplossing kan berekenen en de uitvoering kan plannen.”

Verdieping

Achterstandswijken uit het slop trekken is zeker een complexe aangelegenheid. De problematiek speelt al decennia lang en vele herstructureringsprogramma’s zijn bedacht. Wat zou Drift daaraan toe te voegen hebben?

Volgens Loorbach biedt de onderzoeksbenadering van Drift toegevoegde waarde, juist omdat het proces centraal staat. Het is een combinatie van normatief gedreven actieonderzoek en fundamentele theorieontwikkeling. Het instituut probeert te begrijpen hoe partijen transities beïnvloeden en dit inzicht te vertalen in sturingsinstrumenten waarmee ze in de praktijk experimenteren. Die ervaring leidt voor de opdrachtgever tot een strategische verdieping met een vergaand gewijzigd handelingsperspectief en voor de FSW tot theoretische verdieping van transitie management.

“Wij doen als het ware eerst een stap naar achter, naar onder en opzij, om te kijken hoe het systeem werkt en wat de gezamenlijk opgave is. Betrokken instanties, gemeentelijke diensten en bewoners hebben allemaal een stukje van de puzzel. Met een kleine groep geselecteerde actoren experimenteren we vervolgens hoe je samen tot een wezenlijk betere aanpak komt van een op menselijke maat toegesneden samenlevingsopbouw.”

Fysieke aanpak

Mocht dit nog vrij abstract klinken, de analyse van het Pact zal verre van dat zijn. Loorbach licht alvast een tipje van de sluier op door te zeggen dat de fysieke aanpak van probleemwijken nog

steeds de boventoon voert. Ondanks het besef dat met alleen ‘stenen stapelen ’ onvoldoende bereikt kan worden, vindt hij een integrale aanpak van sociale, economische en fysieke ingrepen nog niet uit de verf komen. De budgetten voor de sociale en economische investeringen lijken een fractie van wat er voor de fysieke projecten wordt gereserveerd.

“Het Pact op Zuid heeft meer dan duizend projecten en die gaan voor het overgrote deel over het vernieuwen van een gymzaal, het opknappen van gevels of het herstellen van de stoep. Allemaal hele nuttige dingen, maar wij kijken naar de samenhang tussen al die projecten en stellen ons de vraag: waar moet dit toe optellen? Het oogmerk van ons onderzoek is een kritische, maar constructieve impuls te geven aan de op Rotterdam-Zuid opgestarte samenwerking.”

Verkiezingen medezeggenschapsorganen

Wie gaan de belangen van studenten en het personeel vertegenwoordigen binnen de Faculteitsraad (F-raad) en Universiteitsraad (U-raad). Van 27 april tot en met 14 mei zijn er weer verkiezingen voor deze medezeggenschapsorganen. Kandidaten voor zowel de personeels- als studentengeleding kunnen zich tot 12 maart aanmelden. In kamer M7-44 liggen inschrijfformulieren klaar. Twee raadsleden geven een korte impressie over hun zittingsperiode.

Tekst: Mary van der Graaf

Frankie Kuo, masterstudent bestuurskunde en lid van de F-raad sinds 2008

Spannendste moment: Om een signaal naar het centrale niveau te kunnen sturen, hebben wij, in overleg met de U-raad en de F-raden van de andere faculteiten, de decaan gevraagd naar zijn mening over de invoering van de 'harde knip'. Ook hij was bijzonder kritisch over de 'harde knip' en voorziet allerlei negatieve effecten.

Voor de rest is het een redelijk rustig jaar geweest. Grote veranderingen zoals invoering van het bindend studieadvies, de minoren en de curriculumherziening waren voor mijn tijd, al hebben wij wel kritisch gekeken naar de stand van zaken van deze veranderingen.

Het nut: Belangrijke veranderingen zoals ik al noemde of zoals het opzetten van nieuwe opleidingen of het opheffen van bestaande opleidingen, worden voorgelegd aan de F-raad. Onlangs heeft de U-raad de opheffing van de opleiding 'Economie en Informatie' tegengehouden, mede omdat bekend werd dat de betrokken F-raad de opheffing niet steunde.

Frustraties: Een goede medezeggenschap staat of valt met de inzet van de studenten en ook de docenten. Als F-raad werken wij nauw samen met de directeuren onderwijs en de opleidingscommissies (ocie). Problemen of klachten met specifieke vakken, docenten of tentamens worden door de ocies behandeld en de meeste ocies functioneren erg goed. De inzet van een enkele ocie lid laat echter te wensen over, waardoor wij de input van bepaalde jaren studenten mislopen en

waardoor de andere ocie leden harder moeten werken.

Opnieuw verkiesbaar: Nee, ik ga afstuderen.

Tip voor opvolger: Er zijn een aantal tips die van F-raad op F-raad worden doorgegeven, daar kan ik nu niets over zeggen, maar voor degenen die zich verkiesbaar stellen heb ik de tip om niet te vergeten een tekst en foto op de verkiezingssite te laten zetten en aan alle andere studenten doe ik de oproep om vooral te gaan stemmen.

Françoise van der Meulen, hoofd I&A en lid van de U-raad sinds 2006

Spannendste moment: “De reorganisatie van het Bureau van de Universiteit was een belangrijk moment, maar het spannendste moment is de instemming met het voorstel tot opheffing van de opleiding Economie en Informatica geweest. Tot het laatste moment bleef onduidelijk of we zouden instemmen. Uiteindelijk hebben we toch gekozen voor niet instemmen met het voorstel.”

Het nut: “Medezeggenschap is uiterst belangrijk. Binnen de U-raad beslis je mee over de plannen ten aanzien van de hele universiteit. Plannen voor 2013 zijn dan ook zeer zorgvuldig en gedetailleerd bediscussieerd. Zaken als BSA en de minoren blijven we kritisch volgen.

Frustraties: “Als blijkt dat er beslist moet worden op onjuiste of onvolledige informatie.”

Opnieuw verkiesbaar: “Ja want, medezeggenschap gaat over ons werk en onze organisatie. Je krijgt de kans je er mee te bemoeien, dat moet je dan ook doen. De betrokkenheid bij de organisatie in het algemeen, geeft een breed beeld over wat er allemaal speelt en hoe dat in samenhang zorgt voor een al of niet goed geoliede organisatie.”

Tip voor nieuwkomers: “Zit er niet voor eigen belang, maar houdt het algemeen belang van alle medewerkers in het vizier.”

Getallen zijn belangrijk, maar niet heilig

Dagelijks nemen ze de lift in het T-gebouw, maar pas bij 'de ontmoeting' van SoFa zien ze elkaar voor het eerst. Na het gesprek weet Jan de Boom één ding: in de toekomst zal hij zeker bij Samantha Bouwmeester langsgaan.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Ze studeerde in Leiden, promoveerde in Tilburg en werkt nu al 'drie jaar en een beetje' in Rotterdam bij psychologie. Dr. Samantha Bouwmeester is methodoloog en geeft vooral statistiekonderwijs. Eigenlijk hoort ze bij geen van de vier afdelingen binnen psychologie, maar qua onderzoek sluit ze het meest aan bij de cognitieve ontwikkelingspsychologie.

Bouwmeester heeft een voorliefde voor cijfers en modellen. "Op het moment dat je iets wilt onderzoeken ga je allereerst de complexe werkelijkheid reduceren. Dan heb je een model nodig. Aan de hand van empirische gegevens kijk je vervolgens of je model van de werkelijkheid klopt. Meestal is dat niet het geval, dan mis je wat en moet je je model aanpassen. Uiteindelijk kan je met een goed model voorspellingen doen."

Drs. Jan de Boom knikt instemmend, voor hem is dit vertrouwde kost. Hij studeerde ooit een jaar econometrie. De modellen daar vond hij echter iets te wiskundig, daarom stapte hij over naar een andere richting: sociologie. In tegenstelling tot Bouwmeester is De Boom erg honkvast. Na zijn studie aan de FSW bleef hij in Rotterdam. Hij werkt al dertien jaar voor het Risbo. Hij begon destijds met onderzoek naar de arbeidsmarkt en het hoger onderwijs. De laatste jaren doet hij veel onderzoek op het gebied van migratie, integratie en criminaliteit, vaak in samenwerking met collega's van de FSW zoals Godfried Engbersen en Erik Snel. "De onderzoeken die we doen hebben vaak een kwantitatieve en een kwalitatieve component, ik doe dan meestal de kwantitatieve analyses."

Acquisitie

Het belang van getallen, daar zijn De Boom en Bouwmeester het roerend over eens. Maar zoals het een wetenschapper betaamt, plaatst Bouwmeester een nuancering. "Wij zijn gevoeliger voor niet-cijfermatige informatie. Dat geldt ook voor mezelf. Ik heb bijvoorbeeld nog nooit wakker gelegen over de cijfers van de onderwijsevaluatie, terwijl het wel is voorgekomen dat ik drie nachten niet kon slapen vanwege een opmerking van een student op het onderwijsforum.

"Wat ons veel bezighoudt, is de acquisitie," vertelt De Boom. "Soms gaan we zelf de boer op, soms worden we benaderd door een opdrachtgever. Na verkennende gesprekken schrijven we een

onderzoeksvoorstel en vervolgens is het afwachten of ze Risbo uitkiezen. Gemiddeld mondt een op de drie voorstellen uit in een opdracht.”

“Het binnenhalen van een opdracht geeft altijd veel voldoening. Tegelijkertijd moet er hard worden gewerkt om het project op tijd af te ronden en binnen het budget te blijven. Vorig jaar hebben we bijvoorbeeld extra geïnvesteerd bij een onderzoek naar de maatschappelijke positie van Oost-Europeanen in Nederland. De opdrachtgever was geïnteresseerd in gegevens over Oost-Europeanen die hier min of meer permanent verblijven. Maar ja, in de loop van het onderzoek kwam juist de problematiek rondom de tijdelijke Oost-Europeanen in het nieuws. We hebben toen een extra hoofdstuk over die groep bijgesloten zodat het rapport beter bij de actualiteit zou aansluiten. Dat heeft zijn vruchten afgeworpen, want we kregen de opdracht voor een vervolgonderzoek. Nu zitten we in vergelijkbare omstandigheden. Gedurende het onderzoek verandert de situatie van de tijdelijke Oost-Europeanen razendsnel als gevolg van de kredietcrisis.”

Thuiswerken

Een dagje thuiswerken doet De Boom praktisch nooit: hij wil bereikbaar zijn voor opdrachtgevers. Daarbij zijn de omvangrijke bestanden waarmee hij werkt ook niet zo makkelijk over het netwerk heen en weer te pompen. Bovendien zijn er thuis twee kinderen (drie en zes) die voor te veel afleiding zorgen.

Als Bouwmeester niet afgeleid wil worden, kiest zij juist voor thuisblijven. Bij psychologie mag dat maximaal één dag per week. “Ik word veel geconsulteerd door collega’s die voor advies over de onderzoeksopzet of statistische analyses langskomen. Ze willen weten welk model ze het beste kunnen gebruiken of hoeveel en welke data er nodig zijn om tot valide uitspraken te komen. Dus als ik me op iets moet concentreren en niet gestoord wil worden, is thuiswerken wel lekker.”

Expertise

Twee jaar geleden heeft Bouwmeester een moment getwijfeld over het werken aan de universiteit. Ze had, even tussendoor, de Pabo afgerond en overwoog om juf in het basisonderwijs te worden. “Zo grote stap is dat niet hoor. In wezen ben ik nu ook juf, alleen voor studenten. Er zijn heel veel parallellen te vinden. Trucjes voor leerlingen van de basisschool werken bij studenten precies hetzelfde. Ik heb die stap niet gezet, omdat ik er achter kwam dat ik juist de combinatie van onderwijs en onderzoek heel leuk vind.”

Voor De Boom een gelukje. Nu hij Bouwmeester heeft ontmoet, wil hij graag eens gebruik maken van haar expertise. Dat past binnen de officiële kaders, want het Risbo en psychologie werken veel samen. Onder andere aan een project naar het functioneren van flexibele werkplekken aan de faculteit Bouwkunde van de TU Delft. Verder is het Risbo, samen met prof. dr. Ruut Veenhoven van sociologie en prof. dr. Arnold Bakker vanuit psychologie, betrokken bij de opzet van een groot onderzoek naar geluksbeleving. Het contract tussen deze partijen en het bedrijfsleven wordt binnenkort getekend.

Wouter Bos: ‘Gastcollege voor studenten werkt motiverend’

‘De economisch crisis door Wouter Bos’. Deze aankondiging van het gastcollege door de minister van Financiën bij bestuurskunde zorgde 16 februari voor een enorme toeloop van studenten, docenten en media. Bos: “Zo’n college is motiverend voor mij en hopelijk ook voor de studenten.”

Tekst: Thomas de Leeuw

Fotografie: Mary van der Graaf

Annemarie Jorritsma, Hans Hoogervorst en tot vijf maal toe Gerrit Zalm gingen hem voor. Een jaarlijkse traditie, zo kan Kees van Paridon, hoogleraar economie, het ondertussen wel noemen. "Maar ik heb geen direct lijntje met de ministers. Ik stuur aan het begin van elk jaar een mailtje en hoop dat ze de uitnodiging aannemen. Misschien dat het scheelt dat ze mijn naam kennen."

Van Paridon probeert met de gastcolleges de soms wat complexe studiestof voor de studenten wat meer ‘werkelijkheid’ te maken. Maar de hoogleraar kan niet helemaal ontkennen dat ook prestige een rol speelt: "Het is natuurlijk gewoon heel leuk om college van een minister te krijgen."

Werving

Voor het ministerie van Financiën is zo’n gastcollege vooral vanuit wervingperspectief interessant. De minister steekt dan ook niet onder stoelen of banken dat hij de zaal als ‘potentiële toekomstige werknemers’ ziet. De studenten worden uitgedaagd om mee te dingen naar de Grote Financiën Prijs: een beloning van vijfduizend euro voor de beste scriptie. De rest van het anderhalf uur durende college, vernoemd naar Supertramps 'Crisis? What Crisis?', staat in het teken van een uitleg over de crisis.

Als een volleerd goeroe praat Bos levendig zijn PowerPoint-slides aan elkaar. De zaal, afgeladen met studenten en docenten van verschillende opleidingen en veel pers, hoort het verhaal aandachtig aan. Voor het podium manoeuvreren verscheidene cameraploegen en een paar studenten zijn druk in de weer met de fotofunctie van hun mobiele telefoon.

Begrotingstekort

Het kost Bos enige moeite om de gevoelige vragen over de opgelopen staatsschuld uit de zaal te mijden. De massaal uitgerukte media - van RTV Rijnmond tot De Volkskrant, NOS en Netwerk - hebben vooraf duidelijk gecommuniceerd gekregen dat de minister daarover geen vragen zou beantwoorden. "Jij bent zeker ingehuurd door alle journalisten in de zaal om mij deze vraag te stellen," antwoordt Bos een pientere student dan ook als die vraagt hoe de minister van plan is het begrotingstekort op te lossen.

Na afloop van de lezing weet de horde journalisten toch nog wat los te peuteren bij Bos: het kabinet zal niet gaan bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking en defensie. Voor vele nieuws- en actualiteitenprogramma's is dat een van de belangrijkste onderwerpen die avond. Andere radio-, televisie- en krantenmakers melden het nieuws dat Bos spaarders bij Icesave 'hebzuchtig' heeft genoemd en dat hij ideeën heeft om, volgens een Duits model, speciale 'veilige banken' voor spaargeld te creëren. De Erasmus Universiteit heeft even niet te klagen over media-aandacht.

Waardering

De studenten in de zaal lijken de inspanning van de minister om in hoogsteigen persoon een uitleg te komen geven over de economische crisis te waarderen. Sadhena, eerstejaars bestuurskunde vindt het een moeilijk onderwerp – "ik ben ook niet zo heel goed in economie" – maar het gastcollege vond ze goed te volgen. "Alleen concrete oplossingen bleven uit. Ik had er wel meer naar willen vragen, maar er waren zoveel mensen die wat wilden weten. Het kwam er niet zo van." Chris, tweedejaars bedrijfskunde, is ook niet aan zijn vraag toegekomen: "Misschien speelden de zenuwen een beetje mee. Leuk was het wel."

Ook Bos is na afloop van zijn lezing enthousiast: "Zo'n college aan een groep studenten is voor mij altijd een leuke kans om met een heel ander publiek dan de Tweede Kamer aan de slag te gaan. Dat werkt motiverend voor mij, en ik hoop ook voor de studenten." En de indruk die Bos van zijn 'potentiële toekomstige werknemers' heeft overgehouden is ook louter positief: "Goede vragen, goed geïnformeerd en kritisch. Precies zoals het hoort!"

Colofon

SoFa is een uitgave van Faculteit der Sociale Wetenschappen

SoFa nr.3 - 10 maart 2009

Hoofdredactie

Mary van der Graaf

Webmaster

Tufan Yilmaz

Medewerking aan deze editie

Frank Boons, Arwin van Buuren, Jurian Edelenbos, Lasse Gerrits, Guido de Groot, Thomas de Leeuw, Han van der Leur, Marjolein Kooistra, Eric Rassin, Tufan Yilmaz

Vormgeving

Piromedia

Redactie-adres

Mary van der Graaf

Kamer M 5-25

E-mail: sofa@FSW.eur.nl

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

Verschijning volgende editie

Dinsdag 28 april

Onderwijslast of onderwijslust?

Onderwijs als hinderlijke onderbreking van het onderzoek. Dr. Guus Smeets, de nieuwe onderwijsdirecteur van psychologie, weet dat onderwijstaken wel eens zo worden ervaren. Geen reden tot paniek. Smeets ziet ook veel enthousiasme voor het verzorgen van onderwijs en gericht personeelsbeleid kan er voor zorgen dat onderwijs geen last, maar een lust is.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

“Als er over onderwijslast wordt gesproken, dan probeer ik dat te corrigeren,” begint dr. Guus Smeets. “Mijn eerste reactie is: ja, wacht eens even, ik snap dat je dat zo ervaart, maar onderzoek is mogelijk bij de gratie van onderwijs. Als er geen studenten zijn, is er geen geld uit de eerste geldstroom en dus geen onderzoek. Je kunt onderzoek en onderwijs niet los van elkaar zien.”

Spanningsveld

Het spanningveld tussen onderwijs- en onderzoekstaken is volgens Smeets een punt dat overal speelt, doordat universitaire docenten worden afgerekend op hun wetenschappelijke output. “Die moeten onderzoek doen én publiceren. En ja, je kunt je tijd maar één keer besteden. Dus als je heel veel uren aan onderwijs kwijt bent, dan kan dat ten koste gaan van onderzoek. Docenten zijn altijd bezig met het zoeken naar een goede balans tussen onderwijs en onderzoek. De opleiding moet daar constructief in meedenken.

Wil je mensen gemotiveerd en enthousiast houden, dan moet je ze onderwijstaken laten doen die bij hen passen. Zo wil de één liever scripties begeleiden, terwijl de ander meer heeft met stages coördineren. Je probeert een verdeling te maken waarmee iedereen tevreden is. Ook met de verdeling van 60 procent onderwijstijd en 40 procent onderzoekstijd moet je flexibel omgaan. Uitgangspunt is mensen zoveel mogelijk te laten doen waar ze goed in zijn.”

Psychologie heeft kennelijk de juiste balans gevonden, want Smeets kent maar weinig mensen die geen plezier aan het onderwijs beleven. “Dat komt misschien omdat wij een jonge groep zijn of omdat veel mensen aan de wieg van de opleiding hebben gestaan. En vergeet niet, wetenschappers willen graag uitzoeken hoe iets zit, maar ze willen die bevindingen ook graag aan anderen doorgeven. Aan collega’s via wetenschappelijk artikelen en aan studenten via het onderwijs. Anders ga je niet aan een universiteit werken.”

'Makkie'

Het bestuur van psychologie kende tot januari eigenlijk geen aparte onderwijsdirecteur. De functie werd altijd vervuld door de voorzitter van het Instituut voor Psychologie. Met de benoeming van Smeets krijgt psychologie dezelfde structuur als bestuurskunde en sociologie.

Smeets, die ooit aan het conservatorium studeerde om zanger te worden, maar vanwege het onzekere arbeidsperspectief switchte naar de studie Geestelijke Gezondheidskunde - een differentiatie binnen de gezondheidswetenschappen - , werkt sinds 2004 bij de faculteit. Vanaf het begin is Smeets bestuurlijk actief geweest. Zo zat hij van 2005 tot 2007 in de Faculteitsraad en hij was voorzitter van de examencommissie.

De functie van onderwijsdirecteur moet een makkie zijn, het psychologieonderwijs aan de EUR staat tenslotte al jaren te boek als het beste van Nederland?

“Er zijn geen grote problemen,” beaamt Smeets. “Alles hoeft niet anders, het is meer hier en daar wat *fine-tuning*. Maar die nummer één positie bestendigen, is natuurlijk wel ambitieus. Daarnaast is door het College van Bestuur besloten dat deze universiteit zich meer internationaal moet profileren. De opleiding moet aantrekkelijker worden voor buitenlandse studenten. Maar we hebben hier een Nederlandstalige psychologieopleiding dus dat vereist de nodige aanpassingen. Een aantal onderwijsmiddelen kan gemakkelijk naar het Engels worden vertaald, maar Engels als voertaal voor het vaardigheidsonderwijs is minder voor de hand liggend. Vaardigheidsonderwijs zoals basis gespreksvoering of gespreksvoering in relatie tot diagnostiek en loopbaan- of schooladvies is heel belangrijk. We willen dat studenten hun theoretische kennis kunnen toepassen, want uiteindelijk moeten ze iets kunnen betekenen voor mensen.”

Naast de Nederlandstalige opleiding komt er dus een nieuwe Engelstalige bacheloropleiding. Zal die opleiding genoeg studenten trekken? De Nederlandse psychologieopleidingen staan toch niet zo goed bekend.

“Dat is een misverstand. Weliswaar is onze master, anders dan in de ons omringende landen, één in plaats van twee jaar. Maar de bachelor daar is vaak breder georiënteerd. Per saldo zal er weinig verschil in psychologische kennis zijn. De Nederlandse opleidingen staan in het buitenland erg goed aangeschreven. Bovendien hebben wij hier een aantal *unique selling points*. Ik denk aan het probleemgestuurd onderwijs (PGO). Wij hebben met Henk Schmidt één van de meest geciteerde onderwijspsychologen van West-Europa in huis. Hij heeft baanbrekend onderzoek naar PGO gedaan en het PGO in Nederland geïntroduceerd.

PGO werkt onder andere goed vanwege de kleinschaligheid. De docent heeft meer interactie met studenten en dat biedt hem de gelegenheid om studenten in de smiezen te houden en hen aan te spreken op het werk dat ze doen. De crux voor studiesucces is namelijk hard werken. Bij het PGO is een student ook afhankelijk van zijn medestudenten. Voor het oplossen van een probleem wordt van iedereen inbreng verwacht. Een student die dit nalaat, benadeelt zijn medestudenten. Studenten voelen zich zodoende moreel verplicht om zich goed voor te bereiden.

Als veel studenten uitvallen, dan hebben opleidingen vaak de neiging het falen aan studenten op te hangen. Maar ik denk, dat je dan als opleiding iets verkeerd doet. Ik ga er vanuit dat studenten hebben nagedacht over hun studiekeuze en gemotiveerd zijn voor die studie. Ze hebben een vooropleiding die aan de toegangseisen voldoet, dus in principe moeten ze die opleiding allemaal succesvol kunnen afronden.”

Ambities

Inzicht over de zin of onzin van ontwikkelingshulp, een cradle to cradle-goeroe, een gasthoogleraar, Ramadan, die voor het opstappen van wethouders zorgt. De FSW is van alle markten thuis. Geen wonder dat het decanaat gewild is.

De stoelendans rond de opvolging van Henk Schmidt is begonnen. In tegenstelling tot vroeger zijn er binnen de faculteit genoeg gegadigden die het stokje van de huidige decaan willen overnemen. Ik sta daar niet van te kijken, want in tegenstelling tot vroeger ben je nu als decaan ook echt de baas van de faculteit. Bovendien is de FSW tegenwoordig een aantrekkelijke faculteit, vol dynamiek en voorzien van gevarieerde vakgebieden.

Zo kan iemand die twijfelt over het doneren van geld aan de Novib - Is ontwikkelingshulp nu weggegooid geld of toch weer niet? - te rade gaan bij de FSW. Geske Dijkstra van bestuurskunde geeft in deze editie van SoFa een verhelderend antwoord op die vraag.

Voor kwesties over duurzame systeemveranderingen zit je bij de FSW ook goed. Jan Rotmans van Drift heeft zijn club weten te versterken met cradle to cradle-goeroe Michael Braungart. Gezien de opkomst bij het openingssymposium met Braungart, is er veel belangstelling voor *'The Next Industrial Revolution'*. Deze omwenteling moet ervoor zorgen dat er alleen nog producten worden ontworpen die geen afval produceren: alles moet recyclebaar zijn, hetzij als compost, hetzij voor nieuwe apparaten.

De FSW heeft verder kennis in huis over de menselijke psyche en over hoe groepen in de samenleving reageren op maatschappelijke ontwikkelingen. Onderwerpen die altijd wel voor verrassingen zorgen. Want hoewel socioloog Han Entzinger zich ervan bewust is dat migratie en integratievraagstukken heel gevoelig liggen in de Nederlandse samenleving, was hij toch verbaasd over de omvang van de rel rond Tariq Ramadan. In de rubriek 'kort' zijn commentaar op de affaire-Ramadan.

Het is natuurlijk niet allemaal rozengeur en maneschijn waar een nieuwe decaan van de FSW mee te maken krijgt. Hij of zij moet ook zorgen voor een toppositie van de FSW en randvoorwaarden creëren die wetenschappers aanzetten tot publiceren in gerenommeerde internationale wetenschappelijke tijdschriften. Maar dat brengt weer het risico met zich mee dat medewerkers geen onderwijslust, maar onderwijslast ervaren. De nieuwe onderwijsdirecteur van psychologie, Guus Smeets, kent het probleem en laat er zijn licht over schijnen.

Alles heeft een keerzijde. Zo ook de bestuurlijke ambitie van mensen binnen de faculteit. Nu er meer kandidaten zijn voor de positie van decaan is het College van Bestuur overgegaan tot een open sollicitatieprocedure. Omdat die procedure toch helemaal moest worden opgetuigd heeft het maar meteen besloten om ook extern te werven.

Het kan dus zomaar zo zijn dat ook de FSW binnenkort een 'vreemdeling' aan het roer heeft staan, iemand die hier moet integreren en waar de faculteit op haar beurt ook weer aan moet wennen.

Mary van der Graaf
Hoofdredacteur SoFa

Minoren: ‘Even een frisse neus halen’

Met de grote informatiemarkt op 20 april is de minorenstrijd weer losgebarsten. Vorig jaar waren de minoren van de FSW het meest in trek. Studenten zijn overwegend positief. De minor kan helpen bij de keuze van de master.

Tekst en fotografie: Thomas de Leeuw

De minor is vorig jaar ingevoerd voor alle derdejaars bachelorstudenten. Dat legde de Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW) bepaald geen windeieren. Studenten van buiten de faculteit kozen massaal voor minoren van de FSW. Met name de verbredende minoren van psychologie waren erg in trek. Maar ook de verdiepende variant liep goed: maar liefst tweederde van de psychologie studenten koos voor een specialisatie binnen het eigen vakgebied.

Verwachtingen

Lisanne van Zwol is daarop een uitzondering: “Ik wilde liever verbreden. Verdiepingsvakken heb je al genoeg bij psychologie.” De keuze werd multidisciplinair: “Public health, een minor die wordt verzorgd door geneeskunde en BMG. Behalve pure gezondheidszorg zit daar van alles in: economie, bestuurskunde, recht, maar ook wat psychologie.”

De verwachtingen die Van Zwol aan de minordag had overgehouden kwamen redelijk uit: “Extra boeiend aan deze minor vond ik dat we vaak de praktijk van de zorg opzochten: excursies, stages en lezingen. Normaal krijg je alleen een boek voor je neus en daar moet je het mee doen.”

Het heeft Van Zwol geleerd over haar psychologiebril heen te kijken. “En het heeft me de doorslag gegeven om hierna de master arbeids- en organisatiepsychologie te kiezen. Daar zat ik eerst toch nog een beetje over te twijfelen.”

Toch is haar oordeel niet louter positief: “Ik merkte dat de minor nog echt in de kinderschoenen

staat. Zo was er weinig afstemming en de beloofde stage pakte nogal mager uit.” Wat ze wel erg leuk vond was de diversiteit van de studenten binnen de minor. “Dat leverde leuke discussies op. Bij psychologie heeft iedereen een praktisch identiek referentiekader. Nu zat ik bijvoorbeeld met studenten bestuurskunde, criminologie en economie. Van elkaar konden we veel leren.”

Discussies

Die mix van verschillende perspectieven staat sociologiestudente Irene Plantinga ook nog erg goed bij. “Tijdens mijn minor strafrecht was er weinig ruimte voor interactie, maar de kansen die zich voordeden leverden interessante discussies op waar veel verschillende opvattingen voorbij kwamen. Je kon vaak wel merken in welke hoek van de zaal de filosofen en waar de bedrijfskundigen zaten.”

Plantinga greep de minorkans om antwoord te krijgen op de vraag of ze na sociologie toch ook nog een studie rechten wilde volgen. “Ik had het met mijn studie sociologie voorlopig wel even gehad. Ik wilde een frisse neus halen.” Door de minor strafrecht weet ze nu in ieder geval dat een rechtenstudie genoeg te bieden heeft. “Maar ik was na al die droge stof ook wel weer heel blij terug te komen bij sociologie.”

Veel moeite met de minor had ze overigens niet: “Er wordt bij zo’n verbredende minor heel goed rekening gehouden met het feit dat je minder van dat vakgebied weet. Zo werd bij ons bijvoorbeeld nog eens uitvoerig stil gestaan naar de werking van de rechtbank. Basiskennis voor een student rechten. Maar voor onze groep minorstudenten natuurlijk niet.”

Ouderwets

Over basiskennis had bestuurskundestudent Nick Marchal in ieder geval niet te klagen: hij koos voor een minor binnen de faculteit. “In het eerste jaar hadden we al wat aandacht besteed aan Europese politiek. Maar ik wilde nog wel wat meer weten over die grensoverschrijdende relaties en internationale organisaties. Daarom koos ik voor de minor international and European politics.”

De minor voldeed uitstekend aan de verwachtingen. “Alleen vond ik een enkel college wat ouderwets gegeven. Ik ben er juist zo gewend aan geraakt dat docenten powerpoint en dat soort middelen gebruiken, dat miste ik bij dit vak.” Voor Marchal heeft de minor voorlopig geen invloed gehad op zijn keuzes in de toekomst. “Ik zal er in ieder geval niet opeens een andere master door gaan kiezen.”

Het opmerkelijke is dat de bestuurskundestudent ook juist niet de internationale kant op wil.

“Daarom greep ik deze kans om toch nog mijn kennis over de internationale verhoudingen aan te vullen voor ik straks in iets anders ga specialiseren. Dat wordt waarschijnlijk public management of een master arbeid, organisatie & management. Toch beschouw ik de minor die ik gevolgd heb wel als een rijke aanvulling op mijn studie. Dit soort extra kennis werkt uiteindelijk alleen maar in je voordeel.”

De misverstanden rondom ontwikkelingshulp

Wat is er toch aan de hand met ontwikkelingshulp? De laatste jaren zijn er steeds meer mensen die beweren dat ontwikkelingshulp weinig effectief is. En nu Nederland moet bezuinigen, lijkt er nóg meer reden de al sinds 1996 geldende afspraak om 0,8 procent van ons bruto nationaal product aan ontwikkelingshulp te besteden, los te laten. Op verzoek van SoFa geeft dr. Geske Dijkstra haar visie op ontwikkelingshulp.

Fotografie: Bartel Barning

Het is moeilijk om te spreken van 'de' effecten van 'de' ontwikkelingshulp. Er is hulp via multilaterale organisaties als de VN en de Wereldbank, er is hulp aan regeringen via projecten, of via steun aan een bepaalde sector of zelfs aan de algemene begroting, en er is hulp via niet-gouvernementele organisaties. Sommige van deze hulpinitiatieven zijn in sommige landen succesvol, andere wat minder.

Officiële ontwikkelingshulp (afkomstig van regeringen) vormt het grootste deel van alle hulp, maar veel van deze hulp wordt niet gegeven om armoede te bestrijden. Het gaat om het steunen van strategisch belangrijke regimes (voor de VS bij voorbeeld Israël of Pakistan) of om het bevoordelen van het eigen bedrijfsleven. Dat een deel van deze hulp minder effectief is in het bestrijden van armoede, is dan niet verwonderlijk.

Natuurlijk worden er wel econometrische studies gedaan om het effect van hulp op economische groei vast te stellen, maar eigenlijk is dit weinig zinvol. Over hulp in het algemeen valt weinig te zeggen. Overigens laten die studies heel verschillende uitkomsten zien. Altijd als een paar wetenschappers 'aantonen' dat hulp niet werkt, zijn er weer anderen die met iets andere modellen en iets andere data het tegendeel bewijzen.

Stromen

Daarbij is het goed te bedenken dat de totale hulpstroom, ongeveer 120 miljard dollar in 2008, kleiner is dan veel andere stromen en dus ook niet echt het verschil kan maken. Buitenlandse particuliere investeringen en particuliere overmakingen van werknemers in het buitenland naar achtergebleven familie zijn veel groter. Ook de kosten van de landbouwsubsidies die rijke landen aan de eigen boeren geven ten koste van boeren in ontwikkelingslanden, zijn groter.

Toch is hulp voor sommige landen, en dan met name in Afrika ten zuiden van de Sahara, wel omvangrijk. Voor deze landen kan hulp bijvoorbeeld 10 procent van het bruto nationaal product uitmaken, of één derde van de overheidsuitgaven. Hulp is voor deze landen erg belangrijk om investeringen in onderwijs, gezondheidszorg en water te kunnen doen. En er is de laatste tien jaar op die gebieden ook vooruitgang geboekt.

Aan de andere kant zijn deze landen soms zó afhankelijk van hulp dat ambtenaren alleen nog maar bezig zijn met het binnenhalen van en het rapporten over hulpprojecten, voor ieder project en voor iedere donor weer volgens andere regels. Vandaar dat 'goed donorbeleid' tegenwoordig streeft naar het gebruikmaken van de eigen plannen en systemen van het ontvangende land, en naar grotere donorcoördinatie. Dit zijn weerbarstige processen en de vooruitgang gaat langzaam.

Maar veel Afrikaanse landen hebben de laatste jaren al wel een groter deel van hun hulp ontvangen in de vorm van gecoördineerde begrotingssteun (in het modale land is dit nu zo'n 25 procent van de totale hulp aan dat land). Daarmee kunnen ze zélf bepalen of ze salarissen van onderwijzers verhogen of nieuwe scholen bouwen. Dit verhoogt in principe de effectiviteit. Tegelijk is tegen deze hulpvorm alweer verzet ontstaan. Immers, als overheden weinig transparant met hun begroting omgaan, komt het geld waarschijnlijk niet altijd goed terecht.

Wereldwijde crisis

Hoe interessant deze discussies ook zijn, in de huidige situatie zijn ze eigenlijk niet meer relevant. Ontwikkelingslanden worden zó hard getroffen door de wereldwijde crisis, dat ze direct geld nodig hebben. Ook in deze landen is minder krediet beschikbaar. De binnenlandse productie zakt in, maar er is ook minder toerisme en minder vraag naar exportproducten, dus minder exportinkomsten. Veel inwoners van deze landen leven van geldovermakingen door familieleden in het buitenland, maar deze nemen ook rap af.

Door al deze factoren dalen, net als hier, de belastinginkomsten. Maar terwijl regeringen in rijke landen dit laten gebeuren zonder op uitgaven te bezuinigen, of zelfs extra uitgaven gaan doen om de economie te stimuleren, is dit voor ontwikkelingslanden niet mogelijk. Vanwege een lage

kredietwaardigheid kunnen overheden van deze landen geen staatsobligaties uitzetten tegen een betaalbare rente. Bovendien hebben veel arme landen een akkoord met het IMF, en deze instelling eist - vreemd genoeg - ook tijdens deze crisis een sluitende begroting.

Deze landen waar soms 50 procent van de bevolking nu al onder de armoedegrens leeft, worden gedwongen nog verder te bezuinigen, waardoor nog minder mensen in hun eerste levensbehoeften kunnen voorzien. Academische discussies over ontwikkelingshulp zijn daarom nu niet op hun plaats. De armste landen in deze wereld hebben op grote schaal begrotingssteun nodig, zodat ze in ieder geval niet hoeven te bezuinigen.

Dr. Geske Dijkstra werkt sinds 2000 bij bestuurskunde en is UHD economie. Ze geeft onderwijs over internationale organisaties en ontwikkeling en is onder andere coördinator van de interfacultaire minor Development and Globalization. Ze doet veel onderzoek naar de economische, institutionele en politieke effecten van ontwikkelingshulp, in het bijzonder begrotingssteun en de voorwaarden die daaraan worden gesteld.

Minor Development and Globalization

In deze minor staat de vraag centraal waarom sommige landen arm zijn en andere rijk. Waarom zijn landen als Zuid-Korea en China er wél in geslaagd om hoge economische groei te bereiken? En waarom lukt dat in Afrika veel minder? Welke rol spelen daarbij de economische en politieke betrekkingen tussen landen, en in het bijzonder het internationale bedrijfsleven, internationale organisaties en natuurlijk ook ontwikkelingssamenwerking? Na een inleidende, brede cursus van 7,5 ECTS volgt een tweede deel van de minor waarin studenten hun kennis verder verdiepen door middel van het schrijven van een paper over een zelf gekozen onderwerp.

Amerikaanse impressies van Johan Heilbron

Hoe ziet de wereldwijde overmacht van de Amerikaanse sociale wetenschap er eigenlijk van binnen uit? Die vraag intrigeert prof. dr. Johan Heilbron sinds hij ruim twee maanden geleden in Michigan neerstreek als gast van de plaatselijke sociologieafdeling. Michigan staat al jaren in de top drie van de sociologie-opleidingen in de VS, en lijkt daarmee een goede observatiepost voor antwoord op die vraag.

Door: Prof. dr. Johan Heilbron

Van het Amerikaanse hoger onderwijs zijn een aantal comparatieve voordelen alom bekend: de enorme omvang van het systeem, de decentrale en competitieve organisatie, en de ruime middelen en mogelijkheden aan de top. Maar er zijn ook tekortkomingen. In de sociologie betreffen die vooral de hoge mate van professionele standaardisering en de nogal exclusieve gerichtheid op de VS als studiegebied.

Over de professionaliteit van Amerikaanse sociologen bestaat geen twijfel, maar zijn er niet te veel belangwekkende kwesties bedolven onder professionele routines? De artikelen in de 'toptijdschriften' zijn weliswaar onberispelijk opgezet en uitgevoerd, maar zijn ze niet ook weinig verrassend? En zijn vandaag de dag transnationale verhoudingen niet een onmisbare component van wat zich lokaal en nationaal voordoet?

Met deze, misschien wat naïeve vragen in het achterhoofd kwam ik naar Michigan. Ik had niet eerder langere tijd aan een Amerikaanse universiteit gewerkt en wilde er graag meer van weten. Een van de eerste verrassingen was dat de verhouding tussen onderwijs en onderzoek heel anders ligt dan in Europa. De voornaamste scheidslijn binnen de afdeling loopt tussen de *undergraduate* en de *graduate* opleiding.

Het onderwijs aan de 400 *undergrads* wordt voor ongeveer de helft verzorgd door vijf 'lecturers.' Zij hebben drie-jarige contracten, doen zelf geen onderzoek en hebben geen stemrecht in afdelingszaken. "Slavenarbeid," zegt een van mijn studenten. De andere helft van het onderwijs wordt gegeven door promovendi (30 procent) en leden van de vaste staf (20 procent).

De bijna veertig vast aangestelde stafleden hebben dus een nogal bescheiden taak in het onderwijs aan de bachelorstudenten. Zij kunnen zich toeleggen op eigen onderzoek en onderzoekgerelateerd onderwijs aan promovendi. De promovendi spelen een belangrijke rol in de afdeling. Ieder jaar worden er tussen de 16 en de 19 aangenomen, en omdat ze gemiddeld 7 à 8 jaar over hun proefschrift doen, hebben ze niet alleen in het onderwijs maar ook in de overige wetenschappelijke activiteiten een belangrijk aandeel (onderzoeksassistentie, organisatie van workshops en debatten,

Gevarieerd

De promovendi die mijn seminar volgen, hebben een opmerkelijk gevarieerde achtergrond. Een enkeling komt uit Michigan en omstreken (Chicago, Ohio), maar de meesten hebben aan de bekendere universiteiten en 'liberal arts colleges' gestudeerd die over het halve land verspreid zijn. Hun studieachtergrond loopt ook sterk uiteen. Meer dan de helft heeft helemaal geen 'major' in de sociologie, maar in een ander vak (politieke theorie, klassieke talen, vrouwenstudies, journalistiek, economie). En de overgrote meerderheid is vrouw, wat ook het geval blijkt te zijn in promotieopleidingen in meer kwantitatieve vakken als demografie.

Bij de vaste staf is een vergelijkbare diversiteit te bespeuren. De 39 stafleden zijn gepromoveerd aan zestien verschillende universiteiten, dikwijls de meest prestigieuze (Berkeley, Wisconsin, Princeton, Columbia, Harvard). De paar mensen die in Michigan hun proefschrift schreven, hebben eerst langere tijd elders gewerkt.

Michigan was vooral bekend vanwege geavanceerd kwantitief onderzoek (Otis Dudley Duncan was de centrale man). Dat bloeit nog steeds en is ondergebracht in het Institute for Social Research, honderd meter verderop. Een deel van de staf heeft daar zijn onderzoek ondergebracht. Een van hen, Robert Groves, is deze week door Obama benoemd als hoofd van het landelijke Census bureau. In de afdeling vormen zij momenteel echter een minderheid.

Mede door de aanwezigheid van Charles Tilly en William Sewell in de jaren tachtig en negentig is ook de historische sociologie in Michigan sterk vertegenwoordigd. Er is ruime aandacht voor ethnografie en ander kwalitatief onderzoek en er bestaat er een uitgesproken belangstelling voor 'mixed-method' benaderingen.

Interdisciplinair

Is er ondanks deze pluriformiteit dan geen concentratie op een beperkt aantal vakinterne thema's, of op de VS als studiegebied? Uit de intensieve verbindingen met andere studierichtingen en programma's blijkt het tegendeel. Op één na hebben alle stafleden een deelaanstelling elders. Dat gaat dan om onderzoeksinstituten als het Institute for Social Research, waar het kwantitatieve onderzoek is geconcentreerd en wordt samengewerkt met economen, demografen, en sociaal psychologen. Maar het geldt evenzeer voor andere disciplinaire opleidingen (politicologie, onderwijskunde, sociale psychologie, de 'business school') en voor interdisciplinaire programma's.

Tot de laatste categorie behoren de 'area studies' die na de Tweede Wereldoorlog opkwamen en die tot op de dag van vandaag een veel grotere rol spelen aan Amerikaanse universiteiten dan in Europa. Van de sociologiestaf is niet alleen een kwart buiten de VS geboren, maar de helft is verbonden aan

zo'n internationaal programma. Met elkaar bestrijken ze alle continenten : 'Russian and East European Studies', 'Chinese studies', 'South Asian Studies', 'Latin American studies', 'Afroamerican and African Studies', en natuurlijk enkele Europese varianten ('German studies', 'European studies' e.d.).

En 'Dutch studies'? Ook dat bestaat. Er is voorzover mij bekend geen socioloog aan verbonden, maar als 'writers-in-residence' waren wel auteurs als Renate Dorrestein en de pas overleden (red.) Martin Bril te gast in Michigan.

Als kwaliteit gerelateerd is aan variëteit in kennisbronnen en ervaringen valt er van de Amerikanen nog heel wat te leren.

Johan Heilbron is als hoogleraar verbonden aan het Centre de Sociologie Européenne (CSE) te Parijs en aan de afdeling sociologie van Faculteit der Sociale Wetenschappen van de EUR.

Wie wordt de nieuwe decaan?

Voor de opvolging van decaan prof. dr. Henk Schmidt bestaat veel belangstelling. Voor het eerst in de geschiedenis van de faculteit kunnen ook externen een gooi naar het decanaat doen.

Vroeger was de zoektocht naar een nieuwe decaan een heidens karwei. Als de gangen afgestruind werden om de interesse te peilen dook iedereen bij een kloppende deur snel onder zijn of haar bureau. Nu is er binnen de faculteit wel veel animo voor de vacante positie. Omdat meerdere mensen belangstelling hebben getoond, besloot het College van Bestuur (CvB) tot een open sollicitatieprocedure. En als er toch een keuze tussen kandidaten noodzakelijk is, waarom dan ook niet buiten de faculteit werven. Derhalve stond er op 11 april een advertentie voor decaan van de FSW in de Volkskrant, Trouw en NRC Handelsblad.

Deze procedure is eerder gevolgd bij de Rotterdam School of Management (RSM). Daar was de vertrouwenscommissie namelijk zo verdeeld over de interne kandidaten dat overgegaan werd tot externe werving. Ook bij de juridische faculteit was er onlangs een heuse sollicitatieprocedure voor de opvolging van de decaan. Maar de vacature daar stond alleen open voor leden van de faculteit. Daarnaast heeft men binnen de juridische faculteit zelf het voortouw genomen voor de opvolgingsprocedure en dat niet aan het CvB overgelaten.

Het CvB heeft voor de opvolging van Schmidt inmiddels een sollicitatiecommissie samengesteld met één lid afkomstig van de FSW: Godfried Engbersen. Op hem rust een zware last de belangen van de faculteit te vertegenwoordigen.

Begin juni hoopt men de procedure afgerond te hebben. Wanneer Schmidt vertrekt om aan zijn nieuwe functie als rector te beginnen, is nog niet duidelijk. Het wordt augustus of november, afhankelijk van het moment waarop de huidige rector terugtreedt. Dat kan bij het bereiken van diens pensioengerechtigde leeftijd of tijdens de Dies.

Han Entzinger en de affaire-Ramadan

Opnieuw commotie rond gasthoogleraar Tariq Ramadan. De rel heeft al tot een breuk in het Rotterdamse college van B&W geleid. Prof. dr. Han Entzinger is en blijft content met Ramadan. De universiteit is tenslotte een vrijplaats voor maatschappelijk en wetenschappelijk debat. “En we zijn er wel in geslaagd het debat op gang te brengen.”

Tekst: Mary van der Graaf

“Ik kijk tegenwoordig elke dag op de site van de Gaykrant,” zegt Entzinger. Hij wil op de hoogte blijven van eventuele nieuwe aantijgingen door de krant. De rel rond Ramadan, waar krantenkolommen vol van staan, is begonnen met een publicatie in de Gaykrant. Ramadan zou met dubbele tong spreken over kwesties als homoseksualiteit en de positie van vrouwen. Reden voor de krant om Ramadan aan de kaak te stellen als bruggenbouwer tussen verschillende bevolkingsgroepen in Rotterdam. Vier studenten zouden de Gaykrant hebben getipt over de controversiële uitspraken van Ramadan tijdens een college. Een verhaal dat inmiddels is ontkracht.

Vanwege alle beroering besloot de gemeente een onderzoek in te stellen. Op basis daarvan kwam het college half april tot de conclusie dat de samenwerking met Ramadan kon worden voortgezet. De gemeenteraad ging daar op 16 april, na een debat van vijf uur, mee akkoord. Entzinger en ook Ramadan, vergezeld door een tolk, waren bij dat debat aanwezig.

Verrassend

Voor Entzinger, die nauw betrokken was bij de uitnodiging aan Ramadan om als gasthoogleraar naar de EUR te komen, was de omvang van de rel verrassend. “Die uitnodiging is eigenlijk zonder slag of stoot verlopen. Maar dat er ooit commotie zou ontstaan, daar hebben we van meet af aan rekening mee gehouden. In andere landen was er ook rumoer rondom hem. Dan kan je in Nederland, waar alles wat met migratie of integratie te maken heeft zo ontzettend gevoelig ligt, ook enige ophef verwachten. Maar dat het zo’n hoge vlucht zou nemen, nee.”

Op dat moment wist Entzinger niet eens dat de VVD-wethouders, bijna een week na het raadsdebat, alsnog zouden opstappen. Wel vermoedde hij dat de storm rond Ramadan nog niet geheel geluwd was.

Ramadan is volgens Entzinger een interessante persoon om binnen de universiteit te hebben. Een toonaangevende moslim die de moslimgemeenschap in West-Europa een weg probeert te wijzen hoe ze in deze samenleving zouden kunnen leven. Hij wordt door velen gezien als een van de grote denkers en een van de grote richtinggevers voor de 21ste eeuw.

Karikatuur

“Wat er in de afgelopen periode over Ramadan naar buiten is gekomen, is op z’n minst een karikatuur van zijn opvattingen en in veel gevallen gewoon niet waar,” stelt Entzinger. “De misverstanden zijn waarschijnlijk ontstaan doordat zijn uitspraken over hoe volgens hem de leer van de islam in elkaar zit, worden opgevat als zijn eigen persoonlijke mening. Soms is dat wel zo en soms niet, zoals bij homoseksualiteit.

Entzinger weet dat de hele affaire bij de moslimgemeenschap veel teweeg heeft gebracht. Het leidde tot levendige debatten. Met name in de meer conservatieve hoek vinden ze de opvattingen van Ramadan te ver gaan. Voor ‘de bruggenbouwer’ is dus aan beide oevers nog het nodige werk te verrichten.

Voor de universiteit heeft de kwestie eerder een positief dan een negatief effect, aldus Entzinger. “Het onderstreept dat de universiteit een vrijplaats is voor maatschappelijk en wetenschappelijk debat. Een van de taken van de universiteit is om het debat op gang te brengen en daar zijn we wel in geslaagd.”

Op het functioneren van Ramadan als gasthoogleraar is niets aan te merken. Hij doet zijn wetenschappelijke werk goed en zijn colleges trekken veel studenten. Dat zijn contractverlenging met twee jaar samenviel met de heftige commotie rond zijn persoon was puur toeval.

Weer hoog bezoek voor studenten bestuurskunde

Hoogwaardigheidsbekleders lopen tegenwoordig de deur plat bij bestuurskunde. Was het eerst minister Wouter Bos die college kwam geven, onlangs bezocht burgemeester Ahmed Aboutaleb een informeel samenzijn van staf en studenten.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Er zijn weinig momenten waarbij docenten en studenten elkaar in een informele sfeer kunnen ontmoeten. Zonde, vindt bestuurskunde docent dr. Menno Fenger. Daarom organiseert hij activiteiten die inhoudelijk interessant zijn, maar die bovenal studenten de gelegenheid bieden elkaar en de docenten beter te leren kennen. Zo werden voor eerstejaars reisjes geregeld naar de Raad van State, het ministerie van Financiën en het ministerie van Sociale Zaken.

Fenger huurde op 9 april de Faculty Club af. Alle studenten en stafleden waren uitgenodigd voor een borrel die werd opgeluisterd door burgemeester Aboutaleb.

Fenger kan tevreden zijn. De Faculty Club stroomde vol met studenten en docenten en Aboutaleb hield een boeiend verhaal.

Vanwege het besloten karakter van de bijeenkomst kon Aboutaleb vrijuit spreken over de verschillen tussen het ambt van staatsecretaris en burgemeester. Een soort college over de inrichting van Nederland, doorspekt met eigen praktijkervaringen en regels waarmee het politieke spel wordt gespeeld. Nadien was er ruimte voor het stellen van vragen, waar de aanwezigen gretig gebruik van maakten.

Eerstejaars Marco Stuij was zeer te spreken over de bijeenkomst. “Dit geeft meerwaarde aan je studie. Hier hoor je hoe het bestuur in de praktijk werkt en waar het echt om draait.” Zijn collega, Jaco van Bennekom, was al even enthousiast. “De burgemeester gaf een paar mooie voorbeelden van hoe de overheid met betrokken burgers kan omgaan. Die klacht over te kleine vuilnisbakken vond ik sprekend. Grotere bakken plaatsen vond iedereen logisch, maar het gebeurde niet omdat er verschillende diensten met niet duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden bij betrokken waren. Aboulalebs oplossing was eenvoudig. Eerst die bakken vervangen en daarna de discussie over verantwoordelijkheden voeren.” Geen wonder dat Fenger na afloop van zijn biertjes genoot. “Dit is leuk, vind je niet,” glunderde hij. “Deze momenten zijn heel goed om ongedwongen over onderwijszaken te praten. Iets bijstellen aan een vak hoeft zo niet altijd via de opleidingscommissie te lopen. Maar het belangrijkste vind ik, dat je met deze bijeenkomsten studenten de kans biedt om zich aan de opleiding te binden.”

Schieten met hagel

De een is kort door de bocht, de ander genuanceerd. De een is toekomstig en de ander vertrekkend lid van de Faculteitsraad. De een is docent, de ander student. Socioloog Peter Achterberg en bestuurskundestudent Frank Demmendaal ontmoeten elkaar op de burelen van SoFa. Bijbaantjes, schieten met hagel en Tariq Ramadan passeren de revue.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

‘Dieren hebben ook plichten’ antwoordt dr. Peter Achterberg op de vraag of hij iets vergeten is te zeggen tijdens ‘de ontmoeting’. Een typische Achterberg-opmerking. Hij houdt er wel van om via een flinke dosis absurdisme een ander licht op ‘de werkelijkheid’ te werpen. Gedurende het gesprek met derdejaars bestuurskundestudent Frank Demmendaal is hij evenwel overwegend serieus.

Beide heren blijken, naast het feit dat Demmendaal lid van de Faculteitsraad is en Achterberg dat in september wordt, veel overeenkomsten te hebben. Zo komen ze beiden uit een milieu waarin een universitaire studie niet vanzelfsprekend was.

Achterberg studeerde aanvankelijk twee jaar maatschappelijk werk aan de hogeschool. “Die studie beviel me maar matig, daarom wilde ik sociologie proberen. Ik vertelde mijn vader dat ik een tussenjaar ging doen en daarna mijn studie zou afmaken. ‘Ons soort mensen’ ging niet naar de universiteit, dus die stap moest een beetje gemasseerd worden. Maar ja, nadat ik hier in 1997 ging studeren ben ik nooit meer teruggegaan. Het viel me niet tegen, dus ik ben gewoon doorgegaan. Ik denk nooit heel erg na over keuzes. Ik zie het vanzelf wel, als het niet leuk is, ga ik wat anders doen.”

Pragmatisch

In zijn tweede jaar aan de FSW ontdekte Achterberg het onderzoek. Hij ging serieuzer studeren, werd in 2002 aio en behoort inmiddels tot het selecte groepje ‘talentvolle onderzoekers van de Erasmus Universiteit Rotterdam’. Begin dit jaar ontving hij namelijk een EUR Fellowship: geld voor onderzoek. Ook van het NWO heeft Achterberg geld gekregen. Toch beweert hij niet veel moeite te doen voor subsidieaanvragen.

“Ik doe het heel pragmatisch, ik ga echt niet drie maanden aan een onderzoeksvoorstel werken. Ik schiet met hagel in plaats van gericht. Dat levert veel onderzoeksvoorstellen op die misschien niet allemaal in orde zijn, maar ik heb een goed cv. Op basis daarvan denken ze; geef die jongen maar wat geld, dat komt wel goed. En ik heb natuurlijk lopend onderzoek waaruit ik voluit kan putten voor voorstellen.”

Of Frank Demmendaal in de wetenschap terecht zal komen is ongewis. Eerst maar eens de master doen, dan ziet hij wel verder. Hij is niet aan zijn studie begonnen vanwege een duidelijk beroepsperspectief. “Ik wist niet wat ik wilde omdat ik veel richtingen leuk vond. Op een gegeven moment kwam ik uit bij bestuurskunde. In de omschrijving stond sociologie, politicologie, economie en recht genoemd. Vier terreinen die me aanspraken en ook nog in één pakket, dat was ideaal.”

Contacturen

De studie gaat Demmendaal goed af en veel tijd kost het hem niet. “Per week heb ik twee hoorcollege en twee werkcolleges van elk anderhalf uur. Het is niet te vergelijken met vrienden van mij die in Delft lucht- en ruimtevaarttechniek studeren. Die zijn vijf dagen van negen tot vijf op de universiteit.”

“Jullie zijn weinig op de universiteit, vind je niet?” vraagt Achterberg. “Ja, wij hebben weinig contacturen,” knikt Demmendaal.

“Als je naar die Elsevier-staatjes en weet ik wat kijkt,” vervolgt Achterberg, “dan zie je, dat die gasten van wie veel wordt gevraagd hun studie hoog waarderen. Bij maatschappijwetenschappen, waar ze in vergelijking weinig hoeven te doen, waarderen ze hun studie juist laag. Dus mijn stelling is; laat studenten meer studeren, dan heb je minder gezeur. Je moet gewoon geen verwachtingen kweken en meegeven dat veertig uur per week studeren de norm is.”

Demmendaal: “Wij hebben daar leuke discussies over gehad. Ik vind het prima als er veertig uur voor de studie wordt ingeruimd. Die veertig uur kan ik makkelijk naast mijn werk en vrije tijd indelen. Wat ik wel vervelend vind, zijn de deadlines voor het inleveren van opdrachten. Die verschillen telkens. De ene keer op woensdag twaalf uur dan weer op vrijdag zes uur. Al je geen vast ritme hebt, wordt het lastig plannen.”

Vrijheid

Verder hoor je Demmendaal niet klagen: hij realiseert zich dat hij veel vrijheid heeft. Zijn vrienden uit Delft hebben echt geen tijd voor drie bijbaantjes. Demmendaal is daarentegen twee dagen per week in de weer als administratief medewerker. Als Feyenoord in de Kuip speelt, werkt hij voor de ‘toto score’: “Dat is geen gokken, mensen voorspellen een uitslag. Een geweldig baantje voor een Feyenoordsupporter, je kunt gratis de wedstrijd zien.” En tenslotte is hij lid van de Faculteitsraad.

“Krijg je voor het raadswerk betaald?” roept Achterberg verbaasd. Hij ziet het raadswerk meer als plicht. Achterberg heeft een Tenure Track-aanstelling en daar horen bestuurlijke taken bij. De Faculteitsraad leek hem het interessantst. Hij stelde zich kandidaat en is daarmee verzekerd van een zetel. Verkiezingen zijn niet nodig omdat bij het personeel slechts zes kandidaten zich aanmeldden voor de zes beschikbare zetels.

Resultaten

Als Achterberg vraagt wat de Raad heeft bewerkstelligd, moet Demmendaal even goed nadenken. “Aan het begin hebben we als studentengeleding een beleidsplan opgesteld met daarin aandachtspunten. Veel van die punten zijn onderwijsgerelateerd en blijken meer bij de opleidingscommissies thuis te horen. De meer geëigende onderwerpen voor ons zijn dan de bezetting van de PC-zalen, Greening de campus en de het wel of niet invoeren van videocolleges. Verder ben ik heel blij met de instelling van curriculumjaargroepen.”

Ramadan

De commotie rond Tariq Ramadan is volgens beiden vooralsnog geen onderwerp voor de Faculteitsraad. “Het is een incident dat weer wordt uitvergroot. Ik heb daar geen specifieke vragen over,” aldus Demmendaal.

Achterberg zou eerst het onderzoek van de gemeente afwachten. Van belang vindt hij wat Ramadan tegen studenten heeft gezegd. “Een wetenschapper hoort zich op de vlakte te houden over wat hij politiek of moreel goed en slecht acht. Ik vind het overigens niet raar dat een bruggenbouwer twee verhalen heeft met net een ander accent. Hij moet beide culturen kunnen aanspreken. Het zal wel met een sisser aflopen. Jammer voor mij. Ik smul van relletjes.”

Cedo Nulli: gezellig, maar het gaat ook om inhoud

Faculteitsvereniging Cedo Nulli bestaat dertig jaar. Ondanks haar Erasmiaans motto – 'Ik wijk voor niets of niemand' - heeft de vereniging haar koers in de loop der jaren aangepast aan aan de ontwikkelingen binnen de faculteit. Maar waar staat 'Cedo' nu?

Tekst: Thomas de Leeuw

Wie in de facultaire geschiedschrijving dertig jaar terugbladert leest dat Parlementir, de studievereniging politicologie, in 1979 is opgericht. Naarmate het studieraanbod gestaag uitbreidt, groeit de vereniging mee. In 1985, een jaar nadat de sociale faculteit is uitgebreid met bestuurskunde, fuseert Parlementir met de Rotterdamse Sociologische Faculteitsvereniging. Dan wordt op democratische wijze besloten de naam 'Cedo Nulli' te hanteren. Naar de lijfspreuk van de grote humanist, en bovendien geboren Rotterdammer, Desiderius Erasmus: Ik wijk voor niets of niemand.

In de jaren die volgen blijven de studie-uitbreidingen binnen de faculteit een centrale rol spelen voor de vereniging. "Die uiteenlopende disciplines zijn tegelijkertijd ons sterkste en ons zwakste punt", meent Peter van Helmond, voorzitter van het 24ste bestuur. "Kunnen inspelen op die ontwikkeling blijft onze grootste uitdaging."

De vereniging is na de fusie in 1985 de besturen opnieuw gaan 'nummeren'. Dat verklaart het verschil van zes jaar tussen het huidige bestuur en de leeftijd van S.F.V. Cedo Nulli. "Het geeft in ieder geval rede tot meer feestjes," grapt Van Helmond. "Kan het 25ste bestuur volgend jaar ook een lustrum vieren".

Voordeel

Maar feestvreugd is zeker niet het voornaamste doel van Cedo Nulli.

Tweedejaars bestuurskunde Shelley Goris is op dit moment druk met de laatste voorbereidingen voor een week vol activiteiten in het teken van het lustrum. "Net zoals de meeste studenten ben ik vooral lid geworden om te profiteren van korting op mijn studieboeken, uittreksels en dat soort dingen."

Maar gaandeweg komen studenten erachter dat er veel meer dan studiegerelateerd voordeel is: “Het is vaak de combinatie van studie en sociale contacten waardoor Cedo Nulli zoveel te bieden heeft.” Al snel in haar eerste jaar besluit Goris zich daarom actief in te zetten voor de vereniging. Verschillende commissieactiviteiten volgen waarin inhoudelijke, maar ook sociale activiteiten georganiseerd worden. “Volgens mij wordt er wel meer aan gezellige activiteiten dan studie-inhoudelijke dingen gedaan. Maar die balans is goed, dat moet je niet verstoren, vind ik.”

Minder borrels

Van Helmond denkt daar anders over: “Wij móeten ons juist van andere verenigingen onderscheiden door als verlengstuk van de studie op te treden. Mijn bestuur is al opgehouden met een aantal van de maandelijkse borrels. Onze legitimiteit is vooral te danken aan het studie-inhoudelijk karakter.”

Misschien dat juist dat beeld studenten ook wel afschrikt. Maar een klein deel van de leden wordt actief lid. Goris: “Ik denk dat mensen bang zijn dat het ze te veel tijd gaat kosten. Maar dat valt best mee.” Van Helmond vindt dat er vanuit Den Haag te veel druk wordt gelegd op het studietempo van studenten: “Maar studeren is meer dan in je studieboeken kruipen. Een brede opleiding en een goede sociale ontwikkeling zijn ook wat waard. Dat krijg je door bijvoorbeeld actief lid te worden van Cedo Nulli.”

Op dit moment is ongeveer 60 procent van de studenten aan de faculteit lid van Cedo Nulli. “De bekendheid binnen de faculteit mag natuurlijk altijd omhoog. Vooral bij docenten.” Van Helmond hoopt dat er misschien ook meer tussen de vereniging en de faculteit afgestemd kan worden. “Bij sommige van onze activiteiten, zoals de National Model United Nations, ben je met z’n allen heel lang aan het voorbereiden. Daar mogen best wel wat studiepunten tegenover staan. Met dit soort projecten profileren we namelijk niet alleen onszelf, maar ook de faculteit heel goed.”

In het kader van haar dertig jarig bestaan organiseert Cedo Nulli in de week van 11 tot 15 mei het lustrumweek. Er zullen activiteiten worden georganiseerd die zowel studie-inhoudelijk als ontspannend van aard zijn.

Programma Lustrumweek 11 - 15 mei 2009:

Maandag: Excursie naar Maastricht

Dinsdag: Facultaire sportdag

Woensdag: 'Action day' in Zoetermeer

Donderdag: Lustrumcongres 'Leadership in the 21st Century' en Lustrumfeest
Vrijdag: Afsluiting met o.a. BBQ
Meer informatie: www.cedonulli.nl

Colofon

SoFa is een uitgave van Faculteit der Sociale Wetenschappen

SoFa nr.4 - 28 april 2009

Hoofredactie

Mary van der Graaf

Webmaster

Tufan Yilmaz

Medewerking aan deze editie

Bartel Barning, Geske Dijkstra, Johan Heilbron, Thomas de Leeuw, Han van der Leur, Marjolein Kooistra, Tufan Yilmaz

Vormgeving

Piromedia

Redactie-adres

Mary van der Graaf

Kamer M 5-25

E-mail: sofa@FSW.eur.nl

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

Versijning volgende editie

Dinsdag 16 juni

Afgestudeerd... en toen?!

Hobbelige weg naar arbeidsmarkt voor studenten

Het optimisme bij starters over de arbeidsmarkt is voorbij. Door de economische crisis staan de poorten niet meer breed open voor pas afgestudeerden. Jaren zwoegen in de collegebanken en dan geen baan kunnen vinden?! Gelukkig blijken studenten niet voor één gat te vangen.

Tekst: Thomas de Leeuw

Fotografie: Ronald van den Heerik (cover) en Thomas de Leeuw

Een studie aan Faculteit der Sociale Wetenschappen in Rotterdam leek de garantie voor een prachtige toekomst. Gouden bergen gloorden aan het einde van een slopende rit, beloofden de verschillende brochures. En werk vinden? Geen probleem, aldus de geruststellende woorden van de voorlichtster op de studie-informatiemarkt.

Maar met de huidige omstandigheden is de toekomst voor vele studenten in hun eindfase ongewis. De economische crisis eist haar tol op de startersmarkt. Ten opzichte van vorig jaar is de totale werkloosheid onder jongeren al bijna verdubbeld.

Cijfers van het UWV maken duidelijk dat met name hoogopgeleide jongeren de dupe zijn. Volgens recent onderzoek van carrière magazine Intermediair blijkt dat 41 procent van jong hoogopgeleid Nederland de huidige arbeidsmarkt als 'ongunstig' ziet.

Somberheid

Iris

"Ik maak me wel zorgen als ik over de horizon heen kijk," bekend Iris (22), masterstudente psychologie. "Ik ben m'n scriptie aan het schrijven, maar wat moet ik hierna doen?"

De verhalen van haar afgestudeerde vriendinnen zijn debet aan haar somberheid: "Een kennisje van mij liep stage bij een grote multinational en kon daar zo aan de slag, werd haar verteld. Maar nu blijkt er waarschijnlijk toch geen geld te zijn om haar te houden."

Christine Vermeerssen (34) weet alles van de krapte op de arbeidsmarkt. "Ja, dat valt me vies tegen,"

stelt ze enigszins verbaasd vast. Ondanks een masterdiploma sociologie met een cijfergemiddelde van acht en een scriptie die ze persoonlijk aan burgemeester Aboutaleb mocht overhandigen is ze al bijna een half jaar werkloos.

Bestuurskunde alumnus Joris van der Voet (22) herkent de verhalen: “Mijn broertje heeft rechten gestudeerd. Hij heeft wel acht sollicitaties moeten doorlopen voordat hij eindelijk een baan vond. Dan besef je je wel dat het in deze tijd niet iedereen aan komt waaien.”

Lastige tijd

“Het is een hele lastige tijd voor studenten die afstevenen op de arbeidsmarkt,” erkent ook dr. Alec Serlie. Als universitair docent Arbeids- en Organisationspsychologie houdt hij de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. “Sla de kranten maar ’s open, vacatures zie je gewoon nauwelijks staan. Maar juist daarom moeten starters nu niet bij de pakken neer gaan zitten.”

Volgens Serlie zijn er twee strategieën die je als student kunt hanteren om aan die baan te komen waar je zo lang naar hebt toegewerkt. “Je moet jezelf zo goed mogelijk in de etalage zetten.”

Het betere profileerwerk gaat volgens Serlie nog altijd volgens het beproefde concept: “Je cv moet opvallend zijn. Dat is als het ware je ‘elevatorpitch’ op papier. En als zo’n rijkelijk gevuld cv er nog niet is, moet je dat als de bliksem oplossen. Ga bijvoorbeeld vrijwilligerswerk doen, of stel je afstuderen desnoods uit, zodat je nog een extra stage kan doen. Dat zijn kansen om jezelf in de kijker te spelen.”

Pimpen

Iris is al druk bezig met het zogenaamde cv ‘pimpen’. “Zeker bij bedrijfskunde, wat ik naast psychologie ook nog studeer, is het zorgvuldig opbouwen van je cv heel normaal. Ik heb het gevoel dat ik dat wel moet, omdat ik niet echt ‘fantastische’ cijfers haal. En bovendien kan ik zo beter bepalen wat ik hierna precies wil gaan doen.”

Behalve allerlei commissies binnen studieverenigingen, een internationale uitwisseling en een jaar in de Universiteitsraad heeft ze twee stages gelopen. “Afgelopen jaar ben ik ook nog vrijwilligerswerk gaan doen, als buddy op een basisschool in Crooswijk. Ik vond dat zoiets echt nog ontbrak op m’n lijstje.”

Met zo’n pracht van een ‘etalage’ vraag je je af waar Iris zich nog zorgen over maakt. “Dat zeggen vriendinnen van me ook altijd: als er iemand is die straks wel een baan vindt dan ben ik het wel.

Maar je hoort zoveel zorgelijke verhalen over de arbeidsmarkt. Dat komt de snelheid van m’n afstuderen niet echt ten goede.”

Momenteel schrijft Iris haar psychologiescriptie en hoopt ze voor december nog haar masterthesis bedrijfskunde af te ronden. “Waarschijnlijk moet ik daarna gewoon genoeg nemen met de opties die ik aangeboden krijg, zonder al te kritisch te zijn. Ach, het komt heus wel goed hoor.”

Recherche

Christine Vermeerssen

Dat dacht Christine Vermeerssen ook, nadat ze haar scriptie aan burgemeester Aboutaleb had overhandigd. Ze schreef haar afstudeerwerk over de drugsaanpak in de Rotterdamse wijk het Oude Westen. Die scriptiemogelijkheid kreeg ze via haar netwerk, opgebouwd tijdens haar student-assistentenschap, praktisch in de schoot geworden. Kort na haar afstuderen kwam Vermeerssen - wederom dankzij haar contacten binnen de faculteit - in aanmerking voor een baan bij de politie. “Een soort managementfunctie. Dat was totaal niet wat ik wilde. Ik wilde de praktijk in, recherchekundige worden en criminaliteitsanalyse doen. Maar om recherchekundige te worden moet je eerst eigenlijk een tweejarige master bij de Politieacademie volgen. Ik ben toch op gesprek gegaan en kreeg uitzicht op een baan waarmee ik intern zou kunnen doorgroeien. Ik zou daarover gebeld worden, maar dat gebeurde niet. Toen heb ik zelf maar de telefoon gepakt. Vooral interesse tonen en een beetje geluk hebben, dacht ik.”

Plakken

Joris van der Voet

“En jezelf zichtbaar opstellen”, voegt Joris van der Voet daaraan toe. Hij heeft makkelijk praten. Nog tijdens zijn afstudeerstage vroeg een docent hem te solliciteren voor een functie als wetenschappelijk docent. “Mijn afstuderen en eerste baan liepen bijna geruisloos

in elkaar over."

De baan heeft Van der Voet deels te danken aan zijn goede contacten binnen de universiteit. "Ik ben bijvoorbeeld actief geweest bij de studievereniging en heb als student-assistent gewerkt. Maar ik denk dat de kwaliteit van mijn werk en functioneren uiteindelijk het meest bepalend zijn geweest." Blijven 'plakken' bij zijn stageplek op het ministerie van Buitenlandse Zaken was nooit aan de orde. "Het is me ook nooit gevraagd, maar ik had waarschijnlijk toch 'nee' gezegd. Ik had het gevoel dat ik uitgeleerd zou zijn als ik voor een baan als ambtenaar zou tekenen. Ik wilde mezelf blijven ontwikkelen."

Begin september gaat Van der Voet een vierjarig promotietraject in. Een collega wees hem op de vacature. Hij solliciteerde onmiddellijk en na een uitgebreide selectieprocedure kreeg hij de baan. "Vacatures worden vaak eerst intern bekend gemaakt, dan is het belangrijk dat je goed zichtbaar bent binnen de organisatie."

Droombaan

Pas geleden kwam er, na maanden afwachten, ook eindelijk witte rook uit de schoorsteen bij de politie over een baan voor Vermeerssen. Ze kan de researchkundig master overslaan en via een interne opleiding van drie maanden alsnog beginnen met haar droombaan als misdaadanalist. "Ik zag vooral op tegen de strenge selectieprocedure bij de Politieacademie," zegt ze opgelucht. "Dat hoeft nu gelukkig niet meer."

Iris wil zich de komende tijd maximaal in de kijker spelen door aan kennismakingsevenementen deel te nemen, zoals business courses en carrièredagen. "Het liefst zou ik aan de slag gaan voor een jong, levendig en internationaal bedrijf. Ik heb mezelf een tijdje geleden via Best Graduates, een wedstrijd voor 'high potentials', mogen voorstellen bij Unilever en Shell. Daar heb ik in ieder geval een paar handige contacten aan overgehouden. Wie weet komt daar nog wel wat uit."

'Volhouden', is het advies van Serlie. "Ik weet dat het obligaat klinkt, maar volhouden is echt het belangrijkste. Vooral niet bij de pakken neerzitten en zorgen dat je in een werkritme blijft, desnoods via een extra stage."

Verrassend

De nieuwe decaan is een man - verrassend! Psychologen kunnen niet voetballen - verrassend! De recessie maakt studenten creatief - verrassend? Promotieonderzoek tegen lage kosten uitbesteden - verrassend? Nee, niet echt.

Een beetje tegenslag maakt mensen hard. De recessie is dan ook een zegen. Studenten voor wie als vanzelf een gouden toekomst gegarandeerd leek, moeten nu alle registers opentrekken om aan de bak te komen, zo valt te lezen in het hoofdartikel in SoFa. Gelukkig maar, dan krijgen we na de patatgeneratie en de generatie nix ook weer eens doorzetters. Als het maar geen doordouwers worden.

Doordouwers heb ik al genoeg gezien tijdens het voetbalpartijtje tussen docenten en studenten van de FSW, een traditie die door Cedo Nulli in ere is hersteld. Zwoegend en schoppend (ik zeg niet wie) het (je) doel proberen te bereiken en scoren. Opvallend genoeg was er in het docententeam geen psycholoog te bekennen. Misschien ook wel logisch, want daar zijn ze geïnteresseerd in het hoofd, niet in de benen. En ja, vrouwen kunnen niet voetballen, zullen ze wel gedacht hebben.

Overigens is scoren en de nummer één van de competitie worden niet het ultieme doel van iedereen binnen de faculteit. Sjaak Braster - jawel, een socioloog – vindt dat een te eng perspectief. Althans, dat schrijft hij in zijn column.

Voor de nieuwe decaan daarentegen is het juist een wenkend perspectief. Voor hem – jawel, een man - is de hele discussie over scoren en vooral waarmee, een gepasseerd station. Het kan niet anders, dus niet lullen maar poetsen aan glanzende carrières is zijn motto. En inderdaad, hij voelt zich thuis in Rotterdam.

Alles is cyclisch. Zo'n open deur, vond ik altijd. Maar na deze SoFa kan ik er niet meer omheen. Was het vroeger, voor de komst van de aio, niet gebruikelijk dat iemand na jaren werkervaring in de avonduren met een promotieonderzoek aan de slag ging, nu is dit concept weer springlevend. Met dit verschil, dat het dit keer geen Nederlanders zijn, maar buitenlanders die de doctersbullen weggapen. Een ontwikkeling die niet onvoordelig voor de faculteit is: ze kosten gewoon weinig. En welk bedrijf zou zo'n kans laten liggen?

In de haven zie je het ook. Net als vroeger wordt het personeel weer met busjes naar het werk vervoerd. En de fiets, met of zonder elektrische aandrijving, kan weer (zonder imagoschade) gebruikt worden door stoere havenarbeiders.

Verrassend? Ik ga dat in de zomervakantie eens onderzoeken en wens alvast alle lezers een aangename zomer.

Mary van der Graaf

Hoofdredacteur SoFa

Outsourcing van promotieonderzoek

Elke twee jaar één promotie is een lastige opgave voor veel hoogleraren, maar niet voor prof. dr. Henk Schmidt. Maar liefst drie van zijn promovendi kregen dinsdag 2 juni de doctorsbul uitgereikt. Zijn geheim: promovendi uit Singapore. Die zijn goedkoper dan aio's die worden gefinancierd door de faculteit.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Elke twee weken nam decaan Henk Schmidt op donderdagmorgen plaats achter zijn computer, schakelde de webcam aan en zocht via skype contact met de Republic Polytechnic in Singapore. Zo begeleidde hij Elaine Yew, Magdeleine Lew en Jerome Rotgans met hun promotieonderzoek. Onderzoek dat zij naast hun baan, binnen drie jaar wisten te voltooien.

Een uiterst efficiënte en lucratieve manier van werken. Elke promotie levert de faculteit 58.000 euro op, terwijl de kosten van beperkt bleven tot de receptie en een paar reisjes naar Singapore, omdat deze 'buitenpromovendi' - de naam zegt het al - geen aanstelling als aio hadden.

Kun je deze Azië-connectie zien als de outsourcing van promotieonderzoek? "Als je kort door de bocht redeneert, zou je dat kunnen zeggen," antwoord Schmidt. "Maar dat is absoluut niet het uitgangspunt. Zoals elke wetenschapper heb ik veel ideeën voor onderzoek die je niet allemaal zelf kan uitvoeren. Je zoekt daarom naar samenwerkingsverbanden. Ons gangbare systeem, een aio aanstellen via de eerste geldstroom, heeft beperkte mogelijkheden. Een aio kost al gauw twee ton waardoor de faculteit maar vier of vijf aio's per jaar kan aannemen. Dat veroorzaakt een serieuze belemmering van het onderzoek, je ziet nu al dat hoogleraren nauwelijks aan de eis van één promotie per twee jaar kunnen voldoen. In andere landen zoals de VS moet je betalen voor deelname aan een PhD-programma. Dientengevolge kunnen ze daar veel meer onderzoek doen."

Potentieel

Toch is Schmidt niet zo calculerend te werk gegaan als een CEO van een multinational die permanent op zoek is naar regio's met lage productiekosten. De banden met Singapore berusten op toeval. Wel herkende hij direct het potentieel van de betreffende 'polytechnic'. Dit instituut voor hoger onderwijs past probleemgestuurd onderwijs toe op grote schaal (met niet minder dan 11.000 studenten) en op een heel interessante manier. Daarnaast is er een groot potentieel aan goed opgeleide academici die graag een proefschrift willen schrijven.

Schmidt is voorstander van het aangrijpen van de mogelijkheden voor promotieonderzoek dat wel voor maar niet binnen de faculteit wordt uitgevoerd. Een concept dat de groep Milieukundigen onder leiding van de vorige decaan al jaren hanteert. Binnen psychologie is men ook bezig deze strategie verder uit te rollen. Zo heeft prof. dr. Henk van der Molen samenwerkingsverbanden met Saoedi-Arabië en werken prof. Remy Rikers en Dr. Silvia Mamede samen met PhD's in Sherbrooke in Canada. Deze manier van werken is verstandig als je interessante onderzoeksideeën ook echt wil realiseren, aldus de decaan.

Preventiemedewerker onthult geheimen van de bureaustoel

Rugleuning in de juiste stand, armsteunen op de goede hoogte en het toetsenbord plat. Met dit soort simpele ingrepen probeert preventiemedewerker Mieke Vloemans een optimale werkplek te creëren. Voorkomen is beter dan genezen, is haar credo.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Mieke Vloemans, secretaresse van het Faculteitsbureau, wil bij alle medewerkers van de faculteit langsgaan om te kijken hoe ze er, letterlijk gezien, bijzitten. Vloemans is namelijk ‘onze’ preventiemedewerker en geeft adviezen over het voorkomen van arm-, nek- en schouderklachten.

Aio's en nieuwe medewerkers zijn het eerst aan de beurt. Aio's zijn een kwetsbare groep, weet Vloemans. “Tegen het einde van hun promotie neemt de werkdruk toe en maken ze lange uren achter de computer. De ervaring leert dat dan de kans op nek- en schouderklachten of een muisarm enorm toeneemt.”

Verrast

Ruth Prins (MSc), sinds drie maanden als aio bij bestuurskunde aan de slag, is zich nochtans van geen gevaar bewust. Ze heeft haar werkplek zorgvuldig ingericht. Het bureau is overzichtelijk, het beeldscherm staat op een standaard en de stoelhoogte voelt goed.

Maar dan komt Vloemans. Zij wijst op allerlei variabele instellingen die Prins nog niet heeft ontdekt. Vloemans suggereert de armleggers van de stoel strakker af te stellen, Prins heeft namelijk een smal postuur. De armleuningen kunnen ook iets hoger, mits het goed voelt, zodat de armen tijdens het tikken een hoek van negentig graden maken. De positie van de benen, ook in een hoek van negentig graden, ziet er goed uit. Een voetensteun is niet nodig, de stoelzitting en ook hoogte en hoek van de rugleuning staan bij toeval goed afgesteld. Prins is aangenaam verrast: “Grappig hoor, zulke kleine veranderingen, en toch het zit heel anders.”

Het meetlint van Vloemans komt te voorschijn. En wat blijkt, de ruimte tussen het beeldscherm en de ogen is aan de krappe kant. Voor mensen zonder multifocale bril wordt namelijk een afstand tussen de 55 en 60 centimeter geadviseerd. Met een timmermansoog constateert Vloemans verder dat het scherm moet zakken. De bovenkant van het scherm hoort op ooghoogte zijn. Haar blik valt vervolgens op het toetsenbord. “Plat is in principe het beste omdat er dan de minste spanning op de polsen komt.” Prins klappt de pootjes in, zij leefde in de veronderstelling dat een schuin toetsenbord juist ergonomisch verantwoord was.

Documenthouder

Naast het toetsenbord ligt een artikel met veel gearceerde zinnen. Een documenthouder is nergens te ontwaren. Op de vraag of ze er een wil hebben, knikt Prins gretig 'ja'. Ze gebruikt nu af en toe die van een collega, omdat het zo prettig werkt.

Vloemans oogt tevreden, haar bezoek is niet voor niets geweest. Ze geeft nog een aantal tips die eenvoudig klinken, maar in de uitvoering best lastig zijn. “Ga op tijd verzitten, het liefst niet met je benen over elkaar, want dan knel je ze af. Als je je muis niet gebruikt, haal dan ook je hand van de muis, want die houding is erg belastend. Neem voldoende pauze: tien minuten na twee uur intensief werken. En neem ook micropauzes van een paar seconde. Als je dat vergeet, kun je een speciaal programma op je computer installeren of natuurlijk veel water drinken zodat je vaak naar het toilet moet.”

Een checklist voor beeldschermwerk is te vinden via:

<http://www.eur.nl/medewerkers/gezondheid/beeldschermwerk/>

Mieke Vloemans is te bereiken op toestel 82065 of via de mail:

vloemans@FSW.eur.nl.

Haar kamer is M7-45.

Haven lonkt naar duurzaam vervoer

Een bereikbare haven zonder de milieuriichtlijnen geweld aan te doen? Het kan, althans, volgens de onderzoekers van het Transumo A15-project. Op het eindcongres van 5 juni presenteerden zij de resultaten. Het Havenbedrijf Rotterdam is blij met de inbreng van de wetenschap, maar bezorgd over de houding van het bedrijfsleven. Daar is men gewend te zoeken naar oplossingen voor de korte termijn in plaats van naar duurzame.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Harry Geerlings

Elf miljoen containers kreeg de Rotterdamse haven verleden jaar te verwerken. Met de aanleg van de Tweede Maasvlakte zal dat aantal groeien naar 33 miljoen in het jaar 2033. Maar is zo'n toename van het containervervoer wel mogelijk gezien de problemen die er nu al zijn met files en uitstoot van fijnstof? En zo ja, hoe? Dat waren de centrale vragen binnen het Transumo A15-project, aldus de projectleider dr. Harry Geerlings van bestuurskunde.

Uitdaging

Voor een specialist in duurzame mobiliteit de ultieme uitdaging. Want in het overvolle Rijnmondgebied spelen veel tegengestelde belangen. Het herbergt een uniek petrochemisch complex, er is een belangrijke distributiefunctie voor containers, er wonen ruim een miljoen mensen die eisen aan het leefklimaat stellen en er is een natuurgebied dat niet aangetast mag worden.

Geerlings betrok alle partijen die een rol in de regio spelen, meer dan 250, bij het project. “Nee, dit project het was geen veredelde praatclub,” pareert hij. “Maar de proceskant, de bewustwording, was een heel belangrijk onderdeel. Het feit dat je al die partijen bij elkaar brengt en dat ze nadenken over oplossingsrichtingen, is heel bijzonder.”

De uitkomsten van het project zijn ook bijzonder. “In deze regio wordt al jarenlang hard geroepen om meer infrastructuur, nieuwe wegen, nieuwe tunnels. Wij hebben kunnen aangeven dat dat niet

per se noodzakelijk is. Je kunt ook veel doen door dingen beter te organiseren,” vat Geerlings samen.

Het containertransport dat nu nog voor 48 procent per vrachtwagen, 13 procent per spoor en 39 procent via de binnenvaart gaat, zal een andere verdeling krijgen. De binnenvaart wordt in de toekomst de grootste peiler met 45 procent. Via de autosnelweg zal 35 procent vervoerd gaan worden en per spoor 20 procent.

Dit zijn geen utopische streefcijfers, het wordt de keiharde werkelijkheid. Het Havenbedrijf sluit alleen contracten met bedrijven die zich op de Maasvlakte willen vestigen als ze akkoord gaan met deze verdeling van het goederenvervoer.

De Rotterdamse haven prijst zich daarmee niet uit de markt. “Het Havenbedrijf kan zulke voorwaarden stellen omdat er veel behoefte is aan de locaties die wij aanbieden,” licht ir. Cees Deelen, hoofd modaliteiten van de afdeling Havenontwikkeling, toe. “In Europa is een ondercapaciteit aan haventerreinen.”

Bereikbaarheid

Deelen, voorzitter van de stuurgroep van het A15-project, werkt ruim twintig jaar bij het Havenbedrijf en is al lange tijd bezig met de bereikbaarheid van de haven. Hij heeft zich hard gemaakt voor de Betuwelijn en daarna voor een betere aanvoerroute vanuit zee met de aanleg van de Tweede Maasvlakte. Maar de laatste jaren breekt hij zijn hoofd over de fileproblemen op de A15.

De groei van het auto- en vrachtverkeer is veel explosiever toegenomen dan ooit voorspeld en houdt totaal geen gelijke tred met de groei van de infrastructuur. Wettelijke voorschriften over de toegestane uitstoot van schadelijke stoffen als fijnstof zorgen voor vertraging. Geplande uitbreidingen zoals de verbreding van de A15 en de aanleg van de A4 – Midden-Delfland ziet Deelen enkel als uitvoering van achterstallig onderhoud.

Cees Deelen

Maar Deelen weet ook dat enkel meer asfalt niet de oplossing is voor een goede bereikbaarheid van de haven. “Langzamerhand raakt men ervan doordrongen dat er een andere koers nodig is om het mobiliteitsvraagstuk op te lossen. Dwingende maatregelen zijn niet uit te sluiten, we kunnen dit soort veranderingen niet helemaal aan het vrije krachten spel overgelaten. We moeten toe naar meer gebruik van spoor en binnenvaart, schonere motoren, gedragsverandering van de automobilist, het stimuleren van telewerken en OV-gebruik, maar ook naar het anders organiseren van het transport – waarom rijden die vrachtwagens niet ’s nachts – en het anders organiseren van bestuurlijke processen – er zijn te veel overheden bij infrastructurele projecten betrokken. Er ontstaan al veel

nieuwe initiatieven. Collectief vervoer naar de bedrijven in de haven komt weer terug, projecten met elektrische fietsen lopen goed en het Havenbedrijf onderzoekt bijvoorbeeld de mogelijkheden van een werkweek van vier maal negen uur.”

Uniek

Voor het Havenbedrijf, dat in talloze projecten over de bereikbaarheid van de haven zit, is het Transumo A15-project uniek. Dit project schets namelijk de lange-termijnperspectieven. Deelen schrijft deze focus toe aan de inbreng van de wetenschappers. Zij hebben vastgesteld hoe groot de problemen over twintig jaar worden en oplossingsrichtingen ontwikkeld.

Volgens Deelen is een dergelijke studie ‘toch een *trigger*’ om partijen op andere gedachten te brengen, maar hij wijst erop dat de uiteindelijke implementatie van plannen lastig is. “Er is een goede voedingsbodem gecreëerd door zoveel partijen bij het project te betrekken, maar over het bedrijfsleven heb ik mijn twijfels. Zij zijn gewend om oplossingen voor vooral de korte termijn te zoeken. We moeten er voor zorgen dat ook zij een actieve rol blijven spelen in de follow up van dit project. Gelukkig heeft het eindcongres inspirerend gewerkt.”

Transumo staat voor TRANSition SUsustainable MOBility. Overheden, bedrijfsleven, onderzoeksinstituten en universiteiten werken daarin samen aan kennisontwikkeling over de transitie naar duurzame mobiliteit.

In het Transumo A15-project zijn vier organisaties verantwoordelijk voor de geleverde inzet en kwaliteit van de producten van meerdere (kleine) participanten. Dit zijn de Erasmus Universiteit Rotterdam, de DCMR Milieudienst Rijnmond, de Stadsregio Rotterdam en Deltalinqs.

Zie ook: www.transumo-a15.nl en www.transumo.nl

De nieuwe decaan

Prof. dr. Henk van der Molen wordt de nieuwe decaan van de FSW. Hij vindt ambitieuze beleidsdoelen, meedraaien in de top van het onderwijs en onderzoek, niet meer dan logisch. Maar hij houdt ook van lekker eten met een goed glas wijn. Op 1 september begint zijn nieuwe baan.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

‘Alweer iemand van psychologie als decaan’. Opmerkingen als deze houden prof. dr. Henk van der Molen niet uit zijn slaap. Want dat iemand van psychologie de functie goed kan vervullen is wel bewezen door de huidige decaan, prof. dr. Henk Schmidt. Bovendien is het decanaat wel vaker lange tijd in handen geweest van een discipline. Prof. dr. Percy Lehning stond elf jaar aan het roer. Volledig zicht op de specifieke cultuur binnen bestuurskunde en sociologie heeft Van der Molen nog niet. “Ik heb me niet echt temidden van deze groepen bevonden, maar dat zal de komende periode veranderen. Alleen al doordat we in andere gebouwen zitten, is er een afstand tussen enerzijds psychologie en anderzijds bestuurskunde en sociologie. Ook de inhoudelijke overlap is beperkt, dus de integratie tussen de disciplines, die toch tot stand komt doordat mensen gemeenschappelijk interesses hebben, blijft gering. Maar dat is niet erg. Ik kan wel zeggen dat het contact met de bestuurskundigen en sociologen die ik ken, buitengewoon goed is. Ik heb de bestuursvoorzitters goed leren kennen in het managementoverleg van de faculteit en daarin is de sfeer altijd bijzonder plezierig.”

Henk van der Molen (links), de opvolger van Henk Schmidt

Aanvulling

Een van de redenen waarom Van der Molen decaan wil worden is omdat hij dan het beleid dat Schmidt heeft ingezet kan voortzetten. “Ik denk dat Schmidt en de andere leiders van de universiteit

hele goede en ambitieuze doelstellingen hebben geformuleerd in het visiedocument 'EUR 2013'. Ik sta daar vierkant achter en het leek me van belang om dat beleid te continueren."

Naast dit altruïstische motief speelt er natuurlijk ook een individueel belang. Het decanaat ziet hij als een nieuwe uitdaging. Van der Molen (1954) heeft een indrukwekkende wetenschappelijke carrière en daarnaast een enorme bestuurlijke ervaring.

Het begint allemaal aan Rijksuniversiteit Groningen, waar hij in 1979 zijn doctoraalexamen klinische psychologie haalt. In 1985 promoveert hij cum laude met het proefschrift: Hulp als Onderwijs.

Effecten van cursussen voor verlegen mensen.

Na aanstellingen als universitair docent (1986) en universitair hoofddocent (1990) gaat hij in 1992 naar de Open Universiteit Nederland in Heerlen, waar hij hoogleraar psychologie kan worden. Vanaf 1997 bekleedt hij in Groningen de leerstoel 'Methoden van psychologische praktijkvoering, in het bijzonder de innovatie van het vaardighedenonderwijs', en in 2001 wordt hij hoogleraar in Rotterdam.

In 2005 volgt hij daar Henk Schmidt op als voorzitter van het Instituut voor Psychologie.

Bestuurlijke ervaring doet Van der Molen onder meer op als decaan van de faculteit psychologie aan de Open Universiteit, voorzitter van het Nederlands Instituut van Psychologen en als voorzitter van de Kamer van Psychologie. Het decanaat van de FSW is een mooie aanvulling op zijn lange lijst.

Maasstad

Een lange lijst heeft Van der Molen ook als het gaat om woonplaatsen. Tijdens zijn jeugd zorgt het beroep van zijn vader - dominee - voor de nodige verhuizingen, later doet zijn eigen loopbaan dat. Op Rotterdam is hij voorlopig niet uitgekeken. "Ik voelde me gelijk thuis toen ik hier in 2001 kwam wonen. De mentaliteit van de mensen spreekt me aan. De Rotterdammer is redelijk recht voor zijn raap en heeft een zekere mate van humor."

Voor Van der Molens favoriete bezigheden biedt de Maasstad ook prima mogelijkheden. Er zijn genoeg restaurants waar hij kan genieten van lekker eten en een goed glas wijs. Wat betreft klassieke muziek komt hij tijdens concerten in de Doelen aan zijn trekken. Erg highbrow allemaal, maar Van der Molen heeft nog een andere kant. Hij heeft ook een seizoenkaart voor Feyenoord, samen met Schmidt. Wint zijn club, dan heeft de nieuwe decaan een goede dag.

Buitenlandavontuur: beproeving en genot

Huis en haard verlaten om een half jaartje in het buitenland te studeren. Een aanlokkelijk vooruitzicht vond psychologiestudente Bernice Winia. Zij pakte haar rugzak en vertrok naar Canada. *'Don't cry because it's over, but smile because it happened'* is de levensles die ze daar leerde.

Tekst: Mary van der Graaf

Deelname aan het uitwisselingsprogramma van de faculteit was voor Bernice Winia, masterstudent arbeids- en organisatiepsychologie, eigenlijk een samenloop van omstandigheden. Het begon met een voorlichtingsbijeenkomst over studeren in het buitenland, die voor alle tweedejaars wordt georganiseerd. Een tijdje in ander land bivakkeren appelleerde aan haar hang naar avontuur.

“Het klonk mij aantrekkelijk in de oren. Misschien omdat ik niet, zoals veel andere studenten, bij mijn ouders woon, maar gelijk op kamers ben gegaan. Dan ben je toch zelfstandiger en lijkt de stap om in het buitenland te gaan wonen kleiner. Maar ik had het ook even gehad met Nederland. Hoewel ik het in Rotterdam naar mijn zin had - mooie kamer, leuke mensen - begon ik toch te twijfelen. Is deze studie echt wat ik wil, ga ik hier mee verder? Ik was al een keer geswitcht. Het eerste jaar studeerde ik criminologie, maar de juridische vakken spraken mij onvoldoende aan. Na de cursus studiekeuze ben ik opnieuw begonnen met psychologie en dat voelde goed. In de periode dat ik dubio zat ging ook mijn relatie uit. Nu heb ik geen enkel reden meer om in Nederland te blijven, dacht ik toen, hoewel ik zo'n reis nooit zou laten vanwege een relatie.”

Regelwerk

Behalve Winia gingen in de herfst van 2007 nog 38 anderen studenten naar het buitenland. Negen van sociologie, zeven van bestuurskunde en 22 van psychologie. Ruwweg maakte bijna 15 procent van de studenten gebruik van het uitwisselingsprogramma.

Volgens Winia blijven veel studenten liever in Rotterdam vanwege de kosten en het regelwerk die aan de uitwisseling zijn verbonden. “Ik heb extra geleend bij de IB-Groep voor mijn verblijf aan de University of Western Ontario in London. Ik woonde daar op de campus en moest 750 euro per maand betalen voor mijn kamer en het eten. In Nederland ben ik 250 euro aan huur kwijt en spendeer echt geen 500 euro aan eten. Het leven daar was dus een stuk duurder. Gelukkig werden de kosten voor het ticket grotendeels gedekt door de Erasmusbeurs die ik kreeg toegekend.” Het regelwerk vond Winia enorm meevallen. Zij kreeg veel hulp van het ‘International Office’, waar volgens haar ‘super gedreven mensen werken’.

Campusleven

Het merendeel van de studenten die naar het buitenland gaat, kiest voor een verre bestemming. De VS, Azië en Australië zijn meer in trek dan landen binnen Europa. “Europa, daar kom je toch wel. Een reisje naar Berlijn, Parijs of Milaan is makkelijk en goedkoop te organiseren. Als je voor langere tijd weggaat, wil je naar plekken waar je niet zo snel naar toe zou gaan,” verklaart Winia. Bovendien was zij nieuwsgierig naar het campusleven. Zou het beeld dat zij kende uit films en televisieseries werkelijk zo zijn? Verder fascineerde de natuur van Canada haar. Winia is aan haar trekken gekomen. Nog steeds spreekt ze lyrisch over de ongelooflijk frisse lucht en de onmetelijke ruimte in Canada.

University of Western Ontario in London

En het campusleven, dat kent geen geheimen meer voor haar. Het was even schrikken om met vierhonderd eerstejaars opgezadeld te worden. “Dat zijn achttienjarige jongens en meisjes die altijd bij papa en mama hebben gewoond en dan als het ware op de campus worden losgelaten. Die gaan logischerwijs van alles uitproberen. De ambulance stond wekelijks op de campus voor iemand die te ver was gegaan.”

Beproeving

De eerste twee weken waren een beproeving voor Winia. Heiwee en gedoe over de vakken die ze zou volgen, speelde haar parten. Maar ze herpakte zichzelf. De start van de colleges, negen uur per week, gaf enige structuur en er ontstond een goede band met de tachtig andere ‘exchange’

studenten.

“Ik bekijk de foto’s van Canada nog veel,” zegt ze nu. Ze mist dan de relaxte sfeer. “Er was daar veel meer ruimte voor spontane invallen. Je kon altijd wel naar een feestje zonder dat lang van te voren te plannen. Maar je kon vooral jezelf zijn. Mensen die je leerde kennen hadden nog geen bepaald beeld van jou, waardoor je jezelf beter kon laten zien.”

Eenmaal terug in Rotterdam kostte het Winia moeite om het oude ritme weer op te pakken. Het was even slikken maar dan dacht ze aan het devies dat ze had meegekregen: *‘Don’t cry because it’s over, but smile because it happened’*.

Door het verblijf in Canada is het Engels voor Winia gesneden koek en de drie Rotterdamse studenten die tegelijkertijd met haar aan de University of Western Ontario studeerden zijn nu goede vriendinnen. Qua onderwijs leverde het buitenlandavontuur haar niet veel nieuws op – het niveau is iets lager, aldus Winia – maar aan levenswijsheid des te meer.

Het International Office op M7 is open op maandag en woensdag van 10.00 tot 12.00 uur en op dinsdag en donderdag van 13.00 tot 15.00 uur. Telefonisch is het International Office te bereiken op 408 8622

Doldwaas voetbalfestijn FSW eindigt zonder ongeregeldheden

Op een mooie zonnige dinsdag in mei was het weer zover – de docenten van de FSW verzamelden voor een spannend duel op het kunstgras ('doet best pijn') van SC Excelsior. Kraaiend van genot hees Kees 'Louis' van Paridon zijn mannen (m/v) stuk voor stuk in strak zittende voetbalpakkies.

Tekst: onze correspondenten

Fotografie: Mary van der Graaf

Vooraf had Jacko 'Als je bloed spuugt weet je pas dat je leeft' van Ast een mooie opstelling gemaakt, maar deze werd, tot veler verbazing, genadeloos overruled door de coach ('Wie is hier nu eigenlijk de baas?') tekende een speler die anoniem wenst te blijven (toch, Fatih?) verbaasd op uit de mond van de coach).

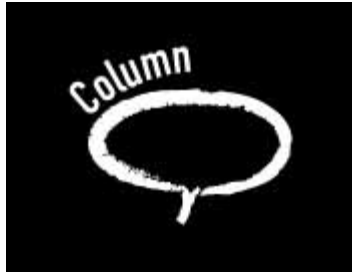
Nog voor de aanvang van de wedstrijd was het al hommeles tussen Borg 'The drifter' van Nijnatten en Patrick 'Running man' Heeres enerzijds en 'die blinde &\$#@ met dat fluitje' anderzijds. Gelukkig hield de scheids de gehele wedstrijd zijn kaarten op zak, want 'het moet wel een feessie blijven....ja toch....jongens'. Begrijpelijkerwijs viel de toss in het nadeel van het docententeam uit, maar hierdoor lieten zij zich niet uit het veld slaan: de studenten werden gelijk danig onder druk gezet ('met de ruit naar voren – of naar achteren, dat kan natuurlijk ook – en het spreekwoordelijke mes op de keel,' zoals de coach had opgedragen). Ook achterin zat het wel goed. De defensie hield de boel pot- maar dan ook echt potdicht en goalie Menno 'Ik pak alles' Fenger dook soms net te laat weg waardoor hij de ene na de andere bal wist te keren: 'Ik keerde de ene na de andere bal', sprak de doelman vergenoegd.

In de tweede helft werd het spel best grimmig, mede onder invloed van criminoloog Friso 'The butcher' van Houdt. De spijkerharde Italiaanse middenvelder trapte een nietsvermoedende student zowat in tweeën – de arme drommel was alleen maar aan het warmlopen. 'Tja, kan ik er wat aan doen? Moet je maar niet gaan voetballen. Nou ja, gaat wel weer over,' was zijn summiere commentaar. Na deze charge bleef er niet veel publiek meer over. Naast een maniakaal schreeuwende Cedo-voorzitter (gaat het weer een beetje?) noteerden wij welgeteld vijf toeschouwers. De twee kinderen van Menno 'Lek als een mandje' Fenger, en drie verdwaalde 'sociologen' die waarschijnlijk dachten dat er wel wat te zuipen zou zijn. Nadat de penaltyserie door de docenten glansrijk was gewonnen, was het tijd om de vermoeide lijven af te sponzen. Lieske 'Oh sorry' van der Torre kwam terstond quasi weggijkend 'per ongeluk' de mannendouche binnenvallen (geeft niet, kan iedereen gebeuren).

Na een zelf betaald hapje en drankje togen onze helden moe maar voldaan huiswaarts. Het was ze het middagje wel.

De wedstrijd eindigde in een overwinning van de studenten met 8 – 2.

Een filmpje van de wedstrijd is te bekijken via de N-schijf, de algemene FSW schijf. De schijf heet: 'NetworkDrive\$ on 'FSWBox' (N:)'. Daar staat een mapje 'voetbal' met daaronder een submapje 'filmpje' en een submapje 'foto's'. Het filmpje is te openen met het programma 'Nero ShowTime'.

Moet er wel gescoord worden?!

Socioloog dr. Sjaak Braster windt zich op over ranglijsten, time-management, maar bovenal over de voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW)

Er moet worden gescoord. We weten het allemaal. We moeten bovenaan de lijst. Natuurlijk weten we ook wel dat de ranglijsten niet kloppen. Neem de Elsevierenquête die alleen door hoogleraren wordt ingevuld. Die begint met de vraag wat de beste bacheloropleiding is in je vakgebied. Helaas ontbreekt op de internetsite de mogelijkheid 'Hoe moet ik dat weten?'. Dus klik je maar wat aan, anders kun je de vragenlijst niet verder invullen. Maar goed, je krijg dan in ieder geval de Elsevier gratis toegestuurd, zodat ik volgend jaar wel weet wat de beste bacheloropleiding in mijn vakgebied is. Maar ik zal niet meer zeuren over methodologie. Daar hebben we geen tijd voor.

Tijd is natuurlijk het probleem van de wetenschapper die wil scoren. De leiding van een opleiding in mijn vakgebied besloot daarom al zijn medewerkers het boek 'Getting things done. Prettig en efficiënt werken zonder stress' te schenken.

Nu heb ik normaal gesproken geen tijd om boeken over time-management te lezen, maar vooruit. Je moet scoren niet waar? En gelukkig bevatte het boek een paar fantastische tips. Koop een inbakje en vul dat met net zo veel vellen papier als je dingen te doen hebt. Kies vervolgens je acties. Kan het in twee minuten? Doe het direct! Duurt het langer? Delegeer en wacht tot iemand anders het gedaan heeft. Of stel het uit.

Op de vraag welke acties je op welk moment moet kiezen, geeft het boek ook een helder antwoord: Vertrouw op uw hart. Of uw geest. Of uw instinct, gevoel of intuïtie. Mooie adviezen. Mijn inbakje is nu vol met vellen papier waarop staat 'Schrijf in twee minuten een zin van een artikel'.

Voor de jonge wetenschapper is er nu ook hoop. De voorzitter van de KNAW himself geeft in het NRC tien regels voor succes. Zoek gelijkgestemden. Daar leer je van. Als je een artikel van een internationale expert niet begrijpt, gooi het in de prullenbak. Vind je niche. Vernauw je blik met een tunnelvisie. Durf de diepte in te gaan. Een bal voor open doel? Eerst schieten, dan vragen. Maar zijn tiende regel is de mooiste: Luister niet naar advies.

Zo is dat! En neem dan ook geen rankings meer serieus, of boeken over time-management. En schrijf zeker geen columns als je eigenlijk artikelen moet schrijven.

Sjaak Braster

Colofon

SoFa is een uitgave van Faculteit der Sociale Wetenschappen

SoFa nr.5 - 18 juni 2009

Hoofdredactie

Mary van der Graaf

Webmaster

Tufan Yilmaz

Medewerking aan deze editie

Ronald van den Heerik, Thomas de Leeuw, Han van der Leur, Marjolein Kooistra

Vormgeving

Piromedia

Redactie-adres

SoFa

T.a.v.

Mary van der Graaf

Kamer M 5-25

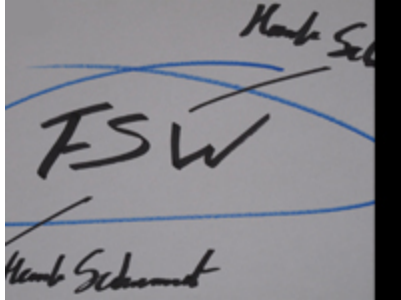
Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

E-mail: sofa@FSW.eur.nl

Verschijning volgende editie

Dinsdag 8 september

Het Tijdperk-Schmidt

Over de zaak-Ramadan doet de decaan geen officiële uitspraken. Wel bevlogen woorden over de essentie van wetenschapbeoefening en de daarvoor benodigde 'armzalige' afrekenmethode, samenwerken met de gemeente en het besturen van de faculteit.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Twee opiniestukken uit de Volkskrant van die morgen over het ontslag van prof. dr. Tariq Ramadan, één pro en één contra, liggen op zijn bureau. Het laatste woord over de affaire Ramadan is nog lang niet gezegd, maar prof. dr. Henk Schmidt houdt 25 augustus zijn lippen stijf op elkaar. Het wordt niet verstandig geacht dat de decaan zich op dit moment over de zaak uitlaat. Nu Ramadan heeft aangegeven een rechtszaak te beginnen, kan alles tegen de universiteit gebruikt worden. Het enige dat opgetekend mag worden is dat zelfs de ervaren bestuurder Schmidt deze ophef, ook binnen zijn

eigen faculteit, nog nooit heeft meegemaakt. In de laatste dagen van zijn decanaat dus toch nog een nieuwe ervaring.

Het is zichtbaar tegen de aard van Schmidt in om zich op de vlakte te houden. Tijdens het gesprek kan hij moeilijk verhullen dat hij met volle overtuiging achter het ontslag van Ramadan staat en dat het geen ordinaire centenkwestie is.

De retorische vraag of de contractbeëindiging met Ramadan misschien de eerste concrete uitvoering van de intentieverklaring voor betere samenwerking met de gemeente is, roept een glimlach op.

Afstemmen

Serius en resoluut reageert hij evenwel op de opmerking dat wetenschappers, vanwege de publicatiedruk, ontmoedigd worden om voor de gemeente onderzoek te doen. Schmidt onderkent dat onderzoeksvragen van de gemeente niet altijd wetenschappelijk interessant zijn en die moet de faculteit dan ook aan zich voorbij laten gaan.

Tegelijkertijd constateert hij dat juist op dat punt veel winst is te behalen. "Door de erg versnipperde contacten draait het nu veelal om opdrachten voor kleinschalig en ad hoc onderzoek. Door betere coördinatie en afstemming kunnen we thema's, die er echt toe doen selecteren en daarvoor een onderzoeksprogramma op poten zetten. De vragen vanuit de gemeente moet je bijstellen en breder maken zodat ze betrekking krijgen op het beter begrijpen van maatschappelijke problemen en een bijdrage aan de wetenschap leveren."

Opjaagsysteem

'Een wat armzalig opjaagsysteem waar vooral naar de hoeveelheid publicaties wordt gekeken'. Zo omschrijft Schmidt de huidige methode voor het beoordelen van onderzoekprestaties. Maar een beter systeem is (nog) niet voorhanden, bovendien is het effectief. In zijn toelichting wijst hij er op dat het voor wetenschappers essentieel is dat ze (door collega's) worden gelezen. De wetenschap is namelijk een cumulatief proces. Er wordt gebouwd op datgene wat anderen hebben gedaan en dat vereist communicatie.

Schmidt zit op het puntje van zijn stoel en refereert aan Newton, Darwin en Mendel om zijn betoog te onderbouwen. Mendels ontdekking bleef vijftig jaar in de kast liggen wat bijna fatale gevolgen had

voor Darwins theorieontwikkeling.

Overstap

Op 31 augustus, tijdens de opening van het academisch jaar, verruilde Schmidt zijn functie van decaan van de FSW voor die van rector magnificus van de EUR. Hij zal er energiek tegenaan gaan, want volgens hem zijn de eerste honderd dagen voor een bestuurder de belangrijkste om veranderingen te bewerkstellingen. “Bij de FSW heb ik de eerste honderd dagen hele zware druk uitgeoefend op mijn collega’s om echt iets te doen aan de verbetering van het onderwijs en onderzoek. Zij hebben dat fantastisch en creatief opgepakt.”

Het verhogen van de studierendementen, die aan de EUR bedroevend laag zijn, is een van de prioriteiten waarmee Schmidt als rector aan de slag zal gaan.

Wapenfeiten

Schmidt leunt weer achterover om te overdenken wat hij als de belangrijkste wapenfeiten van de afgelopen vier jaar ziet. De decentralisatie van de faculteit noemt hij als eerste. “Vroeger kende de faculteit centrale toewijzing van de financiën en directe sturing van het onderwijs en onderzoek door de decaan. Nu hebben alle drie de afdelingen een eigen onderzoeks- en onderwijsdirecteur. Met zo’n decentralisatie loop je risico’s. Als decaan, dus als de uiteindelijk verantwoordelijke, kun je je greep verliezen op de aard en kwaliteit van het onderwijs en onderzoek.

Dat is niet gebeurd, omdat die afdelingen uitstekende managementteams hebben gecreëerd. Die jongens - het waren allemaal jongens - hebben werkelijk heel goed werk geleverd. Zij hebben het karakter van het onderwijs en onderzoek sterk veranderd. Bij het onderzoek wordt veel beter nagedacht over waar we ons op moeten focussen en waar we sterk in zijn en hoe dat vertaald kan worden naar het werven van externe middelen. Samen met de groei van de productiviteit zijn dat grote stappen vooruit.

Waar ik uiteraard ook trots op ben, is de enorme verbetering van het onderwijs bij sociologie en bestuurskunde, beter georganiseerd en met beter afgestemde programma’s. Je ziet dat het blokkenonderwijs, de kleinschaligheid en het intensievere contact tussen docenten effect heeft. De rendementen nemen toe.”

Schmidt sluit het rijtje af met psychologie. Psychologie staat als enige gammaopleiding in de top 10 van de beste bacheloropleidingen van Nederland. Zo’n score laat niemand onbewogen.

Eén zonder en één met

Bij de snackbar is de bestelling steevast één zonder en één met. Ik eet de patat zonder en mijn partner, iets dikker, mét. In de twee debatten over het ontslag van Ramadan, één zonder en één met, ging mijn voorkeur ook naar zonder. Zonder smaakte naar meer.

Het koste mij geen enkele moeite om na een lange vakantie weer aan het werk te gaan. Ik was amper thuis of de telefoon rinkelde. Een tip over - zeer waarschijnlijk - een persconferentie van de gemeente met breaking news. Ramadan, werkzaam aan mijn faculteit, zou nu echt de laan uitgestuurd worden als adviseur van Rotterdam. Nog geen 24 uur later komt de bevestiging. Radio en tv staan nu permanent aan. Ik zie wethouder Grashof en – hè?! - iemand van de EUR: Ramadan is ook geen gasthoogleraar meer.

Sindsdien gaat er geen dag voorbij of ik lees of hoor de voors en tegens over het verbreken van de verbintenis met Tariq Ramadan door de EUR en de gemeente. Er is een moreel oordeel geveld, zo liet het College van Bestuur tijdens het debat weten, en zoiets staat garant voor heftige discussies. Wat mij verbaasde, was de reuring binnen de EUR, met – hopelijk - als voorlopig hoogtepunt het debat over de academische vrijheid.

Natuurlijk, het debat was mosterd na de maaltijd. Alle argumenten waren al over tafel gegaan, en belangrijker, de gedachtewisseling vond ná en niet vóór de besluitvorming plaats. Desondanks, in de bijna tien jaar die ik voor de EUR werk, heb ik nog nooit meegemaakt dat er zoveel wetenschappers en studenten zo betrokken debatteerden over de condities waaronder wetenschappers moeten of kunnen functioneren.

Een nevenfunctie bij Press TV voor een hoogleraar met ‘burgerschap’ in zijn portefeuille gaat het College van Bestuur te ver. De grens komt volgens het college ook in zicht bij wetenschappers met ‘te intieme banden met de farmaceutische industrie’. Als we op die toer gaan, zie ik nog heel wat debatten in het verschiet.

Ramadan bedankt, eindelijk iedereen wakker geschud. Ik zie het nieuwe studiejaar met spanning tegemoet.

Mary van der Graaf
Hoofdredacteur SoFa

Vermoeide eerstejaars op fotosafari door stad

Traditiegetrouw maken duizenden eerstejaars tijdens de Eurekaweek kennis met Rotterdam, de universiteit en hun nieuwe opleiding. Studentenverenigingen openen collectief hun sociëteitspoorten om nieuwe leden te werven tijdens feestjes en borrels. De nieuwkomers op de faculteit konden zich vermaken met een fotoquiz over de stad. SoFa peilde de stemming.

Tekst en fotografie: Thomas de Leeuw

De verwachtingen van deze donderdagochtend – de vierde en laatste dag van de Eurekaweek - zijn niet al te hooggespannen bij de Facultaire Introductie Commissie. Voorzitter Bernice Winia: "De meeste studenten beginnen nu wel opgebrand te raken na drie nachten feesten en lange kennismakingsdagen."

ochtendgymnastiek voor eerstejaars

Maar de opkomst valt mee. Langzaam maar zeker sjokt het ene na het andere groepje de ontmoetingsplek bij station Blaak op. Ze ogen vermoeid, maar lijken nog altijd te genieten van de ontvangst in hun nieuwe studentenstad. Een groep aankomende psychologiestudenten heeft zich voltallig moeten afmelden. Winia: "Die hebben de hele nacht overgegeven nadat ze gisteravond bij studentenvereniging NSR hadden gegeten."

Ook Evert Los (19) heeft er een korte nachtrust opzitten, maar hij houdt zich groot met het adagium: 's Avonds een vent, 's ochtends een vent. Los, opgegroeid in Delft, voelt zich nu al thuis in Rotterdam: "Een stad met havenarbeidermentaliteit, dat spreekt me aan. Niet zoals dat arrogante Amsterdam." Toch blijft Los thuis wonen. "Misschien ga ik later nog 's op kamers. Ik wil in eerste instantie mijn studentenleven en Delft gescheiden houden." Hij hecht nog veel waarde aan zijn oude vrienden: "Gewone jongens die ik ken van 't schaatsen en de tuinbouw. Niet van die dertien in een dozijn corpballen, zoals je die hier her en der ziet rondlopen."

Wegwerpcamera's

De studenten worden bewapend met wegwerpcamera's en krijgen de opdracht foto's te schieten aan de hand van verschillende beschrijvingen. De 'nieuwkomers' hebben er weinig moeite mee. Elke groep is wel voorzien van een enkele student die Rotterdam al langer kennen. "En anders hebben we altijd nog Wikipedia op onze mobiele telefoon," laat een student weten. "Alleen - hoe werkt zo'n wegwerp-camera ook alweer?"

De eerste opdracht luidt een foto te maken van "de oudste wolkenkrabber van Europa". De studenten zijn het snel eens: op naar het Witte Huis, bij de Oude Haven. Waarna onvermijdelijk volgt: "Kunnen we gelijk een terrasje pakken!"

Uitgeput

Het groepje van aankomend bestuurskundestudent Victor Berben (24) heeft dat terras al gevonden. Uitgeput van de dagen en vooral nachten ervoor geniet hij met zijn nieuwe studiegenoten van een frisdrankje in de zon. "Onze wegwerpcamera hebben we meegegeven aan een ander groepje. Mogen die onze foto's schieten!" legt een van de groepsgidsen uit. Maar Berben vindt het luie gedrag dat deze laatste dag typeert maar niks.

Hij heeft al een studie Management, Economie en Recht aan de Hogeschool Rotterdam achter de rug. Ondanks tal van sollicitatiepogingen lukte het hem niet om een baan te vinden. "Ik heb in Wenen gestudeerd en in Londen stage gelopen, maar misschien blink ik toch nog niet genoeg uit." Door vier jaar bestuurskunde er tegenaan te gooien hoopt hij zijn mogelijkheden uit te breiden. "Misschien wel iets met politiek. Ik ben pas lid geworden

van D66, want ik heb begrepen dat je een paar jaar lid moet zijn voordat je op een verkiezingslijst kunt komen."

Het verschil met de Hogeschool ziet hij positief tegemoet. "Ik merk nu al dat er op het vlak van je ontwikkeling echt meer van jezelf gevraagd wordt. Studenten zijn op de universiteit veel actiever." Met die verandering gaat hij graag mee: "Ik laat m'n vorige leventje achter me en stop zelfs met het jarenlange voetballen in Klaaswaal, waar ik opgegroeid ben. Ik stort me volledig in dit nieuwe studentenleven."

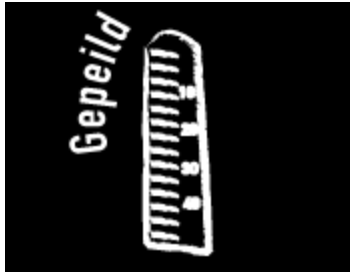
Deze woorden combineert Berben met daden door zich diezelfde avond nog als lid van studentenvereniging RSG in te schrijven.

Groots opgezet

Ruim een uur na aanvang melden zich ook de laatste deelnemers voor de fotoquiz: een groep op hun tandvlees lopende psychologiestudentes. Marlou van Oosterhout (23) is één van hen. Tot nu toe is het voor haar een leuke week. “Ik ben echt verrast over hoe groots het allemaal is opgezet.” Een wereld van verschil met de introductie van haar vorige opleiding aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunst. “Een hbo is sowieso een enorm verschil natuurlijk. En de kunstacademie vormt ook weer een wereldje op zich.”

De afgestudeerde grafisch ontwerpster heeft haar eigen ontwerpbedrijfje. “Ik ben er afgelopen jaar wel aan gewend geraakt eigen baas te zijn. Ik ben bang dat vier jaar studeren toch wel weer even wennen wordt.” Of de economische crisis iets te maken heeft met haar keuze om door te studeren? “Nee hoor, psychologie wilde ik al heel lang studeren. Ik ga de studie en mijn werk combineren. Het werk als grafisch ontwerper doe ik nog steeds met veel liefde en plezier, maar ik ben al jarenlang in tweestrijd over wel of geen psychologie. Ik heb namelijk een grote fascinatie voor het menselijk doen en laten. Als toch blijkt dat psychologie niks voor me is, kan ik altijd weer fulltime gaan ontwerpen.”

Begrip en verbijstering over ontslag

Voor de zoveelste keer ophef over prof. dr. Tariq Ramadan. Aan de discussie in de media over het terecht dan wel onterecht ontslaan van Ramadan als gasthoogleraar lijkt geen einde te komen. Welke meningen circuleren er binnen de faculteit.

Tekst: Mary van der Graaf

Dr. Lex Cachet, universitair hoofddocent bij bestuurskunde.

“De stap van de gemeente en universiteit kan ik me goed voorstellen. Ik was zijdelings, als lid van het toenmalige faculteitsbestuur, betrokken bij de aanstelling van Ramadan en heb toentertijd informatie over hem ingewonnen. De beelden die ik kreeg, stonden haaks op elkaar; van een bruggenbouwer tot een wolf in schaapskleren. Die tegenstrijdige indruk steekt steeds weer de kop op. Voor mij is toch doorslaggevend zijn actieve betrokkenheid bij een zender die door het Iraanse regering wordt gefinancierd. Dit type regime lijkt niet bepaald het slaan van bruggen naar de moderne westerse samenleving na te streven. Gezien de gevoeligheid over het Iraanse regime vind ik zijn betrokkenheid met Press TV een strategische fout. Zelfs de schijn van verbondenheid had hij moeten voorkomen.

De reacties op zijn ontslag zijn symbolisch voor de verbittering waarmee het debat rond de islam wordt gevoerd. De discussie over de academische vrijheid mist volgens mij het kernpunt. Hij is hier namelijk niet echt als wetenschapper actief geweest. Zowel voor de stad als voor de universiteit is hij primair ingehuurd voor een betere balans in de omgang tussen allochtonen en autochtonen. Zijn taken hier hadden betrekking op onderwijs en de begeleiding van aio's. Ik heb wel gehoord dat hij een erg goede docent is die studenten weet te bereiken en te enthousiasmeren.”

Quirine Renleo, masterstudent (avondprogramma) grootstedelijke vraagstukken en beleid.

“Het is vooral jammer dat zijn colleges verdwijnen. Zelf heb ik de minor ‘citizenship and identity’ en zijn master class over de rol van de media gevolgd. Zijn colleges waren prikkelend en interessant omdat hij je confronteerde met de westerse manier van kijken. Dus dat je altijd met een bepaalde bril op naar de samenleving kijkt. Ramadan wist vaak nog een laag dieper te gaan over een bepaald onderwerp. Nadenken over wat burgerschap nu eigenlijk precies is.

Heel goed voor je relativiseringsvermogen. Ik had niet de indruk met een predikant van doen te hebben. Zijn religieuze overtuiging sijpelde niet door in zijn colleges, je had te maken met een intellectueel en een echte academicus.

Ik heb Ramadans verweer gelezen en volg het nieuws – dat zijn natuurlijk ‘bits en pieces’ – en dan vraag ik me toch af of de universiteit geen overhaast besluit heeft genomen. De beslissing van de gemeente heeft met politieke spelletjes te maken, dat begrijp ik wel. Ik vind ook dat Ramadan zijn nevenfunctie bij Press TV aan de universiteit had moeten melden, maar om hem dan zo snel te ontslaan roept bij mij vragen op.”

Maurice Shaneh Saz, masterstudent human resource management aan de RSM.

“Normaal ben ik niet zo in voor interviews, maar over deze zaak wil ik graag wat zeggen. Ik heb de minor bij prof. Ramadan gevolgd en vind het echt belachelijk dat hij is ontslagen. Het had niets met zijn functioneren te maken. Zijn werk voor Press TV, een zender die door het Iraanse regime gefinancierd wordt, vind ik geen reden voor ontslag. Ramadan had bedongen zijn programma naar eigen inzichten te kunnen invullen. Op internet wordt Ramadans ontslag ook wel opgevat als de

zoveelste actie tegen moslims. Maar wie zo ongenueanceerd redeneert is net zo erg als Wilders. Over zijn colleges kan ik niets anders zeggen dan dat ze met afstand de beste waren. Heel interactief, hij betrok iedereen bij zijn lessen. Dit in tegenstelling tot andere colleges waar gerust de helft ligt te slapen. Het is doodzonde.”

Dr. Willem Schinkel, socioloog van de FSW en ondertekenaar van de open brief in de NCR tegen het ontslag van Ramadan.

“Als ik een winstpunt van deze affaire moet noemen, dan is het de opschudding die binnen de universiteit is ontstaan. Het daarop volgende debat over de academische vrijheid van vrijdag 4 september heeft gelukkig laten zien dat er binnen de EUR van enige pluriformiteit sprake is. Het verbreken van de banden met Ramadan vanwege zijn nevenfunctie bij Press TV wordt niet zonder meer geslikt.

Dit debat heeft de posities van partijen wel verduidelijkt, maar niet verder overbrugbaar gemaakt. Het was toch mosterd na de maaltijd.

Nevenfuncties op een website publiceren, zoals binnenkort zal gebeuren, lijkt me niet afdoende om de academische vrijheid te bewaken. Je moet de discussie durven voeren over hoe je nevenfuncties beoordeelt.”

(I) Naast medewerkers hebben ook studenten een petitie opgesteld tegen het ontslag van prof.dr. Tariq Ramadan. De petitie is te vinden op <http://www.petitiononline.com/or280809/petition.html>

Net voor aanvang van het debat. Professoren van de FHKW (vlnr) Klamer (tegen het ontslag), decaan Douwes (voor) en Stuurman (tegen) wisselen argumenten uit.

Zomerreces is zomerstress

Onthutsende onthullingen van de prof. dr. Eric Rassin, psychologie, over zijn zomer(vakantie).

Rotterdammer Gerard Cox zong het al in 1973: het is weer voorbij die mooie zomer. Sinds ik in Rotterdam werk, heeft deze uitdrukking voor mij een speciale betekenis. Elk jaar neem ik me namelijk voor om in de zomerperiode aan de slag te gaan met onderzoek. Lees: het schrijven van een artikel.

Artikelen schrijven is belangrijk. Volgens sommigen is het produceren van wetenschappelijke kennis zelfs een belangrijkere taak van de academie dan het verspreiden (onderwijzen) ervan. Maar elk jaar constateer ik in september dat weer niets van mijn voornemen terecht is gekomen.

Ik heb nu de oorzaak daarvan achterhaald: het onderwijs gaat op volle toeren door in wat 'de zomervakantie' heet. Afgelopen periode had ik in juni een tentamen van een vak met 250 studenten en in juli was de herkansing met 100 deelnemers, alsook een herkansing van een ander vak met 50 deelnemers. Alles inclusief inzage en (liefst individuele) nabespreking.

Eind juli kon ik het studiejaar 2008-2009 afsluiten, uitgezonderd een student die nog in september een mondeling wilde doen. Ik keek al uit naar mijn vrije maand augustus (ik bedoel echt vrij, niet "onderwijsvrij zodat ik een artikel kan schrijven"). Maar ik moest nog even een tandje bijzetten, omdat ik mijn vrije maand vooraf moest betalen met het vroegtijdig afronden van de voorbereidingen voor een minorvak dat ik vanaf september doceer. Kortom: weer geen wetenschap bedreven.

Zoals gezegd, artikelen schrijven is belangrijk, ook al omdat medewerkers op die manier punten verdienen, die weer nodig zijn om verder te komen, carrièretechnisch gezien. Ik heb met twee collega's over het fenomeen van de voorbijgevologen zomer gesproken en beiden beaamden het. Daarmee is het bestaan van deze zomerstress wetenschappelijk bewezen.

Oplossingen

Ik heb ook oplossingen. Eén daarvan is dat de herkansingen niet moeten worden geconcentreerd in de zomermaanden, maar twee weken na het oorspronkelijke tentamen moeten plaatsvinden. Nadeel is dat studenten dan studeren voor een herkansing, terwijl ze ook een ander vak moeten volgen.

Voordeel is dat ze een langere zomervakantie hebben, en dat docenten het tentamen snel zullen nakijken (namelijk voordat het hertentamen plaatsvindt, vanzelfsprekend). Mijn collega vond dit ook al een goed idee, dus het is bij deze wetenschappelijk verantwoord.

Een andere oplossing is om alleen nog maar gesloten vragen te stellen bij het tentamen. Voordeel is dat dergelijke tentamens dan elektronisch en dus snel en goed kunnen worden nagekeken (wel even zorgen dat u de correcte antwoordsleutel meelevert; ja, ik spreek uit ervaring).

Nadeel is dat studenten hun ei niet kwijt kunnen ('Ja, er staat rood, maar ik bedoelde eigenlijk blauw, maar mijn rooie pen was op.'). Ik heb wel eens gehoord dat de prestatie op gesloten en open vragen significant correleert, dus dat zal dan wel zo zijn.

Zo, toch nog even wat wetenschappelijke opmerkingen gemaakt. Het onderwijs kan weer beginnen. Ik ben er klaar voor.

Eric Rassin

FSW neemt afscheid van Blackboard

De opleidingen sociologie en bestuurskunde hebben een nieuwe digitale leer- en werkomgeving in gebruik genomen. Hierdoor is 'Blackboard' faculteitsbreed voorgoed aan de kant geschoven. Voortaan kunnen studenten terecht op één allesomvattende website.

Tekst en fotografie: Thomas de Leeuw

Jarenlang was het voor studenten sociologie en bestuurskunde nog goed zoeken naar alle benodigde informatie. Blackboard voor het een, SIN-online voor het ander. En dan was er nog Osiris en de facultaire website. Ondertussen was er ook veel ontevredenheid over Blackboard: een commercieel systeem dat nauwelijks aanpasbaar is en niet aansluit op de behoeften van de opleidingen. Hoog tijd voor de faculteit om alle informatie bij elkaar te brengen in een nieuw systeem.

Dat probeerde de universiteit al eerder met MyEUR, een portal waar met een zogenoemde 'single sign-on', achter één enkele keer inloggen, de verschillende leeromgevingen werden gebracht. Zo kwamen de systemen weliswaar een stapje dichterbij elkaar, maar vervolgens waren er toch nog diezelfde zoekproblemen. Docenten plaatsen bijvoorbeeld hun informatie vooral op Blackboard en het onderwijsbureau deed dat op SIN-online.

Kinderschoenen

Gemodelleerd naar PsyWeb komen onderwijs en organisatie nu samen in één geheel nieuwe digitale leer- en werkomgeving. Die staat aan het begin van het academisch jaar nog in de kinderschoenen. Wat er nu ligt is een basis, maar dit pakket wordt flink uitgebreid. Er wordt een catalogus met modules aangehangen die de mogelijkheid geeft elke denkbare toepassing in te sluiten. Denk bijvoorbeeld aan Google Docs of zelfs Twitter. Niks lijkt te gek. Over enige tijd kunnen studenten zelfs - op afstand - samenwerken aan bijvoorbeeld Powerpoint-presentaties en met toepassingen als 'video conferencing' de fysieke afstand verkleinen.

Claims

De faculteit ontduikt met deze operatie waarschijnlijk grote financiële claims van auteursrechtelijke organisaties. Docenten plaatsten voorheen vaak artikelen op Blackboard, zonder dat daar rechten voor waren betaald. In de nieuwe digitale leeromgeving is een koppeling gemaakt met de Universiteitsbibliotheek. Voortaan kunnen alle readers digitaal gedownload worden op basis van de reeds afgekochte rechten. Overige digitale teksten kunnen over een maand met een simpele internetaanschaf via een iDEAL-toepassing worden gekocht.

Voor docenten is er nog meer voordeel. Die hoeven zich voortaan veel minder bezig te houden met administratie en kunnen zich veel meer richten op de inhoud van hun cursus. De administratie wordt nu veel beter afgestemd op de specifieke behoeften van de opleiding. 'Ouderwetse' centrale administratiesystemen, zoals Osiris, konden behoorlijk falen. Zo gaan er verhalen de rondte over ongeldig verstrekte diploma's, op basis van een registratiefout in het centrale systeem. Dergelijke fouten zijn als het goed is nu ook verleden tijd.

Solidariteit !?

De verzorgingsstaat wordt stapje bij stapje afgebroken. Sommige onderzoekers en politieke partijen beweren dat burgers dit met lede ogen aanzien. Anderen wijzen erop dat de trend naar meer eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid volop wordt gesteund. Daar klopt iets niet, vermoedde prof. dr. Romke van der Veen. Samen met collega-sociologen Peter Achterberg en Judith Raven begon hij enige tijd geleden het onderzoek naar 'Omstreden solidariteit'. Het verschijnt binnenkort in boekvorm.

Tekst: Caroline van der Schaaf

Fotografie: Mary van der Graaf

Net als alle andere ons omringende moderne Westerse staten is Nederland een verzorgingsstaat. “Een systeem dat sociale zekerheid biedt en gelijke kansen bevordert, maar ook een normatief systeem dat dwingt tot een bepaalde levenswijze,” definieert Van der Veen. “Je krijgt pas sociale zekerheid als je aan allerlei plichten hebt voldaan. Dat geldt voor huisvesting en gezondheidszorg, maar ook voor inkomensbescherming.”

Solidariteit !?

Hoewel wij tegenwoordig niet anders gewend zijn, bleef Nederland tot de jaren vijftig wat dat betreft achter bij de rest van Europa. “We waren een van de landen die als laatste begon aan zaken als sociale zekerheid, arbeidswetgeving en arbeidsbescherming.”

Die achterstand werd na de oorlog snel ingehaald. “Onze arbeidsongeschiktheidsverzekering bijvoorbeeld werd een van de meest ruimhartige in heel Europa. Van hekkensluiter werd Nederland binnen twintig jaar tijd koploper. De voorzieningen waren uitgebreid en het niveau was heel hoog, net als de dekkingsgraad.”

Tegenwoordig is Nederland binnen de OECD-landen een middenmoter. Binnen Europa is Nederland zelfs alweer onder het gemiddelde gezakt. “Van alle Europese landen maken wij de grootste duikeling door.”

Hufterwoningen

Welke veranderingen zijn dat dan? “Als het sociale zekerheidsbeleid zo gebleven was als in het begin van de jaren tachtig, dan zou het niveau van de sociale zekerheid nu bijna 40 procent hoger zijn dan het is. De uitkeringen waren vroeger gekoppeld aan de inkomens in de markt. Dat koppelingsmechanisme is in de jaren tachtig afgeschaft en dat heeft geweldig veel effecten gehad voor het niveau van de inkomensbescherming in Nederland. Die is fors gedaald. Het is ook veel moeilijker geworden om toegang te krijgen tot bijvoorbeeld een arbeidsongeschiktheidsverzekering. Dat noem ik versobering.”

Ook de normatieve wederkerigheid wordt versterkt. “Voor wat, hoort wat - dat idee. Je hebt rechten, maar ook de plichten worden zwaarder aangezet. De hufterwoningen (woningen voor huurders die overlast veroorzaken, red.) komen weer terug, de sollicitatieplicht wordt aangescherpt.”

Globalisering

Terug naar de onderzoeksvraag: hoe zit het met de solidariteit van de Nederlandse burger? Is die ook afgenomen?

Volgens de Rotterdamse sociologen staat de solidariteit van twee kanten onder druk: door de individualisering en door de globalisering. “De individualisering maakt dat mensen zich minder willen onderschikken aan algemene dwingende systemen zoals die van de sociale zekerheid. En globalisering ondermijnt dat soort systemen omdat je solidariteit altijd organiseert binnen afgebakende grenzen. Je kunt alleen solidair zijn met mensen door anderen uit te sluiten. Binnen de verzorgingsstaat doen we dat binnen de grenzen van de nationale staat en die staat, kijk naar de huidige financiële crisis, onder druk.”

Kwetsbaar

Je zou dus verwachten dat de solidariteit door alle ontwikkelingen afneemt. Maar dat is niet het geval, blijkt uit de onderzoeksresultaten van Achterberg, Van der Veen en Raven. “De steun voor allerlei solidaire arrangementen is nog steeds redelijk omvangrijk. Dat is opvallend. Maar tegelijkertijd is er ook een grote steun voor herzieningen die de wederkerigheid versterken. Men steunt meer eigen verantwoordelijkheid binnen een systeem van collectieve verantwoordelijkheden. Men is best bereid om solidair te zijn, maar onder voorwaarden. Dit leidt er toe dat men de herzieningen die in Nederland zijn doorgevoerd juist wel steunt. Je ziet dus dat die twee dingen toch samenkomen.”

“Daarnaast is er een onderstroom waarin je ziet dat wij allemaal in meer of mindere mate onderscheid maken met wie we solidair zijn. We zijn zeer solidair met onze ouderen en er is ook in heel hoge mate steun voor mensen die ziek zijn, maar de steun voor jongeren en allochtonen is veel minder sterk. De AOW wordt bijvoorbeeld zeer sterk gesteund. Andere voorzieningen die zich minder op die ‘deserving’ groepen richten, zijn kwetsbaarder.”

Evenwicht

Hoe zal de solidariteit van de Nederlandse burger zich de komende jaren ontwikkelen? “Ik denk dat we blijven zoeken naar dat evenwicht tussen collectieve en individuele verantwoordelijkheid”, voorspelt Van der Veen. “De ontwikkeling dat mensen in steeds hogere mate zelf verantwoordelijk zijn voor dingen zal zich doorzetten, maar binnen een collectieve organisatie van solidariteit. Ik ben niet bang dat het algemene niveau nog veel verder zal dalen of zal instorten.”

Van der Veen (Leeuwarden, 1958) studeerde sociologie aan de Universiteit Leiden. Hij werkte vervolgens als onderzoeker bij Faculteit der Sociale Wetenschappen en de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, bij de opleiding Algemeen Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Utrecht en als hoogleraar bestuurssociologie aan de Universiteit Twente. Sinds 2004 is Van der Veen hoogleraar Sociologie van Arbeid en Organisatie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Met vier aio's en twee post-docs werkt hij momenteel aan het onderzoeksprogramma 'Arbeid, Bedrijf en Sociale Zekerheid'. Binnen dit onderzoeksprogramma richt een project zich op de algemene ontwikkeling van solidariteit onder Nederlandse burgers.

9.9.9

Op 9.9.9 staat de campus in het teken van ‘de Dag van de Duurzaamheid’. Irèn Galama, medewerkster van het onderwijsbureau van de FSW, is als vrijwilligster betrokken bij de organisatie. “Je kan niet zo achteloos met de aarde blijven omgaan.”

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Bijna twee jaar werkt Irèn Galama voor de FSW en, weer of geen weer, zij komt op de fiets naar Woudestein. Voor die vijf kilometer laat zij de auto thuis. “Ik maak bewuste keuzes, want willen we de wereld leefbaar houden dan moeten we toch zuinig met de aarde omgaan. Ik voel me verantwoordelijk voor de generatie na ons.

Iemand zei ooit, ‘Je erft de aarde niet van je ouders, maar je beheert haar voor je kinderen’, en zo zie ik dat ook.”

Dit uitgangsprincipe probeert ze zo goed mogelijk naar de dagelijkse praktijk te vertalen. Galama laat geen lampen onnodig branden, apparaten staan niet op stand-by, ze brengt glas naar de glasbak en papier naar de papiercontainer en ze laat een douchemeter installeren. “Ik ben benieuwd hoeveel water we kunnen besparen.”

Toen er een halfjaar geleden vanuit de EUR-projectgroep ‘Greening the Campus’ een oproep kwam voor vrijwilligers, aarzelde Galama niet. Net als Lasse Gerrits, Eleni Koulouki en Marjolein Kooistra melde zij zich aan. Het paste prima in Galama’s straatje om via Greening the Campus bij te dragen aan een duurzame werkomgeving.

Zij is actief in de werkgroep communicatie en heeft onder meer voor de advertentie en posters over 9.9.9 gezorgd. Ook de afstemming met Avenance over de catering met fair trade en biologische producten nam ze voor haar rekening.

Op de Dag van de Duurzaamheid is Galama stand-by voor hand- en spandiensten. Zelf is ze het meest nieuwsgierig naar de lancering van de nieuwe studentenvereniging GreenEUR. Ter gelegenheid van deze gebeurtenis is er door Greening the Campus een symposium georganiseerd waar onder anderen Arnold Heertje en de directeur van het Rotterdam Climate Initiative acte de présence geven.

De dag van de duurzaamheid is overigens een landelijke manifestatie en een initiatief van Urgenda. Urgenda is een goede bekende in het M-gebouw. Tot de oprichters van Urgenda behoren veel medewerkers van DRIFT, een onderzoeksinstituut van de faculteit.

(I) Klik [hier](#), voor het volledige programma van de Dag van de Duurzaamheid op campus Woudestein.

Rotterdam Desk moet gemeente en FSW nader tot elkaar brengen

De FSW en Rotterdam zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, toch weten ze elkaar niet altijd goed te vinden. Beleidsmakers van de gemeente weten de weg naar de faculteit slecht te vinden. Onderzoekers kennen de vraag vanuit de gemeente niet. De hoogste tijd voor een Rotterdam Desk.

Tekst: Caroline van der Schaaf

De wens om intensiever samen te werken met de gemeente Rotterdam bestond al langere tijd, vertellen dr. Sabine Severiens en Marjolein Kooistra, respectievelijk directeur Risbo (het derde-geldstroominstituut van de Sociale Faculteit) en coördinator interne en externe communicatie bij de FSW. Zij namen vorig jaar samen met Lex Cachet en Han Entzinger het initiatief voor de Rotterdam Desk; het bureau bestaat sinds afgelopen mei.

Kooistra en Severiens zitten tevens in de Regiegroep, waaraan ook drie onderzoekscoördinatoren van de Bestuursdienst deelnemen. De Regiegroep coördineert de samenwerking tussen gemeente en FSW.

Laboratorium

De FSW en de stad Rotterdam zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, blijkt uit de woorden van Kooistra. “Er gebeuren heel veel dingen in Rotterdam, en vaak als eerste in Nederland of zelfs wereldwijd,” vertelt zij. “Daarbij gaat het om grootstedelijke vraagstukken en arbeidsmarktvraagstukken, maar ook om ontwikkelingen op het gebied van economie, haven en onderwijs. Rotterdam is heel dynamisch en wat hier allemaal gebeurt, vraagt om veel kennis, ook van academisch niveau.”

Veel onderzoeken die aan de FSW worden uitgevoerd, hebben dan ook ontwikkelingen in de stad als onderwerp. “De stad is voor ons eigenlijk één groot laboratorium.”

Database

Het hart van de Rotterdam Desk wordt de website www.rotterdamdesk.nl. Die is vanaf 1 oktober officieel in de lucht maar nu al in te zien. Het wordt een database van al het lopende en reeds verrichte onderzoek aan de FSW dat op een of andere manier met de stad Rotterdam te maken heeft. “Hierdoor komen onderzoeksopdrachten vanuit de gemeentelijke diensten snel bij de aangewezen

onderzoeker terecht. En zowel onze onderzoekers als de beleidsadviseurs en onderzoekers van de gemeente kunnen zo zien of er iets nieuws wordt ondernomen op hun terrein.”

Severiens en Kooistra roepen alle onderzoekers op om lopende onderzoeken over Rotterdam aan te melden voor de site (via het e-mailadres info@rotterdamdesk.nl), zodat ze de database compleet kunnen maken.

Inmiddels is er ook een aantal denktanks opgericht, waarin beleidsadviseurs met onderzoekers kennis uitwisselen over specifieke onderwerpen. Deze denktanks zijn niet vrijblijvend, benadrukt Severiens. “Ze moeten ook echt leiden tot concrete onderzoeksopdrachten. De gemeente komt niet alleen iets halen, maar ook iets brengen.” Daarnaast moeten er bruikbare beleidsadviezen uit de denktanks voortkomen.

Werkconferentie

Ook een jaarlijks terugkerende werkconferentie voor onderzoekers van de FSW en beleidsadviseurs van de gemeente is onderdeel van de Rotterdam Desk. Doel is elkaar in een groter geheel op de hoogte te brengen van nieuwe thema's en ontwikkelingen. De eerstvolgende conferentie staat gepland voor februari 2010.

De Rotterdam Desk participeert bovendien in de Rotterdamse Programmaraad Onderzoek, een tweemaandelijks overleg waar alle onderzoekscoördinatoren van de gemeente bij elkaar komen. “Daar komt al het onderzoek dat wordt uitgevoerd voorbij. Voor ons is dat een moment om de onderzoekscoördinatoren te verwijzen naar de juiste medewerkers van de FSW.”

Kunnen andere faculteiten zich in de toekomst ook aansluiten bij de Rotterdam Desk? Severiens: “Eerst gaan we dit goed neerzetten en bekijken hoe we de Desk het beste kunnen inrichten om de relatie tussen de FSW en de gemeente daadwerkelijk te intensiveren. Op termijn is aansluiting van andere faculteiten zeker mogelijk.”

Volgend jaar zomer wordt het project geëvalueerd.

www.rotterdamdesk.nl

Massale toestroom eerstejaars

De belangstelling voor de bacheloropleidingen van de FSW is veel groter dan vorig jaar. Het lijkt geen probleem de grote instroom van nieuwe studenten goed op te vangen. Extra zalen en docenten zijn geregeld.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Bij alle universiteiten hebben zich dit jaar meer eerstejaars aangemeld dan verleden jaar. De toename wordt op gemiddeld 25 procent geschat. Ook de sociale faculteit kan zich verheugen op een stijging van het aantal nieuwe studenten.

De teller staat bij sociologie 16 procent hoger dan verleden jaar. Psychologie blijft vanwege de numerus fixus stabiel, maar bij bestuurskunde ziet het er naar uit dat er zo'n 45 procent meer bachelorstudenten zullen instromen.

Als mogelijke verklaring voor de toegenomen belangstelling noemt prof.dr. Kees van Paridon, voorzitter van de capaciteitsgroep bestuurskunde, de grotere zichtbaarheid van de overheid: "De overheid speelt in deze crisistijd een belangrijke rol. Er is veel aandacht voor de maatregelen die zij neemt en dat maakt de overheid tot een aantrekkelijke sector."

Veel paniek door de enorme toeloop van nieuwe studenten is er evenwel niet. Vanaf mei werd al rekening gehouden met een buitengewone groei waardoor tijdig maatregelen zijn genomen.

Of alle aangemelde studenten ook daadwerkelijk in de collegebanken verschijnen, zal in de eerste weken van september blijken. De officiële cijfers over de instroom worden op 1 oktober vastgesteld.

Overheidsprocessen zijn als de weerverwachting

De officiële start van de onderzoeksgroep 'Governance of Complex Systems' zal 30 september worden opgeluisterd met een congres en de presentatie van het boek: 'Managing Complex Governance Systems'. In het boek aandacht voor een nieuwe benaderingswijze in de bestuurskunde.

Tekst: Mary van der Graaf

Governance of Complex Systems

Het is genoegzaam bekend. Uitvoering van overheidsbesluiten loopt meestal vertraging op en overschrijdt de begroting. Als het echt de spuitgaten uitloopt, komt er een onderzoek naar hoe dit heeft kunnen gebeuren. Een cyclus die haast niet doorbroken lijkt te worden.

Maar prof. dr. ing. Geert Teisman is optimistisch. Voorwaarde is wel een andere benadering van de overheid. "In de klassiek bestuurskunde kijk je naar het functioneren van de overheid als organisatie en naar de formele structuren waarin zij opereert. Naar de wetsregels en procedures die de overheid ten dienste staan bij het uitvoeren van plannen. Voor de complexe uitvoeringspraktijk is minder oog."

In de moderne benadering verschuift de aandacht niet alleen van 'government' naar het hele systeem van 'governance'. Er wordt ook gekeken naar de dynamiek van interacties en naar de zelforganisatie van de partijen waarop de besluiten van de overheid zijn gericht. De overheid wordt dus veel meer gezien als onderdeel van een netwerk met veel actoren dan als een autonome en bovengestelde partij. Het belang van de processen die zich daarbinnen afspelen – allianties sluiten, onderhandelen, vertrouwen kweken - wordt meer onderkend. Evenals de vaak grillige relatie tussen verschillende bestuurlijke niveaus (lokaal, regionaal, nationaal, Europees, internationaal) en actoren.

Weersverwachting

Teisman vergelijkt het analyseren van overheidsprocessen met het onderzoeken van het weer. "Het KNMI heeft ten opzichte van vroeger veel meer data en computermodellen ter beschikking. Daardoor kan men het weer voor een langere periode voorspellen. Toch komen de verwachtingen niet altijd uit. Neem het loze weeralarm van een tijdje terug. Dat is niet te voorkomen omdat de ontwikkeling van het weer afhankelijk is van vele, vaak onvoorspelbare factoren die op elkaar inwerken. Die dynamiek onderkennen wij ook in de besluitvorming rond en uitvoering van overheidsplannen."

De groep 'Governance of Complex Systems' schuwt het niet om zich in het maatschappelijk debat te mengen. Onlangs wezen ze in een stuk in de Volkskrant op het merkwaardig gedrag van het kabinet rond de uitbaggering van de Westerschelde. De gang van zaken zit Teisman nog hoog. "Het door Nederland en Vlaanderen onderschreven besluit om de Hedwigepolder onder water te zetten, terugdraaien, is in tegenspraak met de door het kabinet omarmde aanbevelingen van de commissie

Elverding. Als het kabinet zijn eigen uitgangsprincipes verloochent - zich houden aan genomen besluiten - dan moet het ook vertraging en aantasting van zijn geloofwaardigheid aanvaarden.”
De ingrediënten voor een spannende start van het onderzoeksprogramma zijn dus volop aanwezig.
(I) Informatie over het congres is [hier](#) te vinden.

Karton met saus is duurder

Is het eten in de mensa 'niet te hachelen' of 'best binnen te houden'? Vragen als deze zorgen met enige regelmaat voor verhitte discussies binnen de FSW. Het is tijd voor duidelijkheid. In de kakelverse rubriek 'Etenswaardigheden' laten we de echte kenners aan het woord – deskundige collega's beoordelen in de mensa geserveerde wereldgerechten uit de keuken waar zij mee opgroeiden.

Van de culinaire redactie

Voor de eerste editie van de rubriek stond een spetterende opening gepland: de Zwitserse theoloog en filosoof Tariq Ramadan zou zijn licht laten schijnen over de lokale kaasfondue. Helaas was de mensa niet langer bereid om kaasfondue te serveren ('brandgevaar, meneertje, brandgevaar'). Gelukkig hebben we op het laatste moment twee Turks-Nederlandse sociologen, Fatih Topcu en Semin Suvarierol, gevonden voor een pittig gesprek over pizza's, saus en gezelligheid.

Karton

Nadat de Turkse pizza's (lahmacuns) zijn geserveerd, luidt zoals altijd de belangrijkste vraag

'Smaakt het een beetje?' Omdat het ramadan is moet Fatih in zijn geheugen graven: 'De Turkse pizza's die ze hier serveren zijn eigenlijk geen pizza's te noemen, het is een junkfoodversie, maar beter dan niks.' Hij zet de belangrijkste karakteristieken op een rijtje: 'Droog, te weinig vlees, vieze saus, voornamelijk tomaat en peper, niet te vreten.'

Semin haakt in: 'Ja, inderdaad, maar voor Nederlandse begrippen wel lekker.' Daar is Fatih het mee eens, want 'Nederland heeft geen keuken', zo weet hij te vertellen. Eén van de dingen waar hij zich net

als zijn disgenote aan stoort, is het 'typisch Nederlandse' gebruik om 'overal saus overheen te gooien. Nederlanders zijn niet voor niets de uitvinders van de pindasaus.'

Gelukkig is de prijs-kwaliteit verhouding wel in orde. Omdat de caissière niet weet hoeveel ze moet aanslaan is de rekening niet al te gepeperd; €1,95 per lahmacun is volgens Semin 'een redelijk prijs' – karton met saus is immers duurder.

Döner

Beide kenners van de Turkse keuken loopt het water pas in de mond als ze een bezoekje brengen aan de dönerkraam op het universiteitsterrein, 'de beste van heel Rotterdam en omstreken!' Semin: 'Het is dat ik van die lieve, gezellige collega's heb waar ik graag mee ga lunchen in de mensa, anders zat ik hele dagen naast de tennisbanen döner naar binnen te harken.'

Zelf kookt ze alleen in het weekend uit de authentieke Turkse keuken: 'Doordeweeks heb ik daar normaal gesproken geen tijd voor.' Fatih is iets minder bedreven in en om de keuken: 'Het enige dat ik zelf kan, is een ei koken, en zelfs dat mislukt vaak.' (Het recept voor zijn 'ontplofte ei' heeft dit verslag helaas niet gehaald – 'brandgevaar, meneertje, brandgevaar'.)

Bordjes

Net als de openingsvraag staat ook de slotvraag vast: ‘Mogen we de bordjes zien?’ Fatih geeft voor het eten in de mensa in het algemeen een 7 en voor de Turkse pizza’s een 6,5. Gevraagd om een toelichting brandt hij los: ‘Voedsel dat hier wordt gemaakt smaakt sowieso niet. Het maakt niet uit wat je eet. Brood, soep, bami, het smaakt allemaal hetzelfde: ziekenhuisvoedsel. De Turkse pizza’s zijn wel beter dan gemiddeld, maar omdat die Turks zijn moet je die echt serieus nemen, daarom krijgen ze een lager cijfer.’

Semin is met een 8 respectievelijk 8,5 wat milder: ‘In vergelijking met andere universiteiten is het zeker niet slecht. Maar in vergelijking met Turkije laat het nogal te wensen over. Ach ja, in het land der blinden is eenoog koning.’

Zuchten voor de draaideur en nogmaals Ramadan

In deze rubriek twee brieven. Lisanne van Zwol, vierdejaars psychologie, weet hoe irritatie over de draaideur in het L-gebouw voorkomen kan worden. Leander Rommelse, student bestuurskunde, geeft zijn visie op de affaire Ramadan.

Brief 1

Zuchten voor de draaideur

Wanneer ik 's ochtends de campus oploop en mij richting collegezaal of studiegroep begeef, vind ik negen van de tien keer een draaideur op mijn pad. En telkens stuit ik weer op hetzelfde fenomeen: zuchtende mensen, opgepropt in een hokje van de draaideur. En zuchtende mensen die nog buiten staan, omdat ze er verdorie niet ook nog bij konden. Doordat iedereen zich er koste wat kost nog bij wil proppen begint de draaideur te piepen en blijft enkele seconden onbeweeglijk. Gezichten gaan op standje chagrijnig en mensen mompelen wat mopperigs... In mijn ogen zijn wij het relativeren flink verleerd. "Nee hè, de bus is twee minuten te laat", "Shit, die tas is uitverkocht!", "Blèh, vanochtend weer een koude douche...". Dan denk ik: wees blij dat er openbaar vervoer is, waar je als student ook nog eens gratis gebruik van mag maken; jij hebt tenminste geld om te gaan shoppen; en gelukkig komt er schoon water bij je uit de kraan. Afgelopen zomer was ik namelijk als vrijwilliger in de sloppenwijken van Zuid-India voor Xplore, een subsidieprogramma van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking. En ik kan je vertellen, die mensen kunnen ons nog wat leren! Zij hebben niet de luxe van schoon drinkwater (of water in het algemeen), drie maaltijden per dag, gelijke toegang en kwaliteit van educatie, goede sanitaire voorzieningen en een sociaal verzekeringsstelsel. Toch hoor je ze niet zuchten. Ze doen het met wat ze hebben en werken hard om er toch wat van te maken. Als iedereen het relativeren wat meer eigen maakt, ben ik ervan overtuigd dat zuchten voor de draaideur voorgoed verleden tijd is en we ons meer bezighouden met de dingen die écht belangrijk zijn in het leven!

Lisanne van Zwol, vierdejaars psychologie

www.lisanne.shareyourstory.nl

Brief 2

Ramadan versus Thomas

Filosoof Tariq Ramadan heeft een onaangename kennismaking gehad met het beruchte Thomas-theorema. Immers, wanneer eenmaal het woord gaat dat je het regime in Iran ondersteunt, een homohater bent of met een dubbele tong spreekt, dan kun je in Nederland als niet-westerse allochtoon je spullen pakken. Ook al is er van geen van de drie beschuldigingen ooit sprake geweest, 'if men define situations as real, they are real in their consequences'.

Dat kritische geesten menen een dubbele tong te herkennen in Ramadan's boodschap heeft de

voormalige professor in Citizenship and Identity aan zichzelf te wijten. Ramadan's filosofische overtuiging is namelijk dat individuen op meerdere niveau's verschillende identiteiten hebben. Volgens Ramadan is het onmogelijk om een persoon in één enkele identiteit te vatten. Je kunt immers tegelijkertijd Nederlander, Belg, Fransman, moeder, dochter en christen zijn. Afhankelijk van de mensen met wie men op een bepaald moment omgaat, uit men zich dan ook op een bepaalde manier. Met vrienden in de kroeg gaan we anders om dan met familieleden of collega's.

Critici vertaalden deze filosofische les in de beschuldiging dat Ramadan zich jegens zijn medemoslims veel conservatiever zou opstellen dan jegens Westerse mensen, dus als het ware steeds een andere identiteit aanneemt. Hoewel ik het niet eens ben met zijn filosofische leer, ik geloof namelijk dat mensen slechts over één identiteit beschikken waarin alle (soms tegenstrijdige) meningen, gevoelens en opvattingen op één hoop liggen en waaruit mensen steeds een keuze maken tijdens hun interactie met anderen, heb ik de colleges over burgerschap en identiteit met veel plezier gevolgd. Voor de duidelijkheid; deze colleges gingen in de verste verte niet over onderwerpen als homoseksualiteit, de rol van vrouwen of de islam.

Van een bruggenbouwer wordt blijkbaar verondersteld dat deze een kant kiest. In plaats van de kant van de Nederlandse samenleving zou Ramadan steeds de kant van het islamitische conservatisme kiezen. Deze verdenking van subjectiviteit werd een probleem toen in het nieuws kwam dat Ramadan er een bijbaan op nahield bij PressTV, een tv-zender welke zou worden gefinancierd door het regime in Iran. Dat Ramadan elke vorm van onderdrukking door machthebbers in het Midden-Oosten altijd als verwerpelijk heeft bestempeld doet op zo'n moment niet meer ter zake.

Er is zeker wat voor te zeggen, dat banden (ook al zijn deze indirect) met een regime dat een deel van haar volk onderdrukt niet samengaan met een rol als bruggenbouwer. Toch zou men zich ook moeten afvragen waarom het Iraanse regime een man, die hun beleid als verwerpelijk beschouwt, financieel ondersteunt. Misschien liggen de zaken niet zo zwart-wit als dat ze door enkele media worden voorgesteld. Dat Ramadan een groot respect geniet onder moslims wereldwijd, is bekend. Juist daarom kun je je afvragen of het handig is om alle banden met deze zeer gerespecteerde filosoof te verbreken.

In een uitzending van Wintergasten werd Ramadan door journalist Joris Luyendijk ondervraagd over zijn opinie over homoseksualiteit. Ramadan had er zichtbaar moeite mee zich een houding te geven. Naar mijn mening zou het echter helemaal niet uit moeten maken of Ramadan zich kan verenigen met de 'Nederlandse' opvatting over homoseksualiteit of over welk ander standpunt dan ook. Als bruggenbouwer was het namelijk Ramadan's taak om moslims te helpen een plek te laten innemen in de Nederlandse samenleving. Om dat te kunnen bereiken moet je veelvuldig met mensen in gesprek komen en wederzijds begrip kunnen tonen voor elkaars standpunten. Daarvoor kun je dan ook een zeer uitgesproken homoseksuele joodse vrouw inhuren, maar ik vraag me af of dit goed werkt bij het Nederlandse moslimpubliek. Natuurlijk is Ramadan niet volledig loyaal aan alle progressieve waarden die wij ons als Nederlanders zo graag toedichten. Dat zou hem een uiterst incapabele bruggenbouwer maken. Ook lijkt me dat helemaal niet noodzakelijk voor een inwoner van Zwitserland die hier voor de duur van steeds enkele weken te gast is.

Ramadan hekelde het politieke klimaat in Rotterdam en in Nederland en wees op de verrechtsing van de samenleving als oorzaak van zijn ontslag. Ik kan mij hier wel in vinden, maar toch moet er een belangrijke noot worden toegevoegd aan zijn betoog. Door rechts(populistisch)e politici als Wilders slechts als anti-immigratie bewegingen af te schilderen worden belangrijke democratische geluiden verdrongen. Rechtse standpunten over de bureaucratisering van uiteenlopende publieke taken en de hierdoor veroorzaakte kwalitatieve achteruitgang van de dienstverlening vinden veel gehoor bij de

Nederlandse kiezer. Het is onverstandig om dit soort geluiden ondergeschikt te maken aan het integratiedebat.

Rechtsdenkende politici houden er echter niet zelden essentialistische standpunten op na. In groten getale zijn zij van mening dat niet-Westerse allochtonen on-integreerbaar zijn in de Nederlandse samenleving. Dit wordt volgens hen een probleem wanneer er tegelijkertijd sprake is van islamisering van diezelfde Nederlandse samenleving. Het Nederlandse volk wordt dan immers opgescheept met een nieuwe set aan waarden en normen waarmee zij zich niet wenst te verenigen. De angst voor illegale sharia-rechtbanken, boerka's in de bus en de de-emancipatie van vrouwen en homo's zit er goed in.

Wanneer het inderdaad zo zou zijn dat bijvoorbeeld de Marrokaanse moslims in Nederland onintegreerbaar zijn, dan heb je in feite ook niets aan een bruggenbouwer. Mensen zullen dan altijd langs elkaar heen blijven leven. Diverse studies wijzen echter uit dat de integratie van uiteenlopende groepen nieuwkomers helemaal zo slecht nog niet is verlopen. Problemen doen zich vooral voor in het onderwijs, op de woningmarkt en op de arbeidsmarkt. Niet zelden kan worden aangetoond dat er sprake is van discriminatie. Sociaal-economische- en met name taalachterstanden doen de rest. De multiculturele samenleving is een onomkeerbaar feit. Immigratiecijfers zullen de komende decennia alleen nog maar toenemen, niet alleen doordat het hier zo goed toeven is, maar vanwege de enorme groei van de wereldbevolking.

Ironisch genoeg is ontwikkelingshulp de beste manier om de groei van de wereldbevolking en daarmee het immigratiecijfer nog enigszins te beperken. Hoe meer welvaart hoe kleiner het geboortecijfer. Een welvarende moeder is namelijk niet volledig afhankelijk van het aantal kinderen om de oudedagvoorziening te regelen, een moeder die leeft in armoede wel. Wanneer het sterftecijfer wordt teruggedrongen door op wereldschaal armoede, natuurrampen en ziekten te bestrijden, verdwijnt de noodzaak heel veel kinderen te krijgen. Ik hoef u niet te vertellen dat natuurrampen weer worden verhevigd door onze klimaatproblemen. Om zulke problemen aan te kunnen pakken is er op internationaal niveau samenwerking nodig. Helaas is internationale samenwerking niet altijd even makkelijk te regelen. Probeer opkomende industrieën als India en China er maar eens van te overtuigen minder fossiele brandstoffen te verbruiken. Gelukkig wordt 'global governance' steeds meer serieus genomen. Dankzij een initiatief van oud-premier Lubbers bijvoorbeeld zetten diverse zichzelf World Connectors noemende individuen zich in voor de dialoog binnen en tussen landen. U raad vast welke voormalig bruggenbouwer deel uitmaakt van dit selecte groepje World Connectors? Inderdaad, frère Tariq!

Leander Rommelse, student bestuurskunde

Colofon

SoFa nr. 1 jaargang 2 – 8 september 2009

SoFa is een uitgave van Faculteit der Sociale Wetenschappen

Hoofredactie

Mary van der Graaf

Webmaster

Maikel Hofman

Medewerking aan deze editie

Thomas de Leeuw, Han van der Leur, Marjolein Kooistra, Eric Rassin, Caroline van der Schaaf

Vormgeving

Piromedia

Redactie-adres

Mary van der Graaf

Kamer M 5-25

E-mail: sofa@FSW.eur.nl

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

Verschijning volgende editie

Dinsdag 27 oktober

Drie generaties over 25 jaar bestuurskunde

Bestuurskunde bestaat een kwart eeuw. Een schier eindeloze stoet studenten volgde de studie, maar wat hebben zij er van meegekregen? SoFa sprak met drie generaties studenten. Eén van hen, Dominic Schrijer, werd wethouder van Rotterdam. Een ander, Jurian Edelenbos, is inmiddels bijzonder hoogleraar en voor Aartine Kok ligt de wereld nog helemaal open.

Tekst: Mary van der Graaf

VAN STUDENT TOT WETHOUDER

‘Als je een goed stel hersenen hebt, ga dan leren. Wij hebben die kans niet gehad.’ Die boodschap kreeg de huidige wethouder van Rotterdam, Dominic Schrijer (PvdA), van zijn ouders ingeprent. Na zijn vwo, dat hij met de hakken over de sloot haalde, ging hij dus studeren. Hij koos in 1985 voor bestuurskunde. Schrijer behoorde zodoende tot de tweede lichting bestuurskundestudenten, maar heeft nooit ervaren dat hij een proefkonijn was. Het was een solide programma aldus Schrijer, die zijn studietijd nog goed vers in het geheugen heeft.

De keuze voor bestuurskunde was voor Schrijer een voor de hand liggende. Hij wilde iets bijdragen aan de samenleving en dan is een studie die economie, sociologie, politicologie en recht combineert, heel relevant. Sociologie heeft hij nooit overwogen. “Sociologen vond ik wereldverbeteraars, terwijl ik geïnteresseerd was in hoe je concrete veranderingen kon bewerkstelligen.”

Ook de beslissing om in Rotterdam te gaan studeren, was voor Schrijer vrij eenvoudig. Eventuele andere opties als Utrecht of Leiden vond hij niets; te ballerig. “Ik had het idee dat het daar vooral om het verenigingsleven draaide. Voor mij was dat niet zo aantrekkelijk, je studietijd moest wel ergens over gaan. Vandaar mijn voorkeur voor Rotterdam, want de EUR stond bekend als universiteit waar je echt wat leerde.”

Snijvlak

De kennis die Schrijer tijdens zijn opleiding opdeed is hem in zijn loopbaan goed van pas gekomen. Eerst als tijdelijk ambtenaar bij de provincie, daarna als consultant, vanaf 1998 als bestuurder van de deelgemeente Charlois en sinds 2006 als wethouder Werk, Sociale Zaken en Grotestedenbeleid van Rotterdam. “Bestuurskundigen leren goed te opereren op het snijvlak van politiek, bestuur en beleid. Ze weten verschillende werelden met elkaar te verbinden. Ze kunnen met technuten overweg, begrijpen hoe het politieke spel wordt gespeeld en hebben weet van de emoties die bij belangengroepen spelen. Ik pik ze er zo uit. Mijn politiek assistent is ook een bestuurskundige van de FSW.”

Over de rol van bestuurskunde binnen de stad is de wethouder kritischer. De bijdrage is wat hem betreft aan de magere kant. Hij heeft meer contacten met de sociologen dan met de bestuurskundigen, terwijl er volgens hem genoeg vraagstukken zijn waar bestuurskunde de tanden in kan zetten. Er is een groot ambtenarenapparaat dat beter gestroomlijnd kan worden en ook de samenwerking met het maatschappelijk middenveld noemt hij als interessant studiegebied. “Rotterdam is een sociaal laboratorium met talloze onderwerpen die vergelijkbaar zijn met wat er in steden als Liverpool of Marseille speelt. Daar kan heus een bestuurskundige op promoveren of internationaal over

publiceren.”

VAN STUDENT TOT BIJZONDER HOOGLERAAR

Met meer dan tweehonderd studenten in de collegezaal bij inleidende vakken was voor Jurian Edelenbos geen uitzondering. Hij studeerde van 1990 tot 1994 bestuurskunde. Aanvankelijk in Leiden, maar vanwege de toenmalige samenwerking met Rotterdam, volgde hij in de differentiatiefase al snel meer vakken op de campus van Woudestein dan in Leiden.

“Ik had me in Leiden ingeschreven omdat deze stad overzichtelijker was. Voor een jongen uit de provincie leek Rotterdam me te groot. Toen ik hier mijn eerste college volgde, vond ik de campus ook enorm. Verder viel de zakelijke mentaliteit op, veel studenten liepen in pak over de campus. Het was allemaal wat beter georganiseerd. In Leiden was het toch wat stoffiger.”

De studiekeuze voor bestuurskunde noemt Edelenbos een samenloop van omstandigheden. Hij wilde een ‘op de maatschappij gerichte studie’ en dacht eerst sterk aan bedrijfskunde. Maar nadat hij via zijn zwager meer zicht op deze opleiding had gekregen, schrapte hij deze optie. Te veel gericht op hoe bedrijven functioneren en winst maken. “Ik was wel geïnteresseerd in hoe organisaties goed kunnen werken, maar kwam er achter dat mijn fascinatie toch lag bij het openbaar bestuur, bij hoe overheden maatschappelijke problemen oppakken.”

In de roos

Bestuurskunde bleek een schot in de roos voor Edelenbos, want inmiddels is hij hier bijzonder hoogleraar ‘water governance’. Hij promoveerde aan de TU Delft, bij de faculteit Technische Bestuurskunde, en werkte in de laatste twee jaar van zijn promotietraject in deeltijd voor TNO als onderzoeker/adviseur.

Rotterdam onderscheidt zich volgens hem door de nadruk op de brede analyse vanuit verschillende perspectieven, te weten beleid, uitvoering, management van complexe overheidsprocessen. Op het uiteenrafelen van de problematiek en het van daaruit toewerken naar een serie praktijkrelevante aanbevelingen. Bij TNO en TU Delft sprak hem de aanpak van praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek aan. TNO is echter te praktijkgericht bezig zonder tijd voor wetenschappelijke reflectie. Bij Technische Bestuurskunde ligt het accent meer op het maken van een ontwerp voor besluitvormingsprocessen.

“Aan dat ontwerpdenken kleeft soms een nadeel lastig,” aldus Edelenbos. “Ik had het gevoel dat sterk vanuit een bepaald gewenst ontwerp naar de weerbarstige praktijk werd gekeken, waarbij in mijn ogen niet altijd recht werd gedaan aan de specifieke context. Bestuurskunde in Rotterdam is meer zoekend ingesteld, vanuit de praktijk redenerend en vanuit een brede analyse. En vervolgens wordt er dan gezocht naar passende oplossingen. Die aanpak bevalt me goed.”

Volwassen

Edelenbos kent de opleiding bestuurskunde nu bijna twintig jaar. Het valt hem op dat de vier pijlers van de studie, economie, sociologie, politicologie en recht minder manifest aanwezig zijn. “Vroeger volgde je vakken binnen die pijlers, maar die zijn nu meer naar elkaar toegegroeid. De opleiding is meer volwassen geworden. Wel jammer dat recht of sociale psychologie nu minder tot hun recht

komen. Het functioneren van het openbaar bestuur verklaren vanuit een sociaal-psychologische invalshoek kan heel veel meerwaarde hebben.”

De invoering van het blokkensysteem bestempelt Edelenbos als grote verandering. “Nu is de studie heel overzichtelijk en de rendementen zijn hoger, maar ik vraag me af of je daarmee niet een heel gemakkelijke student creëert. Ik moest als student zelf mijn weg vinden en keuzes maken over hoe je je studie het best kon organiseren. Die keuzes worden nu voor studenten gemaakt. Een positieve ontwikkeling is de kleinere afstand tussen docenten en studenten. Toen ik studeerde was het minder makkelijk om bij een docent binnen te stappen. Door de e-mail is de drempel in het contact tussen docent en studenten sowieso lager geworden.”

VAN STUDENT TOT ...?

Aartine Kok zit in de Faculteitsraad, leest meer krant dan dat ze TV kijkt, is actief bij de studentenvereniging C.S.F.R. Ichthus en ze is ook nog lid van het CDJA. Dit is onmiskenbaar het profiel van een bestuurskundestudent. Toch speelde toeval ook een rol bij haar studiekeuze. De inmiddels derdejaars student heeft een brede interesse. Tijdens het vwo in Gouda snuffelde ze derhalve aan verschillende opleidingen. Pas toen ze via een vriend een brochure over de EUR in handen kreeg, was ze verkocht.

“Ik las de informatie over bestuurskunde en vond dat heel interessant. Het combineert vier disciplines, economie, sociologie, politicologie en recht, waar mijn interesses liggen. Ik had ook aan een studie rechten gedacht, maar dat vond te eigenlijk te eenzijdig. De goede

arbeidsperspectieven van bestuurskunde, dat je na de studie snel aan de slag kunt, hebben overigens ook meegespeeld.”

Kok is in haar element bij bestuurskunde. Helemaal, omdat ze de kennis die ze krijgt aangereikt, direct kan toepassen bij het CDJA. “Mijn studie is heel nuttig voor mijn activiteiten binnen het CDJA en omgekeerd is het politieke werk heel inspirerend voor mijn studie.”

Zakelijk en assertief, zo typeert Kok bestuurskundestudenten. Altijd oog voor praktische oplossingen. Zelf heeft ze dat wel nodig, want haar drukke bestaan – ze heeft ook een bijbaan van 8 uur in de week en een relatie – vergt een strakke planning. “De studie is voor mij heel belangrijk, die staat op nummer één, maar soms schiet het er wel eens bij in als er pieken zijn bij de studentenvereniging of bij de Faculteitsraad.”

Blokken

Studeren doet ze het liefst in de UB, zodoende is ze vaak op de campus. Zeker nu ze de minor European and International Politics volgt. Sowieso tweemaal per week hoorcollege en tweemaal per week werkcollege, maar vooral blokken voor tentamens in de bieb. “We hebben nu om de drie weken een tentamen. Dat is erg veel, normaal is het om de vijf weken. Als ik een minpuntje van het blokkensysteem moet noemen, dan het feit dat je eigenlijk nooit een tentamenvrije periode hebt. Aan de andere kant vind ik het wel goed dat je je op één vak kunt concentreren.”

Wat een studie bestuurskunde kan opleveren, is bij Kok al aardig uitgekristalliseerd. Een maand stage bij een ministerie (de confrontatie met de praktijk) bevestigde haar vermoeden. Niet de rijksoverheid, maar een consultancybureau trekt haar het meest. “Ik zoek graag een baan op het snijvlak van de publieke en private sector, maar ik sta ook zeker open voor andere functies.”

Hoezo top?

Streven naar een topfunctie, een topsalaris, een topinstituut, wat kan daar nou mis mee zijn? Die vraag liet me niet meer los na een gesprek met de nieuwe baas van psychologie, Marise Born. Nu is het zo dat ik me na elke ontmoeting met iemand van psychologie wat onzeker voel over de drijfveren van mijn eigen handelen en me van alles ga afvragen. Maar dit maal was het anders. Mijn gepieker werd veroorzaakt door een stapel A4-tjes.

Geen gewone A4-tjes natuurlijk, nee, dit stapeltje blijkt het 'heilige boek' van bestuurders van de EUR te zijn. Inderdaad, het Convenant 2013. De toekomstige doelen van onder meer deze faculteit en de afzonderlijke opleidingen staan erin verwoord. Met wie van de bestuurders je ook praat, het Convenant 2013 komt uit de bureaula en wordt geciteerd. En dan begint het op te vallen. Het woord 'top' valt zo vaak. Je kunt er niet meer omheen en je gaat je afvragen wat voor waarde je aan 'top' moet hechten.

Voor de academische wereld is 'top' de internationale top en dat staat zo'n beetje synoniem voor de wetenschap in de VS. De graal ligt aan de overkant van de Atlantische Oceaan. Dat is tenminste de indruk die ik - ook van minister Plasterk - krijg en op dat moment begint het bij mij te wringen. Komen de financiële crisis en SUV-vehikels daar ook niet vandaan. Me dunkt, dat bedachtzaamheid geboden is.

Het navolgen van de werkwijze van die topbankiers en die topmanagers is niet zonder risico. Je blindstaren op het Amerikaanse wetenschapsmodel lijkt me ook niet zonder gevaar. Toegegeven, ze hebben daar veel topwetenschappers en topuniversiteiten, maar behalve veel 'top' is er ook heel veel troep. Logisch, aan alles hangt een prijskaartje, je kunt je geld maar één keer uitgeven.

Terwijl ik zo op de bank zit te filosoferen over 'top' doet het sportjournaal verslag van het WK turnen. De naam van Yuri van Gelder flitst door mijn hoofd. Even later, bij een serieus praatprogramma, gaat het weer over Dirk Scheringa. Beide heren hebben de top bereikt, maar de een ten koste van een cokeverslaving en de andere ten koste van 'stelen en bedrog' zou mijn moeder gezegd hebben. Nu weet ik opeens het antwoord op mijn vraag. Als het streven naar de top een doel op zich is, en de overweging 'ten koste van wat' wordt genegeerd, dan gaat het mis.

Mary van der Graaf
Hoofdredacteur SoFa

De bijbaan

Van een studiebeurs kun je tegenwoordig niet rondkomen en daarom kiezen studenten massaal voor een bijbaan. Maar wat is de ideale bijbaan? Biertjes tappen in het café of een aan de studie gerelateerde job? Psychologiestudent Kevin van Schie kiest voor het laatste. Voor hem weegt 'ervaring voor later' het zwaarst. Voor Tjalling de Vries, masterstudent bestuurskunde, is 'plezier in het werk' veel belangrijker.

Tekst en fotografie: Thomas de Leeuw

Volgens het CBS werkt ruim tachtig procent van de studenten naast zijn of haar studie. De horeca en detailhandel zijn favoriet. Een baan die aansluit bij de studie en goed op het cv staat, is natuurlijk ook mooi meegenomen. Maar die kaartenbak slinkt.

Volgens Femke Bakker, van Tempo Team op de Erasmus Universiteit, is het aanbod cv-verrijkend werk voor studenten kleiner dan voorheen. Het aantal capabele studenten wordt steeds groter, terwijl de hoeveelheid bijbaantjes afneemt. "Je ziet steeds meer dat bedrijven hun vacatures intern oplossen." Maar er is geen reden voor paniek: "Er zijn absoluut vacatures," is Bakkers stelling. "De helft daarvan is ook zeker verrijkend voor je cv, maar het is wel minder dan een paar jaar geleden."

Ervaring

Kevin van Schie (22) zit daar niet mee, hij is student-assistent bij psychologie. Vanuit het Erasmus Behavioural Lab op twaalf hoog kijkt Van Schie mooi uit over de stad. In dit ietwat steriele onderzoekskamertje heeft de vierdejaars psychologiestudent net wat experimenten afgenomen.

Een mooi opstapje naar wetenschappelijk onderzoek, zo dacht Van Schie toen hij een jaar geleden de student-assistentschap op SIN-online voorbij zag komen: "Het is ervaring voor later en staat goed op m'n cv. Hiervoor werkte ik bijna vier jaar in de horeca. Ik was nu wel toe aan iets representatiefs. Dat bevalt erg goed, hoewel ik af en toe wel een beetje diepgang mis. Ik zit vooral aan de uitvoerende kant en zou wel meer de theorie in willen."

Het geld gaat vooral op aan primaire levensbehoeftes. "Ik wil liever niet lenen. Gelukkig betaalt dit wel goed. Misschien is een student-assistentschap wel een van de beter bijbaantjes, afgezien van callcenterwerk." Maar daar vond Van Schie op z'n zachts gezegd weinig aan.

Een maatschappelijke bijdrage leveren is voor Van Schie ook een belangrijke reden om te werken: "Ik voel me zo nutteloos als ik niet werk. En anders houd ik te veel vrije tijd over." Daar heeft hij nu tenminste niet over te klagen. Naast het studeren zit hij in de faculteitsraad, de bestuursraad en geeft hij af en toe als 'ambassador' studievoorlichting. "Gelukkig is deze bijbaan heel flexibel. Ik kan acht uur per week helemaal zelf indelen. Hopelijk kan ik dit werk dus ook tijdens mijn stage, vanaf februari, blijven doen."

Horeca

Tjalling de Vries (27) is kelner/barman bij Café Weimar. De Vries heeft een vermoeiende nacht achter de rug. "Er was een personeelsuitje van een middelbare school. Op de klanken van de

accordeonist heb ik tot diep in de nacht de Nederlandstalige schlagers meegezongen.”

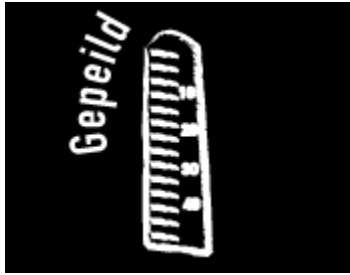
De masterstudent bestuurskunde is de eerste om toe te geven dat zijn bijbaan weinig met het opbouwen van een cv te maken heeft. “Sterker nog: ik denk dat ik het niet eens vermeld op m’n cv. Mijn werk is vooral erg gezellig en dat vind ik minstens zo belangrijk.”

Eerder werkte De Vries al zo'n vijf jaar bij de Rabobank. “Dat was heel goed voor m'n cv, maar ik wilde nu vooral iets sociaals.” Hij hoefde niet ver te zoeken: “Toen ik zo'n anderhalf jaar geleden terugkwam van een lange reis had ik snel een bijbaantje nodig. Ik zat op het terras en heb de eigenaar aangesproken. De volgende dag kon ik al aan de slag.”

Dat het horecawerk minder goed verdient, maakt voor De Vries niet uit. “Zolang ik maar niet hoeft bij te lenen, vind ik het best. Het plezier in m'n werk staat voorop.” En ook in de horeca doe je goede contacten op. “Netwerken is zeker geen doel van me, maar je komt wel mensen tegen. Laatst stond ik met iemand te praten die me opeens een baan aanbood in Tsjechië.”

Maar voorlopig richt De Vries zich op zijn afstuderen. “En dan de arbeidsmarkt op. Het solliciteren is gelukkig goed te combineren met het werken in de avonduren.” En als het nou lastig blijkt om een baan te vinden? “Dan blijf ik gewoon nog wat langer bij Weimar werken.”

Wetenschappers zijn geen monniken

Tijdgebrek, daar kampen wetenschappers mee. Zelfs in de collegevrije zomerperiode komen zij niet toe aan het schrijven van artikelen vanwege onderwijsperikelen. Althans, dat schrijft prof. dr. Eric Rassin van psychologie in de column 'Zomerreces is zomerstress' in de vorige editie van SoFa. Wel gaat hij de maand augustus met vakantie. Raakt de column een open zenuw of is het gezeur?

Tekst: Mary van der Graaf

Dr. Harry Daemen, universitair hoofddocent bij bestuurskunde.

"De column beschrijft een bekend verhaal, waar je vaak over hoort. De onderwijsdruk is nu eenmaal groot. De uren die voor onderwijstaken worden berekend, zijn aan de krappe kant. Zo neemt de begeleiding van scripties altijd meer tijd in beslag dan er voor staat. Die tijd gaat van je onderzoekstijd af. Omgekeerd geldt hetzelfde. Een wetenschappelijk carrière vereist publiceren en dat zet de onderwijsactiviteiten onder druk. Door deze concurrentie staan mensen soms niet te trappelen om met onderwijsvernieuwingen aan de slag te gaan.

Ik vind overigens dat wetenschappers gewoon op vakantie moeten kunnen. Het zijn geen monniken die hun hele leven in dienst van de wetenschap stellen. Het is onzin om de behoefte aan vrije tijd te ontkennen. Wetenschappers hebben ook hobby's en verantwoordelijkheden naar hun partner en kinderen. Bovendien is het goed om af en toe afstand te nemen en even uit te rusten zodat je weer met frisse blik verder kan. Anderzijds, als je aan een universiteit werkt, ontkom je niet aan overwerk. Dat hoort er gewoon bij, het is inherent aan functies voor hoogopgeleiden."

Prof. dr. Rolf Zwaan, onderzoeksdirecteur bij psychologie.

"De column verbaasde me. Als je vier weken op vakantie kan gaan, heb je toch geen tijdgebrek? Dan heb je mooi de tijd voor een artikel en nog een paar weken over voor vakantie. In de VS nemen wetenschappers vaak maar twee weken vrij. Dat vind ik zelf ook wel erg weinig, maar goed, als je op internationaal niveau wilt meespelen wordt er iets van je verwacht. Dan moet je voldoende publiceren en daar is bij ons ook tijd voor. Het is dus belangrijk om niet het verkeerde signaal naar jonge wetenschappers te geven. Productiviteit is een belangrijk criterium waarop ze beoordeeld worden bij de aanvraag van onderzoekssubsidies. Een aantal recente subsidieaanvragen is daarop afgeketst. Voor mij geldt: wetenschap is een passie en voor een passie heb je altijd ruimte. Die bevlogenheid voor onderzoek zie ik gelukkig overal om me heen."

Dr. Bram Peper, universitair docent bij sociologie.

"Die column raakt een wezenlijk probleem. Door de bureaucratische rompslomp, de invoering van het blokkenonderwijs en het bindend studieadvies is het tegenwoordig lastiger om een onderwijsvrije periode te plannen. De zomerperiode, traditioneel de tijd voor het bezoeken van congressen en onderzoek, is heel kort geworden. Het ene academische (onderwijs)jaar loopt als het ware door in het andere.

Wetenschappers komen hierdoor in een rare spagaat. Ze hebben veertig procent van hun tijd voor onderzoek, maar worden daar wel voor honderd procent op afgerekend (productiviteit = onderzoek). Onderwijs wordt zo het stiefkindje van de universiteit. De tijd nemen voor studenten of eens wat extra onderwijstaken op je nemen komt zo op gespannen voet met je onderzoekstaak te staan.

Onze situatie vergelijken met de VS, waar men geen of minder vakantie neemt, is onzin. Dat is heel willekeurig. Alsof het in de VS allemaal zo goed geregeld is. Hun zeer beperkte sociale voorzieningen willen we toch ook niet als voorbeeld. Je moet ruimte en rust voor onderzoek creëren

via onderwijsvrije periodes, maar ook door de huidige afrekenmethode bij te stellen. Op de universiteit hoort onderwijs onafscheidelijk bij onderzoek en het behoort ook als zodanig gewaardeerd te worden (productiviteit = onderzoek + onderwijs).”

Geen wetenschappers op het strand te bekennen. Zij schrijven thuis artikelen?

De sprankelende mentaliteit vasthouden

De bestuurlijke top van de faculteit heeft weer een vrouw in de gelederen. Het is prof. dr. Marise Born, die aan het hoofd staat van het instituut voor Psychologie. Aan haar de taak om de positie van 'beste psychologieopleiding in Nederland' te handhaven en het onderzoek verder uit te bouwen, samen met de onderzoeks- en onderwijsdirecteuren Rolf Zwaan en Guus Smeets. Een haalbare kaart, want volgens Born hoeven ambities voor het onderzoek niet ten koste te gaan van het onderwijs of vice versa.

Tekst en fotografie: Mary van der Graaf

Verkennde gesprekken met prof. dr. Marise Born over het voorzitterschap van de capaciteitsgroep psychologie zijn niet in de Kuip gevoerd. Born komt nooit in het stadion en heeft al helemaal geen seizoenkaart voor Feyenoord zoals haar voorgangers prof. dr. Henk van der Molen en prof. dr. Henk Schmidt. Als Born al naar sport gaat kijken dan is dat op zaterdagmorgen bij 'de grootste, maar niet de beste, hockeyclub van Nederland', waar haar dochter speelt.

Na aandringen geeft Born toe dat zij gevraagd is voor de functie die zich kenmerkt door het bouwen van bruggen en het zich dienstbaar opstellen aan de organisatie. Ze maakt wel duidelijk dat het bekleden van deze functie geen opoffering is. De positie heeft mede door haar voorgangers een prestigieus imago.

“Hoofd zijn van dit instituut is een prachtige plek, er werken zoveel leuke energieke mensen vol elan. Dat heeft alles te maken met de manier waarop psychologie in 2001 is neergezet. Hoewel ons instituut uit vier afzonderlijke secties bestaat, is het toch één geheel. Door de werkplekken van mensen van verschillende secties door elkaar heen te zetten - een vrij simpele maatregel - ontstaan

connecties op persoonlijk en professioneel gebied dwars door afdelingen heen. Dat helpt om het hier bijzonder te maken. Iedereen heeft hier nog de pioniersmentaliteit van het begin. Het gaat er nu om die sprankelende mentaliteit vast te houden. Het stimuleren van de kruisbestuiving op het gebied van onderzoek en onderwijs tussen de medewerkers helpt hierbij, en ook een goede teamgeest.”

Toppositie

Born is vanaf 2001 werkzaam bij psychologie en werd in 2006 benoemd tot hoogleraar arbeids- en organisatiepsychologie. Vanwege haar nieuwe functie heeft ze haar onderwijsactiviteiten gehalveerd tot het blok ‘personnel selection’. Ze moet tenslotte tijd vrijhouden voor de personele en financiële zaken van de capaciteitsgroep en de strategische koers bewaken.

In het convenant 2013, afspraken met College van Bestuur over de beleidsdoelen die in 2013 behaald moeten worden, staat bijvoorbeeld ‘een toppositie voor het onderwijs van psychologie’ genoemd. Nu is psychologie al jaren de beste opleiding van Nederland, maar het handhaven van die positie vergt volgens Born de nodige inspanning. Daarom worden er voorbereidingen getroffen voor een tussentijdse evaluatie over de sterke en zwakke punten van de opleiding.

Als het over de doelstelling voor het onderzoek gaat, citeert Born het convenant. “Het staat hier prachtig beschreven, dat wij binnen de elf Nederlandse psychologieafdelingen tot de top vier moeten behoren. Daarnaast heeft rector Henk Schmidt onlangs gepleit voor een accentverschuiving. Niet alleen de kwantiteit, dus het aantal publicaties in toptijdschriften, maar ook kwaliteit, citaties, vindt hij van belang bij de beoordeling van onderzoek. Over hoe we dit allemaal kunnen bewerkstelligen denken we na binnen het bestuursteam van psychologie.”

Duimschroeven

Een manier om het onderzoek verder uit te bouwen is volgens Born het stimuleren van subsidieaanvragen. Ze weet dat het ‘notoir lastig’ is om NWO-gelden te bemachtigen, daarom worden er middelen vrijgemaakt om wetenschappers daarbij te assisteren. Tenure Track-aanstellingen, zoals sinds kort gebeurt, ziet Born ook als een probaat middel. Dit zijn aanstellingen van zes jaar met hele duidelijke prestatieafspraken. Niet alleen voor onderzoek, maar ook voor de onderwijs en managementtaken benadrukt Born. “Nee, dit is niet het aandraaien van de duimschroeven,” pareert Born handig. “Daarvan zou sprake zijn wanneer je de druk onevenredig hoog opvoert bij mensen die hier al zitten. We adverteren met een vette kop ‘Tenure Track’. De verwachtingen, van beide kanten overigens, zijn duidelijk.”

De ambities voor het onderzoek hoeven niet ten koste te gaan van het onderwijs of vice versa, vindt Born. Daarmee ontkracht ze impliciet de column ‘Zomerreces is zomerstress’ van prof. dr. Eric Rassin in de vorige editie van SoFa. Hij beweert zelfs in de zomer niet aan onderzoek toe te komen vanwege onderwijsbeslommeringen. “Als ik moet kiezen tussen de kwalificatie ‘waar’ of ‘gezeur’, dan noem ik de column gezeur,” zegt ze breed lachend. “Eric is fabelachtig goed als onderzoeker en als docent. Tot nu toe is die stress niet zichtbaar in zijn output.”

Uit balans

Of met haar aantreden als voorzitter de verdeling van topposities tussen vrouwen en mannen meer in balans is gekomen, is Born ook duidelijk. In geen geval. Born, ook voorzitter van het EUR-netwerk van vrouwelijke hoogleraren vindt zich meteen op over een recente discussie in het programma Pauw en Witteman. Daar beweerde een vrouwelijke gast dat, gemeten naar het aantal uur dat vrouwen werken, er wel sprake is van een evenredige vertegenwoordiging in topposities.

“Dit klopt in ieder geval niet voor de wetenschap, bovendien is zo’n referentiekader onzinnig. Wat betreft hoge functies in de wetenschap is Nederland te vergelijken met een land als Malta. Om hier verandering in te brengen, zijn aan de EUR allerlei initiatieven gestart. Vrouwelijke universitair hoofddocenten (UHD’s) die hiervoor zijn geselecteerd kunnen dit jaar bijvoorbeeld een masterclass volgen en begeleiding krijgen van een mentor.”

Born, van oorsprong afkomstig uit 020, blijkt toch veel affiniteit te hebben met ‘geen woorden maar daden’. Zo heeft ze zich, om haar steentje bij te dragen, in het kader van de masterclass opgegeven als mentor voor vrouwelijke UHD’s van de EUR.

‘Rekruteringspool’ voor jonge wetenschappers

De opleiding sociologie gaat getalenteerde masterstudenten klaarstomen voor een wetenschappelijke loopbaan. Acht studenten zijn dit jaar begonnen met de onderzoeksmaster Sociology of Culture, Media, and the Arts. Een aansluitende promotieplek kan natuurlijk niet worden gegarandeerd, maar de master vergroot de kansen aanzienlijk en zorgt voor een soepele aansluiting op de wetenschap.

Tekst: Thomas de Leeuw

De opleiding sociologie heeft dit jaar, in samenwerking met de FHKW, een onderzoeksmaster in het leven geroepen: Sociology of Culture, Media, and the Arts. ‘Speciaal ontworpen voor intellectueel begaafde en academisch gemotiveerde studenten’, zo luidt het op de homepage.

Acht studenten zijn dit jaar van start gegaan met dit tweejarige vervolg op de bachelorfase. Via de onderzoeksmaster worden de studenten klaargestoomd voor een wetenschappelijke carrière. Een promotieplek na afloop kan niet worden gegarandeerd, maar met deze ‘rekruteringspool’ worden de kansen in ieder geval vergroot.

De studenten zijn over het algemeen persoonlijk vanuit de vakgroep benaderd om deel te nemen aan de master. Zo ook sociologiestudente Samira van Bohemen. “Ik schreef mijn bachelorscriptie bij professor Houtman. Op dat moment ontstonden de plannen voor deze master en werd mij gevraagd of ik hieraan wilde deelnemen. Dat kwam goed uit, want die andere masters spraken me niet zo aan.”

Afwachten

Enkele anderen werden ook benaderd. Om een tussenjaar te overbruggen werd voor deze groep ‘voorgeselecteerden’ vorig jaar een zogenaamde vrije master opgezet. “Een speciaal voorbereidend programma waarin we de cultuursociologische vakken alvast konden volgen. Daardoor kunnen we komend jaar de master al afronden,” legt student Roy Kemmers uit.

Vijf jaar geleden begon de opleiding bestuurskunde ook al met een onderzoeksmaster. Ook daar worden de plaatsen ‘informeel’ vergeven. “Je moet het zien als een soort voorselectie,” legt coördinator dr. Steven van de Walle uit. “Een onderzoeksmaster is er dan ook vooral op gericht de eigen getalenteerde studenten te behouden.” Als er vervolgens aioschappen vrijkomen, wordt eerst gekeken binnen de groep studenten van de researchmaster. Een ‘rekruteringspool’ noemt Van de Walle het ook wel.

Toch kan niet aan iedereen een promotieplek worden gegarandeerd. Van de Walle: “Dat hangt natuurlijk erg af van de beschikbare fondsen.” Maar de meeste studenten hopen er wel op. Van Bohemen: “Volgens mij maak ik wel kans. Mede dankzij een student-assistentchap en mijn scriptie heb ik al veel goede contacten gelegd. Alleen is er niet altijd genoeg geld voor nieuwe promotieplekken beschikbaar.” Ook voor Kemmers is het nog even afwachten. “Het is wel de meest ideale uitgangspositie, maar heel veel plaatsen komen er niet vrij.”

De onzekerheid op een promotieplek geldt echter niet voor iedereen. Katerna Manevska volgde ook het voorbereidende jaar op de onderzoeksmaster cultuursociologie, maar krijgt al dit jaar een promotieplaats. “Dankzij het Mozaïek-programma van het NWO,” zegt Manevska over dit subsidieprogramma voor allochtone afgestudeerden.

De studente van Macedonische afkomstig schreef een onderzoeksvoorstel over de perceptie van allochtonen. “Een hoop werk. Aan de voorbereiding op de onderzoeksmaster kwam ik ondertussen nauwelijks meer toe.” Maar gelukkig werd Manevskas voorstel beloond. “Ik ga in december beginnen als aio en daar ben ik heel blij mee. Behalve dat ik nu niet meer hoeft te studeren, verdien ik als aio gelijk al geld.”

Pittig

Dat perspectief klinkt goed, maar een aioschap ligt niet voor het oprapen. Een onderzoeksmaster vergroot aanzienlijk de kansen en zorgt in ieder geval voor een soepele aansluiting. Kemmers: “Voor mij is het vooral belangrijk dat ik nu een goede voorbereiding krijg op een eventueel promotieonderzoek. Maar ik vond ook het idee van deze nieuwe onderzoeksmaster gewoon veel spannender dan meteen te proberen een aioschap te krijgen.”

Manevska had het nog wel zien zitten om de onderzoeksmaster af te maken: “Het was geen straf geweest, maar om nu al die kans te krijgen mijn onderzoek uit te voeren vind ik toch ook wel fijn. Over mijn voorbereiding maak ik me verder geen zorgen, tijdens een aioschap word je goed begeleid.”

Voor de rest is het dus nog even afwachten. De onderzoeksmaster bevalt de studenten in ieder geval goed. Kemmers: “Cultuursociologie is superinteressant en binnen deze master studeer je dat op een hoog niveau met een geselecteerde club studenten. We hebben goede discussies onderling en daar houd ik van.”

“Al is het soms wel pittig”, aldus Van Bohemen. “Ik doe m’n best, maar de werkdruk is erg hoog. En alle pieken komen nu tegelijkertijd.” Kemmers is het er mee eens. “Er wordt veel van je verwacht, maar dat mag natuurlijk ook wel. Je hoort mij niet snel klagen, hoor. Al blijft er wel verrekt weinig ruimte over voor vrije tijd.”

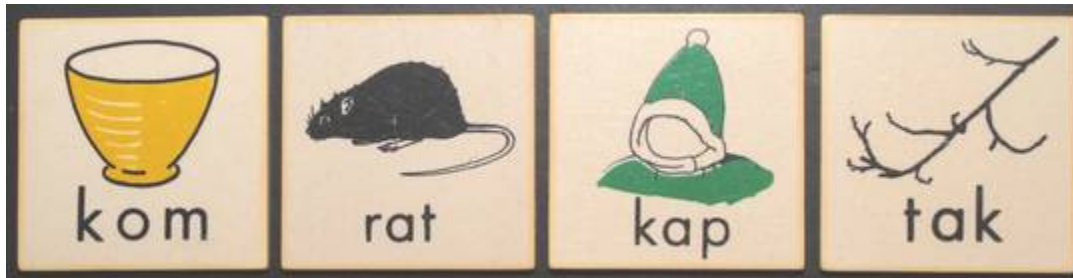

Het aap, noot, mies voorbij

Hoe leren kinderen het beste de Nederlandse taal? De onderzoeksgroep 'cognitie en leren' van psychologie duikt de schoolbanken in om lesmethodes fundamenteel bij te schaven. Een voorbeeld van hoe de stad en de faculteit kunnen samenwerken.

Tekst: Thomas de Leeuw

Fotografie: Mary van der Graaf

Het leesplankje met de woorden aap, noot, mies bepaalt het klassieke beeld van Nederlands taalonderwijs. In de loop der jaren zijn de lesmethodes natuurlijk wel met hun tijd meegegaan, maar waarom de ene methode beter werkt dan de andere is nauwelijks bekend. Daarom gaat de onderzoeksgroep 'cognitie en leren' van psychologie terug naar de praktijk. "In een samenwerking met de cognitieve psychologie valt voor het basisonderwijs veel winst te behalen," zegt onderzoeker dr. Gino Camp stellig.

Wat houdt het onderzoek precies in?

"We gaan onderzoeken hoe kinderen het beste de Nederlandse taal leren. We hebben daarbij vooral aandacht voor de woordenschat en begrijpend lezen. Dat doen we door principes uit de cognitieve psychologie, die al eerder zijn aangetoond in het laboratorium, toe te passen op het onderwijs. De belangrijkste vraag daarbij is: hoe kunnen we de kennis over de werking van het menselijk geheugen gebruiken om de instructies in de klas te optimaliseren?"

Wat is er zo bijzonder aan dit onderzoek?

"Het toepassen van cognitieve psychologie in de praktijk. Het is niet zo dat wij de eerste zijn die principes uit de cognitieve psychologie gebruiken in toegepast onderzoek. Maar zo concreet als wij het gaan doen, in samenwerking met scholen en ook echt met het doel om bruikbare inzichten voor het onderwijs op te leveren, dat is wel bijzonder. Hier is zeker winst te behalen en dat maakt het spannend. In het laboratorium heb je controle over de omstandigheden. Dat is in het klaslokaal wel anders."

Hoe krijgt jullie onderzoek vorm?

"We zijn een samenwerking aangegaan met stichting BOOR, het schoolbestuur van het openbaar onderwijs in Rotterdam. Gedurende een periode van vier jaar bezoeken wij uiteenlopende scholen en experimenteren daar met verschillende methodes in de klas. Hiervoor worden twee promovendi aangesteld."

Waarom is er gekozen voor taalonderwijs?

"Uit overleg met stichting BOOR bleek dat op dit gebied de meeste behoefte aan verbetering bestaat. Ja, er zijn tal van instructies en oefeningen. Maar tot nu toe is er nog nauwelijks bekend waarom iets

werkt of niet. Scholen kopen een bepaalde lesmethode in en de praktijk geeft vaak een goed beeld van wat het beste werkt. Maar dan weet de school nog niet waarom de ene lesmethode beter is dan de andere. Als je onderwijs echt wilt verbeteren is het nodig om te weten waarom bepaalde instructies werken en andere niet.”

Wordt er nog speciaal aandacht besteed aan bepaalde doelgroepen?

“De scholen die aangesloten zijn bij stichting BOOR zijn uiteenlopende scholen en wat dat betreft een representatieve afspiegeling van het onderwijslandschap. Het is niet ons doel om op bepaalde aandachtsgroepen te richten. Het zou wel kunnen dat bepaalde instructies beter werken voor bepaalde groepen. Maar dat moet nog blijken.“

Wat gaat er uit dit onderzoek komen?

“In principe gaan we concrete richtlijnen opstellen voor docenten die ze in de klas kunnen inzetten. Dankzij de samenwerking met stichting BOOR weten we dat die instructies goed terecht komen. Zo kan de stichting de uitkomsten van het onderzoek gebruiken om hun eigen docentenopleidingen te verbeteren.”

[1] De onderzoeksgroep cognitie en leren bestaat uit Samantha Bouwmeester, Anique de Bruin, Gino Camp, Huib Tabbers en Peter Verkoeijen (www.cognitionandlearning.eu).

Crisis alom

Financiële crisis, bestuurlijke crisis, klimaatcrisis en midlifecrisis kende studente Lisanne van Zwol al. Nu heeft ze een nieuwe ontdekt, de quarterlifecrisis.

Laatst bracht ik een bezoekje aan mijn oude middelbare school. Oude tijden herleefden toen ik de aula weer binnenstapte en mij weer die brugpieper van vroeger voelde. Ik stond nog helemaal aan het begin van alles, nog onwetend over wat er komen ging en welke koers ik zou gaan varen. Dat maakte me eigenlijk ook niet uit. Ik ging gewoon mee met de *flow* en alles ging zijn gangetje.

Maar, naarmate je ouder wordt beginnen de levensvragen op te borrelen. Er wordt steeds vaker van je verwacht dat je keuzes maakt en die keuzes worden ook steeds groter en meer bepalend. Welk profiel ga je doen, welke studie ga je doen en waar, blijf je thuis of ga je op kamers, welke master wil je volgen, wat wordt je scriptieonderwerp, welke carrière heb je voor ogen, hoe wil je je leven indelen, wat wil je bereiken, wie wil je zijn, wat is je *ultieme doel* in het leven?!

Er komt een punt waarop de vragen zo groot worden, dat een eenduidig antwoord niet meer mogelijk is. En over mogelijkheden gesproken: er zijn zoveel opties, zoveel keuzes, zoveel kansen... Waar is nou toch het bos dat ik door de bomen niet meer zie?

Moment van waarheid

Op de school raakte in gesprek met een leraar van vroeger en ik praatte hem bij over mijn leventje, met de strekking dat ik geen idee heb wat mijn koers op dit moment is.

“Aha,” zei hij. “Typisch een gevalletje quarterlifecrisis!” (En ik maar denken dat ik hier de psycholoog ben...) Tja, naast de midlifecrisis, de bestuurlijke crisis en de o zo duidelijk aanwezige financiële crisis hebben we er blijkbaar dus nog eentje bij: de twintiger in een dip...

Toen begon ik me af te vragen of we het nog wel over crisis kunnen hebben als we er allemaal continu wel eentje hebben. Misschien moeten we het maar zo zien dat een crisis een ‘moment van waarheid’ is, waarop we beslissingen moeten nemen die van grote invloed zijn op onze toekomst. En dat hoeft niet per se negatief te zijn. Het brengt ons steeds weer een stapje dichterbij bij wie en wat we willen zijn: dichterbij het ultieme doel!

Lisanne van Zwol

Krachten bundelen

De een voelt zich helemaal thuis in Den Haag, de ander noemt zichzelf een echte Rotterdamse. Als aio Reshmi Marhe en bijna-aio Shivant Jhagroe elkaar op verzoek van SoFa ontmoeten, blijken ze echter veel gemeen te hebben. Hun Surinaamse roots bijvoorbeeld, maar ook de passie voor hun vakgebied.

Tekst: Caroline van der Schaaf

Fotografie: Mary van der Graaf

Reshmi Marhe

(25) begon in 2003 met de opleiding sociologie, maar haakte al snel af. “Dat was toch niks voor mij.” Psychologie bleek haar beter te passen en toen ze in 2007 afstudeerde, bemachtigde ze direct een aio-plek. “Ik onderzoek harddrugsverslaving, met name de cognitieve voorspellers van terugval,” vertelt ze. “Er zijn componenten in de hersenen waaraan je kunt zien dat bepaalde mensen vatbaarder zijn voor terugval in drugsgebruik dan andere mensen.”

Shivant Jhagroe (26) studeerde bestuurskunde en is nu wetenschappelijk docent (tutor) en ook nog eens student maatschappijgeschiedenis. Waar Marhe vooral bezig is met onderzoek, gaat de meeste tijd van Jhagroe zitten in het geven van werkcolleges. “Erg leuk,” vindt hij. Maar zodra hij de financiële middelen heeft, wil hij met zijn promotieonderzoek beginnen.

Vrijheid

Tijdens het geanimeerde gesprek komen Marhe en Jhagroe er al snel achter dat ze elkaar tijdens hun eerste studiejaar tegen het lijf moeten zijn gelopen, toen ze tegelijkertijd het vak bestuurskunde volgden. Jhagroe vraagt zich af wat Marhe niet leuk vond aan de studie. “Ik vond sociologie te breed,” zegt Marhe. “Psychologie past veel beter bij mij. De opleiding is bovendien heel schools, je hebt veel verplichte werkgroepen en veel minder colleges. Voor mij was dat goed. Bij sociologie had ik meer vrijheid en die nam ik ook.”

Jhagroe voelt zich nu geroepen zijn vakgebied in het zonnetje te zetten. “Ik vind het interessante van bestuurskunde dat het vak veel aanknopingspunten heeft met andere disciplines. We putten ook uit andere theorieën zoals de filosofie of de biologie. Ik ben nu bijvoorbeeld bezig met mijn onderzoeksvoorstel over overgewicht. Ik wil graag de duale rol van de staat bekijken. Naar hoe de staat aan de ene kant preventief wil ingrijpen en aan de andere kant mensen de ruimte wil geven voor eigen verantwoordelijkheid. Daarbij wil ik ook kijken hoe allerlei verschillende partijen hiermee omgaan: bedrijven, maar ook diëtisten en scholen.”

Multidisciplinair

Wat beiden jammer vinden, is dat de verschillende vakgebieden binnen de faculteit zo zijn afgebakend. “Ook letterlijk, met gebouwen en verdiepingen,” zegt Jhagroe. Marhe: “Je hebt bij psychologie helemaal niks te maken met sociologie of bestuurskunde, terwijl we toch allemaal sociale wetenschappers zijn. Als we onze krachten zouden bundelen zou de faculteit daar zeker wat aan kunnen hebben. Wie weet ben je wel met hetzelfde concept bezig en dan loop je elkaar dus mis.” Jhagroe: “De FSW zou een multidisciplinair centrum moeten hebben waar je elke maand met elkaar kunt praten en brainstormen over waarmee je bezig bent.” Marhe: “Je zou dan echt sterker staan. Het is typisch iets van deze tijd om multidisciplinair te werken. Ik vind het een heel goed idee! Misschien moeten we dat maar eens inbrengen.”

Jhagroe greep dit jaar net naast de Mozaïek-beurs, een subsidie voor talentvolle afgestudeerden uit minderheidsgroepen. “Dat was balen, maar het was wel een mooi leerproces.”

Marhe: “Wat dat betreft heb ik wel geluk gehad. Ik heb zelf geen subsidie hoeven binnenhalen, want die was er al. Dat scheelt enorm, want het is echt moeilijk om een subsidie binnen te halen. Er zijn zoveel concurrenten.”

“Het is gewoon rammelen aan de poort”, beaamt Jhagroe. “Op zich ben ik nu ready to go, ik kan inhoudelijk zo beginnen, maar ik heb gewoon geld nodig. Heel basaal.”

Rotterdam vs Den Haag

Het leven van een aio is nooit saai, maar altijd druk, stellen beiden. “Gelukkig heb ik er wel een sociaal leven naast,” zegt Marhe. “Het scheelt ook dat ik middenin het centrum van de stad woon, dus ik ben zo thuis. Voor jou is dat wel lastiger, jij moet elke dag uit Den Haag komen.”

“Klopt,” zegt Jhagroe. “Dat is twee uur reizen per dag. Maar ja, mijn familie en vrienden wonen allemaal in Den Haag en omstreken en ik vind het ook niet erg om een uurtje in de trein te zitten. Ik heb nooit serieus overwogen om naar Rotterdam te verhuizen. Ik was ook niet de grootste fan van Rotterdam, moet ik zeggen. Maar in de loop der tijd heb ik een vreemde haat-liefdeverhouding met de stad ontwikkeld. Op een of andere manier ga je toch anders naar Rotterdams nieuws kijken als je er zoveel tijd doorbrengt. Maar ik geloof niet dat ik ooit naar Rotterdam zou verhuizen. Den Haag is toch echt mijn stad.”

Marhe: “Wat grappig, ik heb dat precies andersom! Ik ben een echte Rotterdamse.” “Bij mij zit Den Haag echt in mijn bloed,” zegt Jhagroe. “Maar ik kan me soms ook Rotterdams voelen. In deze

postmoderne wereld mag je alles zijn wat je wilt, op elk moment.” Marhe: “En als het uitkomt, zijn we Surinamers.” Jhagroe, lachend: “Precies. Als je een Mozaiek-beurs aanvraagt, bijvoorbeeld.”

Colofon

SoFa nr. 2 jaargang 2 – 27 oktober 2009

SoFa is een uitgave van Faculteit der Sociale Wetenschappen

Hoofredactie

Mary van der Graaf

Webmaster

Maikel Hofman

Medewerking aan deze editie

Thomas de Leeuw, Han van der Leur, Marjolein Kooistra, Caroline van der Schaaf en Lianne van Zwol

Vormgeving

Piromedia

Redactie-adres

Mary van der Graaf

Kamer M 5-25

E-mail: sofa@FSW.eur.nl

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

Verschijning volgende editie

Dinsdag 15 december

Vrouwelijke prof blijft zeldzaam

Het aantal vrouwelijke hoogleraren in Nederland is bedroevend laag. Alleen in landen als Malta en Luxemburg is de situatie net iets slechter. Des te opmerkelijker is de trend die zich na de zomer aan de FSW aftekent: de faculteit grossiert opeens in vrouwelijke professoren. Alleen bestuurskunde staat nog met lege handen. Wie zijn deze vrouwen, hoe hebben zij de top bereikt en waarom lukt het bestuurskunde niet om dit soort vrouwen binnen te halen?

Tekst en fotografie cover: Mary van der Graaf

‘Gebrek aan ambitie’ is een veel gehoorde verklaring voor het feit dat er weinig vrouwen verkeren in de hogere echelons. Vrouwen kiezen liever een parttime baan dan een carrière. Zo houden ze de combinatie werk en zorgtaken behapbaar. Aan de andere kant van het spectrum wordt juist gewezen op het ‘glazen plafond’.

Over de oorzaken van de ondervertegenwoordiging van vrouwen in topfuncties verschillen de meningen, over de gevolgen niet. Het is verspilling van talent en geld. Daarom heeft elk zichzelf respecterend bedrijf, dus ook de Erasmus Universiteit, een diversiteitsbeleid.

Of het dankzij dit beleid is of toeval, feit is dat drie van vier recent benoemde hoogleraren aan de sociale faculteit vrouwen zijn. Prof. dr. Pearl Dykstra bekleedt de leerstoel ‘empirische sociologie’, prof. dr. Giseline Kuipers is bijzonder hoogleraar op de Norbert Elias leerstoel in ‘sociologie van lange termijn processen’ (klik [hier](#) voor het interview met Kuipers), en de directeur van het Risbo, prof. dr. Sabine Severiens, is benoemd tot bijzonder hoogleraar ‘onderwijskunde’.

Door deze benoemingen heeft sociologie nu vier vrouwelijke hoogleraren op een totaal van elf en psychologie één op een totaal van elf. Bestuurskunde komt al jaren niet verder dan nul op een totaal van vijftien. (klik [hier](#) voor een overzicht van alle leerstoelen)

Quotumregeling

Meer vrouwen is een kwestie van tijd, aldus prof. dr. Kees van Paridon, de bestuursvoorzitter van bestuurskunde. “In Nederland was de arbeidsdeelname en daarmee de scholingsgraad van vrouwen extreem laag. Dat is de laatste twintig, dertig jaar veranderd en daardoor zie je een geleidelijk opbouw van kennis en talent. Maar nu zijn er simpelweg nog te weinig of geen vrouwen die op de functie van hoogleraar solliciteren.”

Enige druk om de veranderingen sneller te laten verlopen vindt hij prima, maar in een quotumregeling ziet hij niets. “Ik ga voor vrouwen geen andere maatstaf hanteren dan voor mannen. Ik wil de beste kiezen.”

Alerter zijn op de procedure, is wat hem wél voor ogen staat. Zorgen dat er een vrouw in de sollicitatiecommissie zit, tenminste één vrouw voor de eerste ronde uitnodigen en het cv genuanceerder beoordelen. Gaten in het cv, oftewel een periode met minder publicaties, roepen snel negatieve associaties op, terwijl een tijdje minder werken vanwege zorgtaken natuurlijk niets zegt over iemands kwaliteiten. Dat beseft Van Paridon ook wel. Hij heeft tenslotte zelf jarenlang parttime gewerkt toen hij in 1987 vader werd. “Ik was een dag thuis en mijn vrouw die kinderpsychiater is, anderhalve dag. Ik zou er nu weer voor kiezen, hoewel het met deze huidige functie als voorzitter lastiger zou zijn.”

Dikdoenerij

Vier dagen werken is geen beletsel voor een carrière. Daar is prof. dr. Sabine Severiens van overtuigd. Dikdoenerij noemt zij de uitspraken van mensen die beweren dat een topbaan zestig uur per week vereist. Zij heeft recht van spreken, want zij heeft zelf een topfunctie. De weg daar naartoe is stap voor stap verlopen, zonder een vooropgezet masterplan. Na een paar jaar studie psychologie was het haar wel duidelijk dat ze in de wetenschap verder wilde. Omdat ze onderzoek ‘zo ontzettend boeiend’ vond. Promoveren, vervolgens betrekkingen aan verschillende universiteiten en hard werken vormden de basis van haar loopbaan. In 2001 maakte Severiens de overstap naar het Risbo, een onderzoeksinstituut van de FSW. “De universiteit verlaten was geen slimme stap voor het carrièrepad naar het hoogleraarschap, maar dat speelde niet zo’n rol. Ik wilde meer met de stad en de maatschappij. Ik wilde onderzoeksprojecten doen waar ook de leerlingen zelf wat aan hadden. Het ging me niet om het puzzelen alleen.” De centrale vraag in haar onderzoeken is waarom sommige groepen het beter of slechter doen dan anderen. Zo heeft ze gekeken naar meisjes in het hoger technisch onderwijs, allochtone studenten in het hoger onderwijs of allochtone leerlingen in het studiehuis. “De rol van de leeromgeving speelt daarin een grote rol, want als je kunt aantonen welke invloed de leeromgeving heeft, kun je ook aanbevelingen doen over het verbeteren van de opleiding.”

Binnen het Risbo deed Severiens niet alleen haar eigen onderzoeksprojecten, ze dacht mee met het management en bood ondersteuning voor het oplossen van interne zaken. Toen in 2004 de positie van directeur vacant kwam, was het niet vreemd dat zij solliciteerde.

Met het verwerven van die functie, ging ook het hoogleraarschap spelen. Hoofd van het Risbo en hoogleraar is namelijk een voor de handliggende combinatie. Deze carrièrestap is haar gelukt dankzij het uitbreiden van haar publicatielijst en het lobbywerk van fans.

Severiens, moeder van twee kinderen (6 en 9), heeft altijd vier dagen gewerkt. “Wij zitten in het model dat minister Plasterk voorstaat. Dus de situatie waarin beide partners vier of drie dagen werken. Dat is wel druk en als er een kind ziek wordt, is er meteen stress.”

Ze zou het een goede zaak vinden wanneer mannen gestimuleerd worden meer voor hun kinderen te gaan zorgen. “Stuur die mannen naar huis als ze kinderen krijgen. Als het de gewone gang van zaken zou zijn dat beide ouders minder gaan werken vanwege zorgtaken, dan zouden vrouwen minder last hebben van een periode waarin ze minder publiceren. Mannen hebben dat dan ook.”

Familierelaties

Dit ideaal van Severiens lijkt nog ver weg, als we met prof. dr. Pearl Dykstra spreken. Zij doet veel onderzoek naar familierelaties. Levensloop, eenzaamheid en intergenerationele overdracht, ofwel de voor- of nadelen die men van huis uit mee krijgt, zijn thema’s waar ze zich mee bezighoudt. Volgens Dykstra is er de laatste dertig jaar in de levensloop van mannen nauwelijks een verschuiving te zien. Die van vrouwen is daarentegen gigantisch veranderd. Zij zijn massaal de arbeidsmarkt ingestroomd. “Maar,” benadrukt Dykstra, “dat wil niet zeggen dat ze economisch onafhankelijk zijn. Die slag moet nog gemaakt worden.”

Een complex van factoren ziet Dykstra als reden van het lage percentage vrouwen in de top. Een gebrek aan rolmodellen en het normatieve klimaat vallen haar het meest op. “Het is in Nederland volledig geaccepteerd dat vrouwen hun prioriteit bij het gezin leggen en dientengevolge kleine baantjes nemen. Een moeder die veel werkt, moet zich verantwoorden. Dat heb ik zelf ook ondervonden. Mannen met een partner die geen carrière nastreeft, hebben het makkelijker. Zij

hoeven niet op tijd thuis te zijn om boodschapper te doen of om de werkster te instrueren. Zij kunnen langer doorwerken dan de gemiddelde vrouw die thuis ook nog van alles moet regelen.”

Dat Dykstra, vanwege Canadese roots geen Dijkstra, het zelf tot hoogleraar heeft geschopt, komt uiteraard door haar talent, een partner die net als zij vier dagen ging werken toen er twee kinderen kwamen en door haar recalcitrante inborst. Het toekomstbeeld van brave huisvrouw met een verpleegstersdiploma riep zoveel weerstand op, dat ze alles op alles zette om daaraan te ontsnappen. En hoewel studeren niet vanzelfsprekend was, koos zij voor deze ‘vluchtroute’. Na een studie psychologie - deels in Nederland en deels in Canada, waar ze de liefde voor de wetenschap ontdekte - kwam ze na haar promotie bij het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) terecht. In 2002 werd zij bijzonder hoogleraar verwantschapsdemografie aan de Universiteit Utrecht en sinds oktober is ze hoogleraar aan de FSW.

“Rotterdam is aantrekkelijk omdat het gaat om ‘*sociology that matters*’. Men is niet wars van nadenken over de implicaties van beleid en om zich te laten inspireren door maatschappelijke problemen.”

Desalniettemin, na twintig NIDI is het M-gebouw even wennen. “In tegenstelling tot het NIDI zijn hier schandelijk weinig vrouwen en nogal wat luidruchtige mannen. De sfeer is echter prima.”

Koorts

Eenmaal genesteld naast de kerstboom lijken berichten uit de buitenwereld extra onheilspellend. Een aarde met verhaging, Q-koorts bij geiten en een oververhit wetenschappelijk publicatiecircuit, dat belooft een spannend nieuw jaar te worden.

De lichtjes, ballen en het rode crêpepapier hebben hun gebruikelijke plek in de blauwspaar. Ik plof voldaan op de bank, maar berichten uit de buitenwereld verstoren wat een moment van rust had moeten zijn. Op tv komt de Belg aanzetten met: 'De aarde heeft koorts'. Dat vriendelijk klinkende Vlaams kan er zo in hakken. 'Klimaatverandering' dringt nauwelijks tot me door, maar 'de aarde heeft koorts'! Daar zit je dan, naast een omgehakte boom die CO2 had kunnen opslaan. Snel naar een andere zender. Van de regen in de drup zo blijkt, want nu beland ik midden in de Q-koorts. Mijn beeld van de geit blijkt het toppunt van naïviteit. Niks geen kinderboerderij, geiten huizen tegenwoordig in megastallen met alle problemen van dien. Die vrienden in Brabant kunnen het wel schudden, daar ga ik voorlopig niet naartoe.

Om de stemming niet verder te bederven ga ik lekker 'mijn eigen ding doen'. Muziekje aan en de computer aan. Ik kan het niet laten en bekijk even de e-mail. De column van Sandra van Thiel is gearriveerd. Over koorts gesproken. Lees ik dat het hele wetenschappelijke publicatiecircuit oververhit is en op het punt van doorbranden staat. Door de publicatiedruk worden tijdschriften overspoeld met manuscripten. Te weinig referenten kunnen het werk niet aan en krijgen het advies om meer artikelen te weigeren. Dit geeft die tijdschriften extra aanzien zodat ze nog meer artikelen toegestuurd krijgen.

Tijd voor pauze. Ik kruip met een kruik in bed, zet een amaryllisbol op het nachtkastje en ga een goed boek lezen. Gewoon twee weken rustig aan en de batterij opladen, zodat ik in het nieuwe jaar antwoorden en bruisende ideeën paraat heb. Ik wens alle lezers ook zo'n fijne Kerst en een sprankelend nieuw jaar.

Mary van de Graaf

Hoofdredacteur SoFa

Stoorzenders in het pc-landschap

De één werkt onverstoord verder, de ander vreet zich op. Het is niet anders: de werkplekken in het pc-landschap op T4-95 zijn gewoon niet stil. Studenten van de Faculteitsraad willen dat veranderen. Een oud atelier van bestuurskunde kan wellicht uitkomst bieden, maar ook daar komt geen geluidsverbod. Absolute stilte is vooralsnog alleen in de Universiteitsbibliotheek te vinden.

Tekst: Thomas de Leeuw

Fotografie: Michael van Atten

Zomaar een dinsdagmiddag in het pc-landschap op T4-95. Ergens in de zaal gaat een mobiel af. Een jongedame neemt op en loopt al pratend naar de gang. Een enkeling kijkt verstoord op als ze met klakkende hakken voorbij loopt. De deur sluit met een klappend geluid. Korte tijd later gaat hij weer open. Het is een komen en gaan van mensen. De printer draait overuren en overal klinkt geroezemoes.

Het lawaai van een groep jongens bij het raam stijgt overal bovenuit. Ze zitten ver achterover gezakt in hun stoelen en hebben hun voeten op de tafels. Met hun petjes en jassen met bonte capuchons zouden ze niet misstaan op de Lijnbaan. Of ze weten dat hun medestudenten last hebben van hun geluidsoverlast? “Oh, sorry hoor, maar we zijn met een groepsopdracht bezig.”

Precies daarom is het moeilijk om het studenten in het pc-landschap kwalijk te nemen dat ze geluid produceren. Officieel kent de zaal dan wel een verbod op het veroorzaken van geluidsoverlast, maar een absoluut stiltegebod is er niet. “Dat is op deze schaal, met 120 werkplekken, ook niet te doen,” meent hoofd I&A Françoise van der Meulen. “Toch handhaven wij een zekere orde.”

Dat moet onder meer komen van een student-assistent die van tijd tot tijd een rondje door de ruimte loopt. Vanmiddag is het Merve Kir die de herriemakers tot stilte maant. “Veel meer dan vragen of studenten wat minder hard willen praten kan ik niet doen. Het is hier geen stilteruimte.” En inderdaad, zodra ze de deur weer achter zich heeft dichtgetrokken gaat het geklets ongehinderd verder.

Stilteruimte

Studenten van de Faculteitsraad (F-raad) en de opleidingscommissie hebben de handen ineengeslagen om er wat aan te doen. Een voormalig atelierruimte van de opleiding bestuurskunde, pal naast het pc-landschap, zou uitkomst kunnen bieden. Vanaf volgend studiejaar zal deze ruimte de huidige capaciteit met veertig werkplekken uitbreiden. “Waarom dan niet daar een stilteruimte van maken?” vroeg student Maarten Pino van de opleidingscommissie zich hardop af.

Ewald de Bruijn van de F-raad zag wel wat in dat plan: “Studenten kunnen momenteel nergens binnen de faculteit in stilte werken. Daar moet verandering in komen.”

Maar Van der Meulen acht de kans van slagen klein. “De zaal is daar te groot voor en onderling overleg houdt je nooit tegen. Het wordt geen stilteruimte en dat hoeft het ook niet te zijn. Mensen moeten gewoon rekening houden met hun burens.”

Een gang van zaken die Pino herkent bij zijn andere studie Rechten. “Ik hoef gelukkig nooit in het pc-landschap aan het werk, omdat ik in het L-gebouw op de computers kan. Daar heerst een cultuurtje van mensen die stil zijn en elkaar stil houden. Zonder supervisie.”

Serene rust in het pc-landschap

Vrijblijvend

Voor De Bruijn is het allemaal te vrijblijvend. Hij wil dat de geldende regels in het pc-landschap beter gehandhaafd worden. De Bruijn: “In principe hoort het er nu al redelijk stil te zijn, maar daar wordt gewoon niet genoeg aan gedaan.” Maar volgens Van der Meulen doet de faculteit er juist heel veel aan om studenten te wijzen op de gedragsregels: “Op de pc's draaien screensavers die studenten eraan herinneren stil te zijn en op fluisterniveau te overleggen. En als er desondanks problemen zijn, kunnen studenten dat bij de balie of via een klachtenformulier op de computer melden. Daar wordt meestal direct actie op ondernomen.”

Maar die klachten komen niet binnen. Van der Meulen betwijfelt daarom of de opmerkingen vanuit de F-raad wel gegrond zijn. “Ik hoor nu opeens negatieve geluiden van raadsleden, terwijl wij van de studenten zelf nooit iets horen. Klachten zijn er heus wel, maar die gaan meestal over andere zaken, zoals reserveringen van de zaal, niet over herrie. En als wij niks horen van de studenten, kunnen we ook niet ingrijpen.”

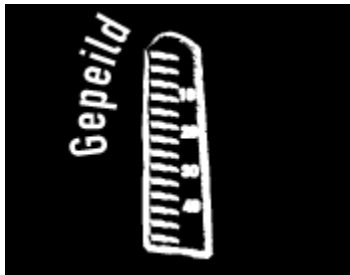
Toch heeft Van der Meulen er onlangs bij haar student-assistenten op aangedrongen strenger op te treden. Als gedrag echt de spuigaten uitloopt, kan er een toegangsverbod opgelegd worden. De afgelopen paar jaar is dat slechts één keer gebeurd. “Maar een geluidsverbod krijgt het nieuwe pc-landschap in elk geval niet. Wanneer studenten in absolute stilte willen werken, moeten ze naar de Universiteitsbibliotheek, of thuis blijven,” aldus Van der Meulen.

Kader

(I) Klagen over overlast

Studenten die last hebben van geluidsoverlast in het pc-landschap kunnen dit aan de balie melden bij de dienstdoende student-assistent. Ook kan er een klachtenformulier op de computer worden ingevuld. Studenten die in groepsverband willen werken en hun omgeving hierbij niet tot last willen zijn, kunnen het beste een ‘breakout room’ in het G-gebouw benutten.

Tot slot kunnen studenten zich ook een hoop geluidsoverlast besparen door het pc-landschap in de spitsuren te mijden. De ruimte is elke dag van 8:30 tot 21:30 geopend. De avonduren zijn bijna altijd rustig.

Anoniem tentamineren

De student als nummer. Onderwijsinstellingen proberen er alles aan te doen om dit te voorkomen. Zo ook de FSW. Liever geen associaties met een onderwijsfabriek. Toch willen studenten van de Faculteitsraad juist ruim baan voor het studentnummer. Althans, bij het tentamineren. Eventuele onbewuste vooroordelen zouden dan geen rol bij de beoordeling kunnen spelen. Een goede gedachte of onzin?

Tekst: Mary van der Graaf

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM		ERASMUS UNIVERSI
Student-/examennummer: Studentnummer:	Naam (blokletters): Name (block letters):	Handtekening: Signature:
736 550 SA		
1. Angst is ten alle tijde een slechte Raad Angst ontstaat wanneer in de heren		

Kevin van Schie, masterstudent psychologie en lid van de Faculteitsraad.

“Ik ben voorstander van anoniem tentamineren, omdat het de meest eerlijke manier van beoordelen is. Ik twijfel helemaal niet aan de integriteit of eerlijkheid van de docenten, maar onbewust speelt het misschien toch een rol dat een docent een student kent. Dat soort processen komt vaak voor. Onderzoek naar de selectie van sollicitanten met vergelijkbare cv's en brieven laat bijvoorbeeld zien dat mensen 'onbewust' eerder iemand met een Nederlandse dan met een Turkse achternaam kiezen. In Nederland is anoniem tentamineren nog niet gebruikelijk, maar bij de London School of Economics gebeurt het wel en ik weet van vrienden dat ook universiteiten in Canada het doen. De decaan is het niet met ons eens, hij vindt het overbodig en is bang dat studenten een verkeerd nummer op het tentamen zetten. De studentengeleding van de Faculteitsraad deelt zijn mening niet. Wij vinden het belangrijker om de schijn van oneerlijkheid naar studenten toe volledig weg te nemen. Daarom zijn we aan het brainstormen over een manier waarop anoniem tentamineren het beste ingevoerd kan worden. De resultaten van een pilot die wordt opgezet, zullen daarbij van belang zijn.”

Dr. Guus Smeets, onderwijsdirecteur van psychologie.

“Objectief toetsen, dat is wat je wilt. Maar ik vraag me af of het daarvoor nodig is om anoniem tentamineren in te voeren. Het is bekend dat bij beoordelingen onbewust allerlei subjectieve overwegingen een rol kunnen spelen. Maar hoe groot dat probleem bij toetsen is, weten we niet. Bedenk dat dit probleem alleen kan spelen bij open vragen, gesloten vragen worden door de computer nagekeken. Ik geloof niet dat docenten studenten willen benadelen. Integendeel, ik denk dat de meeste docenten eerder een confirmatiebias hebben in de zin dat ze selectief naar goede antwoorden zoeken. Ze willen gewoon zoveel mogelijk studenten laten slagen. De omvang van het probleem is dus niet duidelijk, de omvang van de organisatorische rompslomp wel. Er is een schatting dat 10 procent een verkeerd nummer opschrijft. Als je geen naam hebt, dan kan het heel moeilijk en omslachtig zijn om de identiteit van die student te traceren. Sommige docenten kennen niet alleen de studenten, maar ook hun nummer. Bovendien zijn die nummers snel

door een docent op te zoeken. Als je het echt goed wilt doen, dan moet je een heel systeem van steeds wisselende anonieme codes invoeren, die via een omweg weer tot betreffende studenten zijn te herleiden. De eventuele voordelen staan dan niet in verhouding tot de nadelen, dus niet invoeren.”

Gerda van Reenen, tweedejaars psychologie.

“Ik vind invoering niet nodig, ik zie het probleem niet. Als iemand de indruk heeft dat de toets niet goed of oneerlijk beoordeeld is, kan die student zich aanmelden voor de toetsinzage. Dan kun je je eigen antwoorden vergelijken met de goede oplossingen. Je kunt dus checken of er goed is nagekeken. Je mag van studenten verwachten dat ze gebruik maken van de mogelijkheden die er al zijn.

Bovendien vind ik het niet verkeerd dat een docent een indruk die hij of zij heeft van een student, af en toe laat meewegen tijdens de beoordeling van de toets. Als iemand tijdens college en de werkgroepen een goede inbreng heeft, is het goed dat een docent deze informatie in het achterhoofd heeft. De objectieve beoordeling komt in het geding als dit te veel gebeurt, maar is het probleem zo ernstig?

De angst voor verkeerde nummers niet ongegrond. Op de tentamenformulieren moet je nu je naam en nummer vermelden. Het is zo dat 10 procent dan een verkeerd nummer invult. Maar voor mij is dit onbegrijpelijk. Je moet dat nummer zo vaak gebruiken, dat je het heus altijd paraat hebt. Je zult dit probleem moeten ondervangen door bijvoorbeeld surveillanten te laten controleren.”

Wisseling van de wacht

Sociologie heeft een nieuw bestuursteam. De nieuwe voorzitter van de capaciteitsgroep is prof. dr. Romke van der Veen. Hij neemt de leiding over van prof. dr. Han Entzinger, die vanwege zijn naderende pensioengerechtigde leeftijd afziet van een tweede termijn.

Tekst: Mary van der Graaf

Bescheiden,

bijna laconiek is prof. dr. Romke van der Veen over zijn nieuwe functie van bestuursvoorzitter bij sociologie. De toekomstplannen die hij schetst – ‘Geen koerswijziging, maar de ingeslagen weg voortzetten’ – wekken de indruk dat hij op de winkel gaat passen. Maar schijn bedriegt: hij zit boordevol ambitie.

Van der Veen is niet over één nacht ijs gegaan. Zo heeft hij zeer uitvoerig gesproken over de taakverdeling binnen het nieuwe bestuur, waarin prof. dr. Godfried Engbersen de positie van onderzoeksdirecteur heeft. Van der Veen zelf zal de verantwoordelijkheid voor het onderwijs op zich nemen. Een omvangrijke klus want het onderwijs van sociologie behoort nog niet tot de top 3 van Nederland. Een doelstelling die is vastgelegd in het convenant 2013.

Van der Veen lijkt vol vertrouwen over het volbrengen van die opgave. “We zijn drie jaar geleden begonnen met een nieuwe onderwijsfilosofie en de komende drie jaar moeten we gebruiken om die te perfectioneren. Het draait nog niet zoals we willen. We zitten wel op de goede weg. De rendementen nemen toe, het aantal bestede studie-uren door studenten neemt toe, de kwaliteit van de scripties neemt toe, maar er zijn nog een paar stappen te zetten. Het aantal contacturen is bijvoorbeeld te laag.”

Welke veranderingen hij concreet voor ogen heeft, wil hij nu niet aan SoFa kwijt. Het onderwijs is net onderworpen aan een tussentijdse evaluatie door een externe commissie en het rapport daarover wil hij eerst intern bespreken. “Ik heb persoonlijk wel ideeën, maar ik heb steun van de vakgroep nodig voor de keuzes die we gaan maken. Daar gaan we over praten. Wel zeker is dat de veranderingen volgend studiejaar worden ingevoerd, dus we zullen snel knopen moeten doorhaken.”

Dubbelstrategie

De komende jaren zal onder leiding van Van der Veen en Engbersen ook het onderzoek van sociologie een top 3-notering moeten behalen. Dit streven zal volgens hem ongetwijfeld leiden tot een verandering in de sociologiebeoefening. “We volgen nu een dubbelstrategie. Meedoen aan het nationale maatschappelijke debat en meedoen aan het internationale wetenschappelijke discours. Dat bijt elkaar tot op zekere hoogte. Lang niet altijd, maar je ziet wel een verschuiving naar die tweede maatstaf. Er worden andere accenten gelegd. Dat is niet alleen maar negatief; de link met het internationale discours houden is heel nuttig.”

Van der Veen benadrukt dat ze hun best zullen doen om aan de doelstelling van 2013 te voldoen en dat dit geen geringe opgave zal worden.

Met Van der Veen krijgt sociologie een ervaren bestuurder aan het roer. Eerder was hij in Twente acht jaar voorzitter van de vakgroep Sociologie en ruim een jaar interim-decaan van de faculteit Bestuurskunde. “Ik weet ongeveer wat me te wachten staat.” Hij weet dus ook dat de tijd die voor de functie van voorzitter is gereserveerd, één dag per week, een optimistische berekening is. Deze wetenschap deert hem allerminst. Aan de houding van Van der Veen valt in ieder geval één ding af te leiden: hij gaat met bezieling aan zijn nieuwe taak beginnen.

De balans opmaken

De dagen worden steeds korter en het kwik daalt gestaag. Het nieuwe jaar nadert met rasse schreden en daarbij natuurlijk ook het aanbreken van de kerstvakantie. Naast feestvreugde is het ook een periode voor rust, herbezinning en goede voornemens. Een stressontlading, of valt dat mee?

Tekst: Thomas de Leeuw

Fotografie: Ad Visscher

Een spaarzame kerstslinger in de mensa en op de achtergrond klinkt Mariah Carey. Studenten kijken reikhalzend uit naar het begin van de kerstvakantie. Eindelijk even een moment om op adem te komen, de boeken in de kast te schuiven en onbezorgd te genieten. Althans, voor die studenten wier tijd niet wordt opgeslokt door hertentamens of andere studiesores.

Voor bestuurskundestudent **Rick Siebers (23)** staat de invulling van de kerstvakantie in elk geval vast. "Ik ga lekker naar Berlijn. Mijn moeder woont daar en zo vaak kan ik haar niet zien. De kerst geeft me de tijd wat langer te blijven. Even lekkers nergens meer over nadenken. Hoewel ik misschien wel een klein beetje ga leren. Anders zit ik maar helemaal niks te doen."

Fatima M'ghari (20) vinden we tijdens de vakantie vooral op de schaatsbaan. "Ik ga de hele vakantie lang schaatsen. Dat vind ik zo heerlijk. Dan vergeet ik al m'n studiezorgen." Dromerig staart M'ghari voor zich uit, maar de psychologe in spe beseft al spoedig dat haar voornemen zomaar in het water kan vallen. "Ik moet wel eerst m'n tentamens halen, anders zit ik tijdens de vakantie alsnog te studeren." De studenten van de sociale wetenschappen hebben immers in januari hertentamens. Echt zorgen maakt M'ghari zich daarover niet. "Tot nu toe gaat het goed."

Dit in tegenstelling tot eerstejaars bestuurskunde student Stefan **Zuierveld (21)**: "Ik loop achter op mijn planning. Maar dat gaat wel goed komen, hoor. Ik ga de komende dagen keihard studeren!" Daarna kan Zuierveld eindelijk op adem komen tijdens de vakantie. Want 2009 is, mede door het strandden van zijn studie bedrijfseconomie vanwege een negatief bindend studieadvies,

alles behalve rustig verlopen. "Die tijdsplanning is gewoon een zwak punt van me. Dat wil ik volgend jaar dan ook verbeteren. Ik kom niet eens meer toe aan werken en sporten, door al dat studeren. Hoe andere studenten dat combineren is voor mij een raadsel."

Maar in de stress schieten van al dat studeren? Zuierveld grapt: "Ik lig er regelmatig wakker van! Maar dat komt dan gewoon omdat ik nog bezig ben met een opdracht." Ook studiegenoot Siebers heeft de spanningen wel onder controle: "Al word ik soms wat zenuwachtig van al die bestuurskundeateliërs. Bezigheidstherapie, vind ik het."

Voor vierdejaars sociologie **Irene Plantinga (22)** gaat de kerstvakantie er nog een beetje om spannen. "Ik weet hopelijk vlak voor die tijd of mijn bachelorscriptie is goedgekeurd of niet. Als dat zo is kan ik in februari beginnen aan m'n master." Maar ondanks een beetje studievertraging blijft ze optimistisch: "Het zijn immers tijden van recessie. Ik kan wel gaan stressen, maar als ik na mijn studie gelijk de ww in ga, heb ik daar ook niks aan. Dan doe ik liever rustig aan."

Het woord studiestress komt in het hoofd van **Richard Blankenstein (23)** nauwelijks voor. Deze schakelstudent en tevens gemeenteraadslid voor de PvdA in Breda heeft ondertussen wel geleerd hoe hij daarmee moet omgaan. "Ik heb hiervoor op de economische faculteit gestudeerd. Voor mij is dat studeren al lang niet nieuw meer."

Het lijkt er dan ook op dat andere factoren meer stress geven dan de studie zelf. "Mijn opa en oma worden al wat ouder, daar maak ik me wel eens zorgen om," zegt een van de studentes psychologie.

Maar voor de meesten wordt het toch vooral zorgenvrij de vakantie in gaan. “We leven van vakantie tot vakantie. In de tussentijd studeren we, maar tijdens de vakanties doen we niks!” vat tweedejaars psychologiestudent **Manon Hostmann (20)** het samen.

‘Sex and the city heeft ons nauwelijks beïnvloed’

Terwijl sommige mensen moord en brand schreeuwen over cultureel imperialisme en de effecten van televisie, stelt prof. dr. Giseline Kuipers dat het allemaal wel meevalt. Kuipers (1971) is sinds kort bijzonder hoogleraar in de sociologie van lange-termijnprocessen en doet onderzoek naar de import, vertaling en ontvangst van Amerikaanse televisieseries in Europa. ‘Vergeet niet: tv is vooral leuk omdat het níet echt is.’

Tekst: Geert Maarse

Vroeger hadden we de kerk, de familie en de ochtendkrant die ons vertelden hoe we moesten leven. Heeft televisie die rol overgenomen?

“In de tweede helft van de twintigste eeuw is tv steeds belangrijker geworden bij het ontstaan van sociale verhoudingen. Maar die normerende rol is tanende. Dat heeft veel te maken met het huidige mediasysteem. Vroeger had je twee zenders die een enorm deel van het land bereikten, maar dat stelsel is in verdrukking geraakt. Televisie is steeds meer gefragmenteerd: meer zenders voor kleine, specifieke groepen.”

Er komen steeds meer tv-programma's uit Amerika. Heeft dat invloed op ons gedrag?

“Het is makkelijk om te zeggen dat we door ‘sitcoms’ uit de VS langzaam in Amerikanen veranderen, maar dat is natuurlijk onzin. Slechts een fractie van de Amerikaanse programma's wordt daadwerkelijk in Nederland uitgezonden. Natuurlijk is het zo dat de meeste series afkomstig zijn van een paar grote Amerikaanse producenten die hun programma's in pakketten verkopen. Dat zorgt voor machtsongelijkheid en een dominantie van de VS in het internationale medialandschap. Echter: de afzonderlijke, nationale medialandschappen hebben nog steeds de touwtjes in handen. In landen als Frankrijk en Polen is de positie van Amerikaanse programma's marginaal en ook in Nederland moet de voorkeur voor lokale televisie niet onderschat worden, zelfs op prime time. Televisie draait om herkenbaarheid en betrokkenheid. Kijk naar het populairste programma van de afgelopen jaren: Boer zoekt vrouw. Echt, uiteindelijk zijn we niet zo veramerikaanst.”

En Sex and the city dan? Die serie wordt vaak aangewezen als katalysator van een emanciperende, seksuele revolutie.

“Als wetenschapper is het moeilijk om daar sweeping statements over te maken, want het is de vraag of hier sprake is van invloed. Veel meer heeft de serie een stempel gedrukt op een fenomeen dat al bestond. De serie krijgt ten onrechte een enorme rol toebedeeld in allerlei maatschappelijke bewegingen. Friends - over een jonge, stedelijke, hoogopgeleide vriendengroep - wordt wat dat betreft breder bekeken. Dat is iets van Rio de Janeiro tot Singapore. Ook die serie werkt zo goed omdat bestaande groepen zich er goed mee kunnen identificeren. Maar televisie is vluchtig en kan goed geconsumeerd worden als iets wat niet over jezelf gaat. Mensen denken vaak: ‘Gelukkig ben ik geen Amerikaan.’”

De manier waarop kinderopvang geregeld is heeft echt meer invloed op de verhouding tussen mannen en vrouwen dan een serie als *Sex and the city*.

In uw onderzoek constateert u dat televisieprogramma's steeds meer op elkaar gaan lijken. Wat betekent dat voor onze normconstructie?

“Het gaat hierbij vooral om stijl, productie en esthetiek. Net 5-series als Evelien en Floor Faber hebben heel duidelijk een vorm die afgekeken is van Amerikaanse vrouwenprogramma's. Maar het duurt nog wel even voordat de series ook inhoudelijk op elkaar gaan lijken. Wat wij wel overnemen van de Verenigde Staten is het demografische marketingdenken. ‘Sitcoms’ zijn niet meer voor de hele familie: elke doelgroep heeft zijn eigen serie.”

We spiegelen ons niet aan dit soort series? Aan Californication bijvoorbeeld, waarin de man als een drinkende dekhengst wordt neergezet?

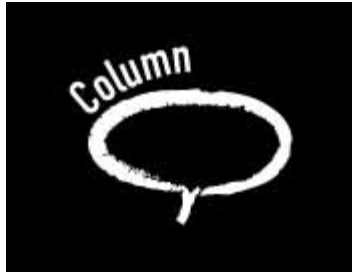
“Zowel komedie als drama vergroot dingen uit. Een afspiegeling van de werkelijkheid zouden we saai vinden; het moet snel en met felle kleuren. Vergeet niet: tv is vooral leuk omdat het niet echt is. Veel mensen zouden het leven uit Californication voor geen goud willen leiden.”

Dus televisieprogramma's hebben ook een beperkte invloed op genderopvattingen?

“Media vormen een dankbare zondebok, terwijl overheidsbeleid hierbij een veel grotere rol speelt. De manier waarop kinderopvang geregeld is heeft echt meer invloed op de verhouding tussen mannen en vrouwen dan een serie als *Sex and the city*.

“Televisie toont een fantasiewereld. Het probleem is alleen dat mensen denken: ‘Ik ben de enige die dat inziet.’ Mensen maken zich zorgen over geweld en seks in videoclip, terwijl er maar een kleine groep is die daar significant door beïnvloed wordt. Het is typisch: bijna iedereen vertrouwt op zijn eigen inzicht, maar maakt zich tegelijkertijd zorgen om dat van anderen.”

Referenten chagrijn

Dr. Sandra van Thiel durft het aan. Zij licht in haar column het deksel van een beerput. Door de publicatiedruk worden tijdschriften overspoeld met manuscripten. Gevolg; te weinig referenten, vluchtige beoordelingen en redacties die de werkdruk niet meer aankunnen en 'reject more' adviseren. En een hoge 'rejection rate' geeft tijdschriften weer meer aanzien. De perverse kanten van een systeem.

Door de almaar toenemende publicatiedruk komt ook de kwaliteit van het beoordelen van manuscripten onder druk te staan. Redacties hebben steeds meer moeite om geschikte referenten te vinden voor het groeiend aantal manuscripten dat wordt ingediend bij tijdschriften. Referenten zijn beoordelingsmoe, weigerachtig of reageren gewoonweg niet meer. (Waarschijnlijk zijn ze zelf druk bezig met het schrijven van hun eigen artikelen.)

Het chagrijn van referenten en de problemen die redacties ervaren bij het vinden van geschikte beoordelaars verklaart waarschijnlijk ook de dalende kwaliteit van beoordelingsrapporten. Die ervaar ik zelf, maar ik hoor daar ook steeds vaker over van collega's.

Referenten die geen verstand hebben van de gebruikte onderzoekstechnieken, maar er desondanks toch een mening over hebben, onveranderlijk negatief (want wat de boer niet kent, dat vreet-ie niet). Of referenten die toevallig naar allerlei publicaties van een auteur verwijzen die jij hebt gemist, maar waarschijnlijk betreft het hun eigen werk om zodoende hun citatie-index op te krikken. En referenten die kennelijk alleen de inleiding en conclusies lezen, want al hun vragen worden in het tussenliggende deel allang beantwoord. Maar hoe leg je dat als auteur netjes uit in je weerwoord? Van dat soort dingen worden auteurs ook chagrijnig.

Nu wil ik beslist niet beweren dat het gemakkelijk is om een manuscript eerlijk en objectief te beoordelen, maar het valt me wel steeds vaker op dat referenten en tijdschriften het auteurs bijna niet meer gunnen dat een artikel wordt geplaatst. Sterker nog, recent ontving ik als referent voor een internationaal tijdschrift de oproep om wat vaker het advies 'reject' te geven. De redactie kon de werkdruk niet meer aan van alle herzieningen en herbeoordelingen van manuscripten, mede als gevolg van de groeiende onwelwillendheid van referenten.

Het is een klassiek voorbeeld van onbedoelde gevolgen. De publicatiedruk heeft ertoe geleid dat tijdschriften worden overspoeld door manuscripten. Ze moeten dus wel steeds vaker weigeren. Nog perverser is dat een hoge 'rejection rate' tijdschriften meer aanzien geeft, en dus neemt de stroom manuscripten naar die tijdschriften alleen maar toe. Manuscripten waar eigenlijk niets aan mankeert, worden toch niet geplaatst. En dat is misschien nog wel het meest perverse effect van allemaal, want het ging toch uiteindelijk allemaal om verbetering van de kwaliteit van wetenschappelijke publicaties?

Sandra van Thiel, universitair hoofddocent bij bestuurskunde.

‘Thuis’ na omzwervingen

Zij richtte zich op een carrière in Parijs, hij droomde van de Sportacademie, maar na een paar omzwervingen kwamen ze terecht op de sociale faculteit in Rotterdam. Toevallig ook nog in hetzelfde jaar. Eleni Koulouki en Patrick Heeres komen elkaar geregeld tegen en gaan nu in gesprek voor ‘de Ontmoeting’.

Tekst: Caroline van der Schaaf

Fotografie: Marjolein Kooistra

Na 3,5 jaar hebben Eleni (39) en Patrick (nét 40) het nog steeds erg goed naar hun zin. “De diversiteit maakt mijn werk zo leuk,” zegt Eleni, management-assistente bij onderzoeksinstituut DRIFT (Dutch Research Institute For Transitions). “Elke dag is anders. Je weet ’s ochtends niet wat de dag brengt. Ik hou ervan om op de achtergrond dingen te regelen, zodat andere mensen fijn hun werk kunnen doen. En ik breng mensen graag met elkaar in contact.”

Facultair controller Patrick heeft weliswaar heel ander werk (‘Ik hou me vooral bezig met cijfertjes, rapportages en beleidsmatige voorstellen’), maar komt ook veel in aanraking met collega’s. “Ik ken inderdaad aardig wat mensen,” zegt Patrick. “Die interactie met verschillende collega’s hebben we gemeen.”

Als je hen 20 jaar geleden had gezegd dat ze nu dit werk zouden doen, dan hadden ze je waarschijnlijk vierkant uitgelachen. Eleni is namelijk doctorandus in de Franse en Italiaanse taal- en letterkunde, terwijl Patrick droomde van de Sportacademie en zijn havo-vakkenpakket daar zorgvuldig op afstemde. Het liep anders.

Eleni, lachend: “Dat ik dit werk zou gaan doen, had ik echt niet kunnen voorspellen. Ik wilde in Parijs gaan wonen en politicologie en journalistiek gaan studeren. Dat is het dus niet geworden. Maar dit werk ligt mij goed: ik hou ervan om dingen op te pakken en te organiseren. Ik bemoei me graag met allerlei zaken.”

Patrick, die meao deed en in de avonduren zijn diploma’s mba en spd (hbo bedrijfsadministratie) haalde: “Ik kan me niet meer voorstellen dat ik iets anders zou doen. Ik heb iets met cijfertjes. Een beetje spitten, een beetje analyseren, dat vind ik leuk.”

Het werk is inspirerend, maar dat kan niet gezegd worden van het faculteitsgebouw. Daar valt nog wel het een en ander te verbeteren, vinden Eleni en Patrick. “De inrichting is gedateerd, hoewel het gebouw niet eens zo oud is,” zegt Patrick. “Het is alleen maar een lange gang met heel veel kamertjes.” Nee, ’t is geen leuk gebouw, beaamt Eleni. “Ik vind het saai en er is weinig ruimte om elkaar te treffen. Ik zou het veel leuker vinden als er per verdieping een plek was met een koffiezetapparaat en een bankje, waar je koffie kon drinken of je boterham kon eten en je andere mensen tegenkwam. Dat mis ik. En een beetje meer kleur van binnen zou ik ook leuk vinden.”

Fietsen

Patrick en Eleni wonen allebei onder de rook van Rotterdam: Eleni in Schiedam en Patrick in Krimpen aan den IJssel. Prima aan te fietsen, vindt Patrick, die dat ook geregeld doet. Voor Eleni ligt dat anders: “Ik kom met het openbaar vervoer, want als goede allochtoon heb ik geen rijbewijs en durf ik niet te fietsen. Dat is voor iedereen om me heen natuurlijk nog steeds een grote grap. Ik overweeg nu om zo’n bakfiets met drie wielen aan te schaffen.”

Of een elektrische fiets, oppert Patrick, die zich afgelopen zomer heeft ingezet voor het e-bike-project van de universiteit. “De bedoeling was om mensen uit de auto en op de fiets te krijgen. Langdurig. Honderd mensen hebben een week lang proefgereden op die elektrische fietsen. Het was een groot succes. Maar zo’n fiets is kostbaar, dat is vaak toch een drempel.”

Hoewel hun werk een belangrijk deel uitmaakt van hun leven en ze zeker niet te beroerd zijn om af en toe over te werken of thuis gebeld te worden voor zaken, is hun gezin voor beiden het allerbelangrijkste. Patrick en zijn vrouw hebben twee dochters van 1 en bijna 4, Eleni en haar man een zoon van 7 en een dochter van 3. Daarnaast sport Patrick veel en knutselt hij graag met videofilmmpjes. Eleni houdt van films en bezoekt geregeld dans- en theatervoorstellingen. Ze kookt graag en is gek op reizen. Natuurlijk naar Griekenland, waar ze werd geboren en opgroeide, maar ook Italië en Frankrijk zijn favoriet. “Als ik richting het zuiden ga en ik zie de Middellandse zee, dan gaat mijn hart sneller kloppen. Dat is thuis.”

En over tien jaar? Het zou best kunnen dat Eleni en Patrick dan nog steeds op de campus rondlopen. “Ik zou dat helemaal niet erg vinden,” zegt Patrick. “Ik zit hier echt goed op mijn plek.” Datzelfde geldt voor Eleni. “Voorlopig zit ik hier goed. Op dit moment heb ik geen andere ambities.” Hoewel, er staat nog wel een wens op haar verlanglijstje: “Ik zou meer met studenten willen werken. Vooral met internationale studenten. Ik ben zelf als buitenlandse in Nederland komen studeren en moest alles zelf ontdekken, dus ik denk wel dat ik een toegevoegde waarde zou hebben. Ik zou die studenten kunnen opvangen en een beetje wegwijs kunnen maken. Dat lijkt me echt leuk.”

Amarylliskoorts

De zevende verdieping van het M-gebouw is in de ban van de amaryllis. Er is een hevige strijd ontbrand over wie rond Kerst de grootste plant in bezit heeft. De aanstichter van dit alles is drs. Leen Kemeling. Hij deelde de bollen uit waardoor de competitie om 'de groenste vingers' ontstond..

Tekst: Mary van der Graaf

De Mexicaanse griep lijkt vooralsnog bijna geruisloos aan de FSW voorbij te gaan, het is vooral de amarylliskoorts die heerst. Sinds Leen Kemeling, stagecoördinator van bestuurskunde, gratis bollen aan de dames van de zevende gaf - in Nederland zijn zorgtaken aan vrouwen voorbehouden - gaan gesprekken op de gang over de groeistuipen van de amaryllis. Dames die aanvankelijk de bol aan zijn lot overlieten, hebben nu spijt. In de strijd om de grootste liggen zij ver achter.

Rond de donkere dagen van Kerst is het een sensatie om naar de openbarstende knoppen te kunnen staren, aldus Kemeling. Hij heeft de magie van de amaryllis bij toeval ontdekt. Zijn kompaan bij het jaarlijks te organiseren schaaktoernooi is een bollenboer. Die nam op een gegeven moment amaryllisbollen mee als presentje voor de deelnemers. Sindsdien is Kemeling verknocht aan de plant. Het genot van de amaryllis wil hij echter niet voor zichzelf houden, daarom verdeelt hij de restanten van het schaaktoernooi onder zijn collega's.

"Praten, strelen en klassieke muziek zijn de beste ingrediënten voor een gestage ontwikkeling," weet Kemeling. Zijn amaryllis doet het uitstekend. Drie knoppen en zestig centimeter hoog. Uit een kleine steekproef die SoFa uitvoerde, blijkt dat hij daarmee aan kop gaat.

Mieke Vloemans van het secretariaat heeft haar bol in de keuken op de *side table* staan. Ook zij is gevallen voor de charme van de amaryllis. "Het is leuk om het groeiproces bij te houden, elke dag is het anders. Dan is er weer twee centimeter bij of er ontspruit een nieuw blad. Inmiddels is hij al twintig centimeter."

"De mijne is groter," roept collega Trude de Groot. "Veertig centimeter en drie knoppen." "Ja maar zij heeft hem eerder in de grond gezet," relativeert Vloemans. Toen ik hem kreeg, had ik geen potgrond in huis en als werkende vrouw ben je dan aangewezen op het weekend om dit soort zaken te regelen."

Ook Conny Hoek van het bureau onderwijs heeft de bol pas enkele dagen na ontvangst in de aarde gezet en kampt derhalve met een groeiachterstand. De langste steel is 25 centimeter. Maar dat ze niet in de kopgroep zit, deert haar totaal niet. Ze is helemaal tevreden met de plant zoals die is. "Ach, het is zó leuk om elke morgen even te kijken hoe de amaryllis zich ontwikkeld heeft."

Sonja van Balsem met haar Hippeastrum

De amaryllisbol van collega Kemeling is eerste, maar zeker niet de laatste in het leven van Sonja Balsem van IMP (Master International Public Management and Public Policy). Hoewel Balsem er nuchter over praat, is het zonneklaar: ze is verslingerd geraakt aan de Hippeastrum.

De verzorging was aanvankelijk onwennig, maar nu heeft ze die in de vingers. "Ik heb een dispuut met Leen gehad. Ik dacht, zo'n bol zit toch vol voedingsstoffen dus daar hoeft je niets aan te doen. Maar Leen heeft me ervan overtuigd dat water wel handig is, dus nu geef ik mijn amaryllis elke week braaf een scheutje water."

Het resultaat mag er zijn. De lengte van 37 centimeter is misschien nog niet zo indrukwekkend, de vier knoppen zijn dat wel.

Amaryllis van Leen Kemeling

*Amaryllis van Trude
de Groot*

Amaryllis van Ilja Fase

Colofon

SoFa nr. 3 jaargang 2 – 15 december 2009

SoFa is een uitgave van Faculteit der Sociale Wetenschappen

Hoofdredactie

Mary van der Graaf

Webmaster

Maikel Hofman

Medewerking aan deze editie

Thomas de Leeuw, Han van der Leur, Marjolein Kooistra, Geert Maarse, Caroline van der Schaaf, Sandra van Thiel, en Ad Visscher

Vormgeving

Piromedia

Redactie-adres

Mary van der Graaf

Kamer M 5-25

E-mail: sofa@FSW.eur.nl

Postbus 1738

3000 DR Rotterdam

Verschijning volgende editie

Dinsdag 9 februari 2010